

Schoolgids

2015-2016

Islamitische basisschool Al Andalous

Simon Stevinstraat 4
5916 PZ Venlo

Telefoon: 077-850 29 39

E-mail adres: info@alandalous.nl

Brinnummer van de school : 30WY

Voorwoord

Assalamoe 'aleikoem,

Beste ouders en verzorgers,

Dit is de schoolgids van de Islamitische basisschool Al Andalous te Venlo. Deze gids bevat informatie over de gang van zaken op onze school. Deze informatie heeft betrekking op het schooljaar 2015-2016. Dit schooljaar gaan we van start met de groepen 1 tot en met 7.

Het fundament van onze school wordt gevormd door de driehoek: "kinderen, ouders en team". Deze gids maakt aan ouders van onze leerlingen duidelijk hoe wij de verschillende onderdelen van dit fundament zien.

In deze gids leest u veel over onze school, over onze visie, onze uitgangspunten en over de inhoud van het onderwijs. Ook treft u organisatorische informatie aan over: "Wie er voor de klas staan, de schooltijden, vakanties en nog vele andere, voor u en ons belangrijke zaken om te weten".

Wanneer u echt wilt zien wie wij zijn en wilt weten waarom we trots zijn op onze nieuwe school, komt u dan maar eens kijken. Wij nodigen u van harte uit om een bezoek te brengen aan onze school. De deuren staan voor u open!

Met vriendelijke groet,

Directie en team van de Islamitische basisschool Al Andalous

Inhoudsopgave

1. De organisatie van de school	Pagina 5
2. Waar staat de school voor?	Pagina 6
2.1 Algemeen	
2.2 Visie en missie	
2.3 Nadere uitwerking	
2.4 Actief burgerschap	
3. De school: onderwijskundig	Pagina 9
3.1 Doel van het onderwijs	
3.2 Het schoolklimaat	
3.3 Aantal kinderen en groepen	
3.4 VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie)	
3.5 Werken aan een kwaliteitsschool	
3.6 Kwaliteitsbewaking	
4. De zorg voor de leerling	Pagina 12
4.1 De structuur van de leerlingenzorg	
4.2 Wie biedt de zorg?	
4.3 Passend Onderwijs Noord-Limburg	
4.4 Ondersteuningsplan Passend Onderwijs	
4.5 HGPD (Handelingsgerichte Procesdiagnostiek)	
4.6 Hoe volgen we de leerlingen?	
4.7 De rapporten	
4.8 De rapportbesprekingen	
4.9 Zitten blijven	
4.10 Het leerlingendossier	
4.11 Het onderwijskundig rapport	
5. De leerstof	Pagina 16
5.1 Piramide	
5.2 Tutoren	
5.3 Veilig leren lezen	
5.4 Voortgezet technisch lezen	
5.5 Begrijpend lezen	
5.6 Taal	
5.7 Engels	
5.8 Schrijven	
5.9 Rekenen	
5.10 Wereldoriëntatie	
5.11 Verkeer	
5.12 Handvaardigheid en tekenen	
5.13 Techniek	
5.14 Bewegingsonderwijs	
5.15 Godsdienst	
5.16 Sociaal Emotionele Ontwikkeling / Burgerschapsvorming	

6. Ouders

Pagina 22

- 6.1 Identiteit
- 6.2 Ouderbetrokkenheid
- 6.3 Ouderraad
- 6.4 Ouderhulp
- 6.5 Klassenouder
- 6.6 Medezeggenschapsraad (MR)
- 6.7 Informatievoorziening aan ouders
- 6.8 Triple P
- 6.9 Huisbezoek
- 6.10 Huiswerk
- 6.11 Jeugdgezondheidszorg
- 6.12 Vrijwillige ouderbijdrage
- 6.13 Bijdrage schoolreisje
- 6.14 Stichting Leergeld
- 6.15 Klachtenprocedure
- 6.16 Overblijven/TSO (Tussen Schoolse Opvang)
- 6.17 Telefonisch contact

7. Regels

Pagina 30

- 7.1 Gedragsregels algemeen
- 7.2 Schoolorganisatie van A tot Z
- 7.3 Aanmelding en inschrijving leerlingen
- 7.4 Verzekeringen
- 7.5 Sponsoring
- 7.6 Verlofregeling
- 7.7 Schorsing en verwijdering
- 7.8 Schoollestijd
- 7.9 Schoolvakanties en vrije dagen
- 7.10 Groepsindeling schooljaar 2014/2015
- 7.11 Lijst van veel voorkomende afkortingen
- 7.12 Belangrijke adressen, telefoonnummers en e-mailadressen

1. De organisatie van de school

Islamitische basisschool Al Andalous te Venlo valt onder de “Stichting Islamitische Basisscholen Eindhoven e.o.”.

De statuten van deze stichting worden momenteel herzien en aangepast aan de nieuwste regelgeving. Er is een onafhankelijke Raad van Toezicht, die toezicht houdt op het bestuur, dat sinds augustus 2014 twee scholen onder zich heeft, een school in Eindhoven en een nieuwe islamitische basisschool in Venlo, Islamitische basisschool Al Andalous.

Het managementstatuut bevat bepalingen omtrent de taken en bevoegdheden van het bestuur en de directeur en richtlijnen voor de uitoefening van die taken en bevoegdheden.

Het bestuur heeft onder meer de volgende taken en bevoegdheden:

- het voorzien in de omvang en samenstelling van het bestuur;
- het bewaken en realiseren van de grondslag en doelstellingen van de school;
- het vaststellen van het strategisch beleidsplan of schoolwerkplan en de meerjarenraming;
- het vaststellen van de jaarbegroting
- het vaststellen van het algemeen beleid met betrekking tot toelating en verwijdering van leerlingen.

Binnen het voltallige bestuur is er op dit moment een tweetal personen dat zich bezighoudt met het dagelijks bestuur:

- dhr. Yassine El Bakiouli, voorzitter;
- [REDACTED] secretaris.

De directeur van de school heeft de leiding over de onderwijsinstelling, is belast met de voorbereiding en de uitvoering van het beleid van de instelling en de coördinatie van de dagelijkse gang van zaken.

De directeur is naast en met het bestuur belast met de bewaking en de realisatie van de grondslag en doelstellingen van de school, volgens de Qoran en Soennah en zoals vastgelegd in de statuten van de stichting.

De directeur rapporteert tenminste eenmaal per kwartaal aan het bestuur over de gang van zaken in de school en verschaft een overzicht van inkomsten en uitgaven in relatie tot de begroting.

2. Waar staat de school voor?

2.1 Algemeen

Islamitische basisschool Al Andalous is een Nederlandse basisschool op islamitische grondslag. De meerderheid van de leerlingen komt uit Venlo, maar er komen eveneens leerlingen uit de naaste omgeving. De leerlingen zijn islamitisch. De ouders zijn afkomstig uit verschillende landen en culturen.

De school is tijdelijk gehuisvest in het schoolgebouw gelegen aan de Simon Stevinstraat 4, in afwachting van permanente huisvesting, bij voorkeur in Venlo-Zuid.

Per 31 augustus 2015 telt de school naar verwachting ca 100 leerlingen, verdeeld over vijf groepen. Groep 1-2, groep 2/3, groep 3-4, groep 5 en groep 6-7. De kinderen zitten hoofdzakelijk in combinatiegroepen. Binnen de groepen wordt de groepsvorm aangepast aan de te geven les, aan het niveauverschil, aan de gekozen werkvorm, enzovoorts.

Het bestuur is islamitisch en vertegenwoordigt meerdere culturen. Ze wil vanuit een breed gedragen identiteit de grondslag van de school vertalen. Belangrijk hierin is de cultuur waaruit deze vorm gegeven wordt. Het bestuur streeft naar een betrokken en geïnspireerd team, dat, samen met betrokken ouders, het maximale uit de ontwikkeling van ieder kind haalt, zowel op het gebied van onderwijs als op het gebied van identiteit. Zo wordt de integrale ontwikkeling ook daadwerkelijk vorm gegeven. Islamitische basisschool Al Andalous heeft een gemengd team qua religie en culturele herkomst.

2.2 Visie en missie

De school stelt zich als doel de kinderen die onderwijs ontvangen zich zo breed mogelijk te laten ontwikkelen op allerlei gebieden en met zo min mogelijk onderbrekingen.

De ontwikkelingsgebieden waar we op school aan werken zijn achtereenvolgens:

- levensbeschouwelijke ontwikkeling
- sociaal-emotionele ontwikkeling

De verstandelijke ontwikkeling

- zintuiglijke- en lichamelijke ontwikkeling
- creatieve ontwikkeling
- zelfstandigheidsontwikkeling

Islamitische basisschool Al Andalous wil vanuit haar identiteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid een breed netwerk van voorzieningen in en rond de school zijn, met onderwijs, religie, welzijn, sport en zorg rond het kind en het gezin.

2.3 Nadere uitwerking

Islamitische basisschool Al Andalous wenst dat de basisschool een plek is waar kinderen graag vertoeven en zich veilig voelen. Naast de cognitieve, sociaal-emotionele en geestelijke ontwikkeling van het kind, wordt ook de beleving van het islamitische geloof gestimuleerd.

De school ziet het als haar opdracht om kwalitatief goed onderwijs te verzorgen aan islamitische kinderen van alle nationaliteiten.

De opvoeding van de kinderen wordt in belangrijke mate bepaald door de waarden en de normen vanuit de islamitische belevingswereld (zoals die zijn opgeschreven in de heilige Qoran en overgeleverd in de Soennah) en de waarden die in het kader van actief burgerschap en sociale integratie zijn geformuleerd.

De school streeft naar een goede afstemming tussen het aangeboden onderwijs en de belevingswereld van het kind. De pedagogische visie die zij daarbij voor ogen heeft, is gebaseerd op drie kernbegrippen: “rust, reinheid en regelmaat”. Binnen de groepen heerst een rustig klimaat. Zo ontstaat er een veilige leeromgeving.

Het pedagogisch klimaat schept de voorwaarde dat het kind zich veilig voelt, waardoor zijn zelfvertrouwen en zelfstandigheid vergroot kunnen worden. Het uiteindelijke leerdoel van het primair onderwijs is, dat het kind zo goed mogelijk wordt voorbereid op het voortgezet onderwijs en de wereld waarin het kind leeft.

De school is toegankelijk voor leerlingen met een islamitische identiteit vanaf 4 jaar.

Het onderwijs is zodanig ingericht dat de kinderen in beginsel binnen een tijdsbestek van acht aaneensluitende jaren de school kunnen doorlopen en het legt mede een basis voor het volgen van aansluitend voortgezet onderwijs, zoals vastgelegd in de Wet op het Primair onderwijs.

De school is gericht op het evenwichtig bereiken van de voorgeschreven kerndoelen. De voortgang van de leerontwikkeling van kinderen wordt regelmatig gemeten en geëvalueerd. Daarbij worden zowel methode-gebonden als methode-onafhankelijke toetsen als basis genomen. Door middel van trendanalyses en opbrengstgericht werken wordt de onderwijskwaliteit geëvalueerd en geoptimaliseerd.

De sociaal-emotionele ontwikkeling wordt ondersteund door het programma van het “Groepsdynamisch Onderwijs”.

De school gaat ervan uit dat de begeleiding van kinderen gedurende hun schoolloopbaan thuis en op school op elkaar aan dient te sluiten. Samen met de ouders draagt de school de verantwoordelijkheid voor onderwijs en opvoeding van de kinderen. Daarom is er regelmatig contact tussen school en thuis en organiseert de school regelmatig bijeenkomsten met ouders.

De school eerbiedigt andere godsdiensten en levensbeschouwingen en geeft in het onderwijs aandacht aan de verschillende levensbeschouwelijke- en maatschappelijke waarden.

De school zet zich, middels een uitdagende leeromgeving, in om maximale kansen aan de leerlingen te bieden. Dit doet zij ook door aan leerlingen met een specifieke hulpvraag zorg te bieden.

Leerlingen met een specialistische hulpvraag, die het zorgaanbod te buiten gaan, worden in overleg met de ouders naar onderwijsinstellingen voor speciaal onderwijs verwezen.

De godsdienstlessen worden verzorgd door of vinden plaats onder coördinatie van een godsdienstleerkracht. De overige leerkrachten begeleiden de leerlingen vanaf groep 3 bij het gebed. De sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen en de burgerschapsvorming worden mede bepaald vanuit de levensbeschouwing. Zo wordt er binnen de wijk, de gemeente en op landelijk niveau ook deelgenomen aan projecten, die erop gericht zijn mensen te helpen. Binnen de verschillende vakken wordt in bredere zin de levensovertuiging betrokken als het gaat om visie, waarden en normen.

We proberen rekening te houden met alle facetten van elk individueel kind. In de eerste plaats betekent dit, dat de leerkrachten oog hebben voor elk kind in de groep en het kind die aandacht proberen te geven die het nodig heeft.

Naast het lesgeven aan de gehele groep wordt er daarom ook in kleinere groepen gewerkt. Hierbij is meer aandacht mogelijk voor het individuele kind. Als het nodig is, wordt er bij sommige vakken ook hulp en begeleiding gegeven aan kinderen in een klein groepje of in een één-op-één-situatie. Om meer aandacht aan het kind of het groepje te kunnen geven gebeurt dit meestal buiten de groep.

2.4 Actief Burgerschap

Met behulp van het Groepsdynamisch Onderwijs leren kinderen zelf conflicten op te lossen. Ze leren eigen en andermans meningen en gevoelens te (her)kennen en te respecteren. Ze leren zich bewust te worden van eigen en andermans denken en handelen. Een en ander wordt geoefend aan de hand van alledaagse situaties. Onze leerlingen moeten straks als volwaardig burger hun “talenten” in de praktijk brengen. Dat leren zij door er achter te komen wie zij zelf zijn. De school is de oefenplaats en begeleidt en stuurt hen daarin.

Ouders moeten betrokken worden bij de discussie over waarden en normen. Op school gaat het vooral steeds weer om de vertaling van waarden in gedrag. Een waarde als “respect voor anderen” bijvoorbeeld, kan in de praktijk heel verschillend ingevuld worden. Jongeren moeten leren hoe ze met elkaar om moeten gaan, begeleid door leerkrachten.

Burgerschapsvorming is geen apart vak. Het is een onderdeel van meerdere vakken, er kan bijvoorbeeld gepraat worden over mensenrechten en de diversiteit van culturen tijdens geschiedenis.

Burgerschapsvorming komt ook tot uiting in de wijze waarop de school bijvoorbeeld invulling geeft aan regels ten aanzien van veiligheid, kennis over democratie, ouderbetrokkenheid en onderlinge omgang tussen leerlingen en leerkrachten (schoolregels).

Activiteiten rondom burgerschapsvorming op school:

- Open Dag
- Aanbieding stageplaatsen: Pabo-studenten, maar ook ROC-opleidingen onderwijs-klassenassistenten e.d.
- Geestelijke stromingen
- School-tv, Jeugdjournaal

Activiteiten die buiten het schoolgebouw plaatsvinden:

- Bezoekjes aan de markt, de winkel, een kasteel of het bos
- Bezoeken aan musea, diverse tentoonstellingen en instellingen, voor alle groepen
- Schoolreis
- Speurtocht
- Contacten met andere scholen in de omgeving

3. De school: onderwijskundig

3.1 Doel van het onderwijs

De school stelt zich als doel de kinderen die onderwijs ontvangen zich zo breed mogelijk te laten ontwikkelen op allerlei gebieden en met zo min mogelijk onderbrekingen. Om dit doel te kunnen verwezenlijken wordt “onderwijs op maat” gegeven. Dit betekent dat binnen het klassikale onderwijs de kinderen, waar mogelijk, de leerstof aangeboden krijgen op hun eigen niveau en dat daarbij rekening wordt gehouden met hun eigen ontwikkeling.

De ontwikkelingsgebieden waar we op school aan werken zijn achtereenvolgens:

- Levensbeschouwelijke ontwikkeling
Deze ontwikkeling wordt zoveel mogelijk meegenomen in alle vakken. Daarnaast worden er in alle groepen godsdienstlessen gegeven door een vakleerkracht.
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
Deze is gericht op het leren omgaan met jezelf en de ander. Kernbegrippen hierbij zijn: zelfacceptatie, zelfvertrouwen en zelfrespect. Deze zaken vormen de basis voor acceptatie van, vertrouwen in en respect voor de ander.
- De verstandelijke ontwikkeling
Deze is gericht op het ontwikkelen van kennis en vaardigheden bij de vakken die op school worden gegeven. Hierbij willen we graag dat kinderen hun ontdekkingen, ideeën en observaties zoveel mogelijk leren plaatsen in de context van het leven.
- De zintuiglijke en lichamelijke ontwikkeling
Deze is gericht op handelingen die nodig zijn voor eigen redzaamheid en veiligheid. Het leren omgaan met het eigen lichaam om eigen mogelijkheden te ontdekken.
- De creatieve ontwikkeling
Deze is gericht op het actief leren omgaan met de eigen creatieve mogelijkheden in denken en doen in alle vakken.
- De zelfstandigheidsontwikkeling
Deze is gericht op het ontwikkelen van vertrouwen in Allah, zichzelf en de ander en daarbij het ontplooien van eigen initiatief op allerlei terreinen.

3.2 Het schoolklimaat

Om al deze doelen te kunnen verwezenlijken moeten de omstandigheden waarin de kinderen op school leven en werken zo gunstig mogelijk zijn. Dat betekent dat we graag een goede sfeer in de school willen hebben, waarbij ieder kind zich veilig en gewaardeerd voelt.

We streven naar een open houding richting de kinderen. Liefde en respect voor elkaar zijn kernwoorden hierbij. We willen geen afstandelijke verhouding met elkaar, maar willen begrip hebben voor elkaar en elkaars situatie. In deze relatie spelen gehoorzaamheid en respect voor gezag een rol. Het werken aan deze sfeer is een actief proces.

Met de ouders willen we regelmatig hierover spreken. Dit doen we o.a. op de geplande ouderavonden.

3.3 Aantal kinderen en groepen

We verwachten dat onze school per 1 augustus 2015 ruim 100 leerlingen ingeschreven heeft, verdeeld over vijf groepen, te weten: "groep 1-2, groep 2/3, groep 3-4, groep 5 en groep 6-7".

In de loop van het schooljaar kunnen er nog kinderen instromen in alle groepen en we verwachten zeker dat dit ook gaat gebeuren. Aanmelden van een kind kan op elk moment.

De school hoopt elk jaar met ruim 50 leerlingen te groeien, zodat we over een paar jaar een school zijn met 8 groepen. Groep 1 tot en met 8.

3.4 VVE

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) speelt een belangrijke rol bij het voorkomen en waar nodig effectief bestrijden van onderwijsachterstanden. VVE is een opbrengstgerichte manier van werken die ertoe moet leiden dat doelgroepkinderen zonder achterstand kunnen beginnen aan groep 3 van het basisonderwijs. De op peuters (2,5 – 4 jaar) gerichte voorschoolse educatie en de voor kleuters uit de eerste twee groepen van het basisonderwijs (4 tot en met 6 jaar) bestemde vroegschoolse educatie worden hiertoe zoveel als mogelijk is op elkaar afgestemd, waardoor een doorgaande leerlijn ontstaat.

Het belangrijkste onderdeel voor onze school is de taalstimulering. Omdat de meeste leerlingen van onze school zijn geïndiceerd met een taalachterstand of vallen binnen de gewichtenregeling, passen wij de beginselen van VVE toe op alle leerlingen van groep 1 en 2.

We nemen als school het inspectiekader VVE als basis en hanteren een goedgekeurd VVE programma in de kleutergroep, nl. Piramide.

3.5 Werken aan een kwaliteitsschool

Onze school werkt op drie manieren aan verdere kwaliteitsverbetering: "werken met goede methoden, goed personeel en het goed volgen van de resultaten van de leerlingen en daar de wijze van lesgeven op aanpassen".

In onze school wordt lesgegeven met behulp van moderne lesmethoden. Bij het kiezen van methoden wordt gelet op de kwaliteit en het uiterlijk. Kinderen moeten goed kunnen leren met behulp van deze methoden en het materiaal moet er aantrekkelijk uitzien. De nieuwe methode moet ook passen binnen de werkwijze van de school.

Er zijn kinderen die extra moeilijk werk aan kunnen en kinderen die veel extra oefenstof nodig hebben. We letten er bij het vervangen van oude methoden op, of er voor beide groepen kinderen voldoende leerstof in de nieuwe methode zit.

Nog belangrijker dan de methoden die een school gebruikt, zijn de mensen die er werken. Aan hen hebben ouders hun kind toevertrouwd. Zij moeten er voor zorgen dat de materialen en de lesboeken zinvol gebruikt worden. De teamleden werken niet op hun eigen houtje, maar besteden veel tijd aan samenwerking en overleg. De maatschappij verandert voortdurend en dus ook het onderwijs. Nieuwe ontwikkelingen volgen we op de voet. Daarom zijn er elk schooljaar meerdere studiedagen voor teamleden en volgen leerkrachten nascholingscursussen.

De kwaliteit van een school hangt dus af van de mensen die er werken en van de manier waarop ze dat doen.

Een derde manier om de kwaliteit van het onderwijs te bewaken en verder te verbeteren, is het werken met een leerlingvolgsysteem. Het volgen van leerlingen met behulp van landelijk genormeerde standaardtoetsen geeft ons inzicht in de prestaties van de kinderen. Bovendien geeft het een totaalbeeld van de school. Daarenboven maken we trendanalyses waarbij wij de resultaten van een groep vergelijken over de gehele schoolloopbaan en de resultaten van iedere toets vergelijken met de resultaten van die toets in de voorafgaande jaren. Bij leerlingen kijken we vooral ook naar de ontwikkeling van de vaardigheidsscores. Op basis van al deze analyses besluiten wij waar we verdere verbeteringen moeten aanbrengen. Dit is de kern van wat “opbrengstgericht onderwijs” wordt genoemd.

Kinderen ontwikkelen zich van nature. Ze zijn nieuwsgierig en willen steeds iets nieuws leren. Op school stimuleren we de kinderen en dagen ze uit om steeds iets nieuws te ontdekken.

3.6 Kwaliteitsbewaking

Het is natuurlijk erg belangrijk de kwaliteit van de school te bewaken en constant te werken aan verbeteringen. De overheid heeft daartoe een aantal maatregelen genomen en de scholen verplicht een schoolplan (wat doet de school allemaal), een schoolgids (informatie naar ouders toe) en een klachtenregeling (wat te doen als ouders een klacht hebben) vast te stellen.

Daarnaast is onze school ook zelf actief met het bewaken van de kwaliteit, zoals blijkt uit het bovenstaande. Directie en leerkrachten volgen ook scholing om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen binnen het onderwijs.

De mening van ouders is natuurlijk ook een belangrijk gegeven en wij zullen hen tijdens ouderavonden regelmatig om hun mening vragen.

Er zijn meerdere instrumenten beschikbaar om de kwaliteit van de school te bewaken (bijvoorbeeld WMK).

4. De zorg voor de leerling

4.1 De structuur van de leerlingenzorg

Wij volgen, voor de zorg die wij aan de kinderen geven, vijf niveaus.

Niveau 1

Algemene zorg door de groepsleerkracht. Instructie volgens de methode en toegespitste instructie, voorbereidende en herhaalde instructie door de groepsleerkracht.

Niveau 2

Extra zorg in de groep. Extra instructie en oefenen in kleine groep. Extra hulp in de klas door middel van differentiatie (verschillende niveaus) vanuit de methode. Inzetten van methodische hulpmaterialen.

Niveau 3

Extra zorg op schoolniveau. De IB'er wordt ingeschakeld. Inzetten van aanvullend methode-onafhankelijke hulpmaterialen. Er wordt een Plan van aanpak opgesteld dat door de leerkracht in de groep wordt uitgevoerd. Zo nodig wordt er remedial teaching ingezet (extra instructie buiten de groep). Wanneer leerlingen ondersteuning krijgen met een plan van aanpak (in of buiten de groep) worden de ouders/verzorgers schriftelijk hiervan op de hoogte gebracht. Plan van aanpak zal, indien gewenst, met de ouders besproken worden.

Niveau 4

Extra deskundige zorg. Inschakeling van bijvoorbeeld: leerlingbegeleider, schoolmaatschappelijk werk, jeugdzorg, ambulante begeleiding, psycho-diagnosticus.
Met ondersteuning van de ib'-er kan een leerling worden toegeleid naar het speciaal (basis) onderwijs.

Niveau 5

Plaatsing bij speciaal onderwijs (so) cluster 1, 2, 3 en 4 of plaatsing op speciaal basisonderwijs (sbo).

Op alle vijf niveaus dienen de ouders/verzorgers op de hoogte te blijven van de zorg die aan hun kind wordt gegeven. Hiervoor zijn groepsleerkracht en Intern Begeleider verantwoordelijk. Ouders/verzorgers worden schriftelijk op de hoogte gebracht wanneer hun kind werkt met een handelingsplan. Zowel ouders/verzorgers als het zorgteam kunnen voor verdere informatie/toelichting een gesprek met de betrokken deskundigen aanvragen.

Indien er een advies is voor plaatsing op een andere school en ouders/verzorgers besluiten dit niet te doen dan kan de school alleen de hulp bieden die binnen haar mogelijkheden liggen. De verantwoordelijkheid voor de gevolgen van de ontwikkeling van de leerling ligt dan bij de ouders/verzorgers. Een verwijzing vanuit onze school komt incidenteel voor. Het advies voor plaatsing op een andere school zoals hierboven beschreven, is niet vrijblijvend. Wanneer het bevoegd gezag van mening is dat het niet meer verantwoord is de leerling te handhaven op de school, kan een verwijderingsprocedure opgestart worden. Zie ook 7.8 Schorsing en verwijdering.

4.2 Wie biedt de zorg?

- De Interne Begeleider van de school;
- De groepsleerkrachten;
- De onderwijsassistente;
- De directie; indien noodzakelijk op afroep;
- De adviseur leerlingenzorg vanuit de schoolbegeleidingsdienst;
- Het schoolmaatschappelijk werk (SMW);
- Eventuele andere externe hulpverleners (bv. voor ambulante hulp) kunnen als dat gewenst is aangevraagd worden.

4.3 Passend onderwijs Noord-Limburg

Passend onderwijs is op 1 augustus 2014 van start gegaan.

In de regio Venlo is een nieuw samenwerkingsverband opgericht. Hierbij horen alle scholen voor primair en speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) in deze regio.

Dit samenwerkingsverband heet Primair Passend Onderwijs Noord-Limburg.

Zie de website: www.passendonderwijsnoordlimburg.nl

Islamitische basisschool Al Andalous is aangesloten bij dit samenwerkingsverband.

Het bestuur, de schoolbesturen, scholen, medewerkers en werkgroepen zijn al geruime tijd bezig met de voorbereidingen. Het samenwerkingsverband heeft in een ondersteuningsplan beschreven hoe het inhoud geeft aan passend onderwijs voor alle leerlingen in onze regio.

De schoolbesturen informeren hun scholen en daarmee ook de ouders van alle leerlingen over de veranderingen in verband met passend onderwijs in onze regio. Er zijn nog veel vragen die de komende tijd beantwoord moeten worden, maar er is veel vertrouwen dat we met elkaar goed onderwijs blijven geven aan alle leerlingen.

4.4 Ondersteuningsplan Passend Onderwijs

Het eerste ondersteuningsplan passend onderwijs van het samenwerkingsverband Primair Passend Onderwijs Noord-Limburg (3101) vindt u op de website www.passendonderwijsnoordlimburg.nl

In het ondersteuningsplan beschrijft het samenwerkingsverband hoe het inhoud geeft aan passend onderwijs voor alle leerlingen in het primair onderwijs in Venlo e.o.

Het samenwerkingsverband begint niet op nul, maar kent al een hoog niveau van ondersteuning voor kinderen met een ondersteuningsbehoefte. Het ondersteuningsplan bouwt voort op die kennis en ervaring van de afgelopen jaren, waardoor het aanbod binnen het samenwerkingsverband past bij de ontwikkel- en onderwijsbehoefte van het kind. Onderwijs zoveel mogelijk dicht bij huis, bij voorkeur in het basisonderwijs en met betrokkenheid van ouders en met respect voor de keuze van ouders.

Het nu voorliggende ondersteuningsplan is veelal nog een plan op hoofdlijnen en geeft de koers aan van het samenwerkingsverband. De komende jaren werken de leerkrachten, schoolteams en de schoolbesturen verder aan de concrete invulling van het ondersteuningsplan.

Dit gebeurt overigens in nauw overleg met ouders en medezeggenschapsraden van de scholen en het samenwerkingsverband (OPR).

4.5 HGPD

HGPD is een manier van denken én van doen en staat voor Handelingsgerichte Procesdiagnostiek.

Alle scholen in het primair en voortgezet onderwijs binnen het SWV Noord-Limburg hebben afgesproken om op deze manier te werken.

Het is een totaalaanpak om individuele “zorgleerlingen” beter en effectiever te begeleiden. Juist de positieve kwaliteiten en mogelijkheden van de “zorgleerling” worden als uitgangspunt genomen (“Waar is de leerling sterk in?”). Daarmee geeft HGPD een praktische invulling aan “pedagogisch optimisme”. Een “zorgleerling” is in deze optiek vooral een “kansleerling”. Met HGPD slaagt de leerkracht erin de ontwikkeling van een leerling te stimuleren. De leerling leert zijn of haar ontwikkelingskracht te benutten en méér eigenaar te zijn van de eigen ontwikkeling. (zie www.passendonderwijsnoordlimburg.nl)

4.6 Hoe volgen wij de leerlingen?

We gaan uit van verschillen in leerlingen en verschillen in prestaties, daarom is het belangrijk te zien welke ontwikkeling een kind doormaakt en of het de resultaten haalt die horen bij zijn capaciteiten. Het leerlingvolgsysteem geeft ons de gegevens om te zien of we met de kinderen datgene bereiken wat we gezien hun capaciteiten mogen verwachten.

De uitstroom naar het voortgezet onderwijs is altijd divers en loopt uiteen van VMBO met of zonder LWOO tot en met VWO en de percentages verschillen al naar gelang de capaciteiten van de leerlingen binnen een groep.

Om een leerling te volgen en te kunnen beoordelen gebruiken we methode-gebonden en methode-onafhankelijke toetsen (Cito) en ons leerlingvolgsysteem. Ook observaties van leerlingen en de daaraan verbonden conclusies worden daarin opgenomen.

Voor de methode-onafhankelijke toetsen wordt per schooljaar een toetsrooster gemaakt.

Met behulp van de toetsen wordt bekeken waar de problemen zitten, wat de problemen zijn en worden mogelijke oplossingen voorbereid. Vervolgens worden deze toegepast. Daarna wordt bekeken of ze geholpen hebben.

Om de ontwikkelingen van de leerlingen zo goed mogelijk te kunnen volgen en te begeleiden maken we gebruik van een geautomatiseerd Leerling-Volg-Systeem (LVS), de groepsmap, de zorgmap en het individuele leerlingdossier.

De methode-onafhankelijke toetsen worden verwerkt in het LVS. In Parnassys worden de notities gemaakt die belangrijk zijn voor de groep (gespreksverslagen, afspraken, enz.) en voor de individuele leerling.

4.7 De rapporten

De leerlingen krijgen twee keer per schooljaar een rapport. Ouders/verzorgers hebben aansluitend de mogelijkheid tot een gesprek met de leerkracht over de prestaties en het functioneren van hun dochter/zoon/te verzorgen kind.

Naast de rapportgesprekken hebben ouders/verzorgers altijd de mogelijkheid aparte gespreksafspraken te maken met de groepsleerkrachten of andere leden van het school(zorg)team.

4.8 De rapportbesprekingen

Er zijn vier keer per schooljaar groepsbesprekingen naar aanleiding van toetsen en rapporten, tussen de groepsleerkracht en de Interne Begeleider.

Op het einde van het schooljaar vindt er een overgangsgesprek plaats tussen de groepsleerkracht en de leerkracht van de volgende groep, eventueel samen met de Interne Begeleider.

De groepsleerkracht evenals de Intern Begeleider kunnen gedurende het schooljaar afspraken maken tijdens welke de groep of de individuele leerling besproken wordt.

4.9 Zitten blijven

Het beleid van de school is erop gericht aan kinderen met een of meerdere leerproblemen zoveel hulp te bieden als dat mogelijk is. Het gebeurt incidenteel dat een jonger kind in de ontwikkeling achterblijft op zijn of haar leeftijdgenootjes. Dan is zitten blijven een optie. Aan een dergelijke beslissing ligt goed overleg met de betrokken ouders, de leerkracht en het zorgteam ten grondslag.

4.10 Het leerlingendossier

In het leerlingendossier worden diverse gegevens van het kind bewaard, zoals toetsgegevens, verslagen en rapporten. Dit gebeurt op een zorgvuldige manier. De gegevens zijn alleen ter inzage voor de directie, groepsleerkracht, Intern Begeleider en de ouders. Als het nodig is gegevens over leerlingen aan derden te verstrekken, zullen de ouders om toestemming worden gevraagd.

De persoonsregistratie is geregeld volgens de Wet Bescherming van Persoonsgegevens. De richtlijnen betreffende privacy worden volgens deze wet gehanteerd.

4.11 Het onderwijskundig rapport

Als een leerling de school verlaat en naar een andere basisschool, een school voor voortgezet onderwijs of een speciale school voor basisonderwijs gaat, zal een onderwijskundig rapport over de leerling aan de betreffende school worden verstrekt.

Het onderwijskundig rapport wordt opgesteld met behulp van de gegevens uit het leerlingendossier en wordt aangevuld met opmerkingen van de groepsleerkracht. De ouders krijgen, indien zij dit wensen, een afschrift van dit rapport.

5.0 De leerstof

Door nieuwe methoden aan te schaffen, die op elkaar aansluiten en waarmee in twee of meer groepen kan worden gewerkt, ontstaat een doorgaande leerlijn. De methode Piramide eindigt in groep 2. Om goed aan te sluiten bij de methode Piramide is er in groep 3 voor gekozen om met de vernieuwde methode Veilig Leren Lezen te werken.

Er wordt gewerkt met de nieuwste versies van de volgende methoden:

- Piramide - groep 1 en 2
- Veilig Leren Lezen - groep 3
- Wijzer door de Tijd
- Wijzer door het Verkeer
- Wijzer door de Natuur
- Wijzer door de Wereld
- Taal actief
- Estafette
- Nieuwbegrip
- Hello World
- Rekenrijk
- Pennestreken

5.1 Methode Piramide

In de groepen 1 en 2 wordt gewerkt met de methode Piramide. Deze methode biedt een totaalprogramma dat zich richt op acht ontwikkelingsgebieden die de ontwikkeling van het kind omvatten (persoonsontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, taal- en denkontwikkeling, creatieve ontwikkeling, oriëntatie op tijd en ruimte en wereldverkenning).

Er wordt gewerkt vanuit projecten, die aansluiten op de beleavingswereld van het kind.

Iedere drie weken wordt er gestart met een nieuw project. De groepen 1 en 2 werken met hetzelfde project. Het niveau is telkens iets hoger en het onderwerp wordt steeds verder uitgebreid.

Voor elk project wordt een thematafel ingericht om de kinderen in de sfeer van het project te brengen. Bij veel projecten wordt een thematafel gemaakt, waarmee kinderen zelf aan de gang kunnen met materialen die met het project te maken hebben.

Vaak wordt de huishoek of de bouwhoek "omgebouwd" tot een speelhoek die aansluit bij het thema.

Een vaste dagopbouw is heel belangrijk voor een kind om zich veilig te voelen; vanuit die veiligheid komt het spelenderwijs tot leren. Daarom hangen in de lokalen de dagritmekaarten. Hierop kunnen de kinderen zien wat er die dag gaat gebeuren.

Per project krijgt het kind een ouderbrochure mee naar huis vol suggesties om thuis zelf met het project mee te werken.

5.3 Methode Veilig leren lezen

In groep 3 wordt de basis gelegd voor het leren lezen. Wij doen dat met de nieuwste versie van Veilig Leren Lezen volgens een tweetal fases.

De eerste fase duurt ongeveer tot de helft van groep 3. In die fase leren de kinderen alle letters en structureerwoorden. De kinderen leren om de letters en klanken met elkaar te verbinden, waardoor ze de vaardigheid ontwikkelen om te kunnen automatiseren.

In de tweede fase wordt de nadruk gelegd op het automatiseren en het "vloeiend" lezen.

Wij streven ernaar om de kinderen aan het eind van het jaar op AVI E3 niveau te laten lezen.

5.4 Voortgezet technisch lezen

Estafette

Ook na groep 3 blijft vlot lezen erg belangrijk. Hiervoor gebruiken we de methodiek Estafette. De methode “Estafette” maakt het mogelijk, dat leerlingen in de groepen 4, 5, 6 en 7 gaan oefenen in technisch lezen op hun eigen instructieniveau. Deze methode heeft in de praktijk bewezen tot uitstekende resultaten te leiden. Estafette bouwt voort op het eindniveau “aanvankelijk lezen” dat leerlingen bereiken met Veilig Leren Lezen.

De structuur van Estafette is eenvoudig en effectief. Elk jaar worden twee AVI-niveaus behandeld. Voor elk AVI-niveau zijn er twee leerstofpakketten die daarvoor doorlopen worden.

- **Organisatie**

- De leeslessen van Estafette zijn standaard opgebouwd uit vier les-fasen: introductie, instructie, begeleide verwerking en in-oefening en afronding. Elke les begint met een introductie voor alle leerlingen. Na de introductie krijgen de betere lezers

(Aanpak III) een korte werkinstructie. Zij werken vervolgens zelfstandig verder. De methodevolgers (Aanpak II) en risicolezers (Aanpak I) krijgen daarna een basisinstructie. Zij verwerken de opdrachten daarna zelfstandig (Aanpak II) of met ondersteuning van de leerkracht (Aanpak I). Zo geeft Estafette altijd begeleiding op maat: intensief als het nodig is, met veel zelfstandig werken als het kan. De les wordt tenslotte gezamenlijk, dus met de hele groep, weer afgesloten.

- **Differentiatie**

Met Estafette krijgen leerlingen leesonderwijs op maat. Elke leerling valt onder een bepaalde aanpak

- **Aanpak I (risicolezers)**

Risicolezers krijgen met Estafette leesonderwijs dat afgestemd is op hun lesniveau en behoeften.

Extra aandacht is gegarandeerd met een verlengde instructie, begeleide verwerking, begeleide oefening en extra leestijd. Estafette besteedt systematisch aandacht aan het herhaald lezen van eenvoudige teksten en het automatiseren van de leesvaardigheid. Risicolezers krijgen binnen de groep de kans om zich op te trekken aan betere lezers.

- **Aanpak II (methodevolgers)**

Methodevolgers krijgen met Estafette klassikaal instructie. Vervolgens gaan ze aan de slag met verwerkingsopdrachten, die ze individueel of samen met een leesmaatje maken. Zo combineert Estafette instructie en begeleiding met de mogelijkheid van zelfstandig werken.

- **Aanpak III (snelle lezers)**

Snelle lezers werken met een minimale instructie aan hun eigen leesontwikkeling. Ze maken opdrachten in de Estafetteloper, een speciaal werkboek dat een onderhoudsprogramma bevat. Ook snelle lezers volgen de normale doorgaande leeslijn. Ze lezen de Estafette-leesboeken alleen sneller en kiezen verder zelf boeken. De opdrachten die ze daarbij maken, zijn vooral gericht op leesbeleving en leesbevordering.

5.5 Begrijpend lezen

Naast het technisch goed lezen van teksten is het begrijpen ervan even belangrijk. We gebruiken hiervoor Nieuwsbegrip en CITO hulpboeken in de groepen 4 t/m 7.

De school heeft een abonnement op de methode “Nieuwsbegrip” en “Nieuwsbegrip.XL”.

“Nieuwsbegrip” behandelt onderwerpen uit onder meer het Jeugdjournaal en Klokhuus en zijn voor de leerlingen te downloaden voor klassikaal gebruik. Deze methode kan zowel mondeling als schriftelijk verwerkt worden. “Nieuwsbegrip XL” geeft ook nog eens de mogelijkheid dieper in te gaan op teksten hetgeen de woordenschat van de kinderen ten goede komt.

De school vraagt in het begin van het schooljaar 2015-2016 een abonnement aan op ‘Samsam’.

Dit tijdschrift heeft als thema de ontwikkelingssamenwerking en geeft een brede kijk op de derde wereld. Het tijdschrift is speciaal geschreven op het niveau van het basisschoolkind en geeft ook handvatten voor

verdieping, het maken van werkstukken en het houden van spreekbeurten. Ook woordenschatuitbreiding staat in 'Samsam' hoog in het vaandel.

5.6 Taal

In groep 3 zijn taal en lezen nauw met elkaar verbonden in de methode Veilig Leren Lezen. Vanaf groep 4 gebruiken we de taalmethode Taal Actief. Doordat deze methode met thema's werkt, zijn alle kinderen van de school met één aspect van hetzelfde onderwerp bezig. In deze methode worden alle aspecten van taal ontwikkeld: taalbeschouwing, creatief taalgebruik, spreken en luisteren. De taalmethode heeft een separate spellingmethode. Doordat we de aanvullende woordenschatlijn bij Taal Actief 3 gebruiken, is er veel aandacht voor het leren van het Nederlands als tweede taal en wordt er veel aandacht besteed aan de uitbreiding van de woordenschat. De methode biedt veel mogelijkheden tot differentiëren en zelfstandig werken.

5.7 Engels

Naast het Nederlands krijgen de kinderen (in de komende schooljaren) in groep 7 en 8 les in de Engelse taal.

Hello World is een praktijkgerichte methode. Het kiest voor communicatief Engels, met het accent op mondeling taalgebruik. Kennis van de taal is niet het hoofddoel. Hello World leert kinderen vooral om te communiceren in alledaagse situaties. Het motiveert de kinderen met animatiefilmpjes die bij de lesopeningen gebruikt worden. De methode heeft gevarieerde werkvormen zoals liedjes, spellen, puzzels, rollenspellen en meer.

Er is een duidelijke opbouw in units en lessen. De eerste helft van elke les gebeurt klassikaal vanuit het tekstboek. Tijdens de tweede helft laten wij de kinderen zelfstandig werken met het werkboek. Hello World is geschikt voor combinatiegroepen.

Groep 5-6

In het schooljaar 2015-2016 wordt Hello World aangeboden in groep 5-6. Hello World biedt een compact programma van 24 lessen per jaar aan, verdeeld over 6 units.

De lessen bestaan uit leuke, korte, klassikale activiteiten van 20 minuten. Het pakket sluit goed aan bij het pakket voor groep 7-8. Voor groep 5-6 zijn er 2 lespakketten met de verhalen Meeting Simon Perkins en Lisa's Journey.

Groep 7-8

Vanaf schooljaar 2015-2016 wordt Hello World aan groep 7 aangeboden, vanaf schooljaar 2016-2017 ook aan groep 8. Eerder heeft de school nog geen groep 7 en groep 8.

In groep 7-8 is er elke week een les van 45 minuten. In totaal zijn er 30 lessen per jaar. De leerstof is verdeeld over 6 units (hoofdstukken) van elk vijf lessen.

In elke unit staan twee leerdoelen centraal. Leerdoel 1 in les 1 en 2, en leerdoel 2 in les 3 en 4. In les 5 worden beide leerdoelen toegepast op nieuwe taalsituaties.

Voor groep 7-8 zijn er twee lespakketten. Elk lespakket heeft zijn eigen verhaallijn: Twins' Talk en Film Friends. Differentiatie vindt in het workbook plaats. Dit workbook heeft opdrachten van een opklimmend niveau. Zo kunnen de kinderen op hun eigen niveau de stof verwerken. Ook tijdens het klassikale deel van de les worden kinderen op verschillende niveaus uitgedaagd.

5.8 Schrijven

Groep 3 legt de basis voor het schrijven. Wij doen dat met de nieuwste versie van Pennenstreken.

De schrijfletters zijn licht hellend. Aanvankelijk worden de letters los geschreven. Daarna leren de kinderen de letterverbindingen en leestekens. Ook het correct schrijven van de cijfers krijgt aandacht. In het tweede half jaar van groep 3 wordt er aan elkaar geschreven. Van groep 4 tot en met groep 6 wordt er aan elkaar geschreven met een blauwe stabilo pen.

5.9 Rekenen

De school werkt met de nieuwe methode 'Rekenrijk'. Rekenrijk is een realistische rekenmethode, waarmee kinderen op basis van begrip leren rekenen. De opzet en het organisatiemodel zijn helder, waardoor leerkrachten én leerlingen er snel en makkelijk mee werken. De vragen, praktische problemen en kritische geluiden die er in het onderwijsveld waren zijn allemaal verwerkt in Rekenrijk.

Rekenrijk verdeelt ieder leerjaar in twaalf blokken van drie weken. De basistoef komt in de eerste twee weken aan de orde. Daarbij bestaat les 5 steeds uit onderhoud en een herhaling van de lessen 1 tot en met 4. Les 10 is een herhaling van het hele blok, zonder onderhoud. In de derde week is er eerst ruimte voor toetsing, daarna maken leerlingen zelfstandig "weer-opgaven" (herhaling) of "meer-opgaven" (verrijking). Rekenrijk begint ieder schooljaar met een blok waarin de onderwerpen van het vorig jaar nog eens langskomen.

De dagelijkse Rekenles duurt 55 minuten.

Rekenrijk voldoet aan alle referentieniveaus. De doelen van de methode komen in ieder leerjaar overeen met het wettelijk kader en de doelen van de PO-raad. Met name in de groepen 3 tot en met 5 voegt Rekenrijk daar onderwerpen aan toe.

5.10 Wereldoriëntatie

In de groepen 1 en 2 wordt gewerkt vanuit de thema's van Piramide. We kijken naar de series "Koekeloere" en "het Zandkasteel".

In groep 3 beginnen we met enkele thema's van de schooltelevisieserie Leesdas. Later in het jaar, wanneer de leerlingen al beter kunnen lezen, maken we ook gebruik van de methode "Wijzer door de Natuur". De vakken aardrijkskunde, biologie en geschiedenis worden afzonderlijk gegeven, maar daar waar het mogelijk is worden de vakken gecombineerd.

De volgende methodes worden op onze school gebruikt:

- Biologie: 'Wijzer door de Natuur'
- Aardrijkskunde: 'Wijzer door de Wereld'
- Geschiedenis: 'Wijzer door de Tijd'

5.11 Verkeer

Om kinderen wegwijs te maken in het verkeer gebruiken we de methode "Wijzer door het Verkeer".

5.12 Handvaardigheid en tekenen

Het is belangrijk dat kinderen zich niet alleen door middel van gesproken en geschreven taal kunnen uiten, maar ook met behulp van tekenen, handenarbeid en textiele werkvormen. Het aanleren van technieken en het ontwikkelen van de creativiteit zijn twee doelstellingen waaraan tijdens deze lessen gewerkt wordt.

Net als bij taal en rekenen wordt ook tijdens deze lessen gestreefd naar kwaliteit.

De kinderen krijgen deze lessen van de eigen groepsleerkracht.

Daarbij wordt ondersteuning gezocht bij de ISBO projectmanager cultuureducatie.

5.13 Techniek

In het schooljaar 2015-2016 zal de school beleid formuleren ten aanzien van techniekonderwijs. Techniek is een verplicht onderdeel van het basisonderwijs. Door zelf te experimenteren met materiaal en door zelf dingen in elkaar te zetten, krijgen de kinderen meer inzicht in hoe het een en ander functioneert. Dit wordt dan verder uitgebouwd in het voortgezet onderwijs.

5.14 Bewegingsonderwijs

In groep 1 en 2 spelen de kinderen twee keer per dag buiten. De kinderen krijgen ook twee keer per week gymles.

Vanaf groep 3 krijgen de kinderen een keer per week gymles. Tijdens deze lessen wordt aandacht besteed aan verschillende bewegingsoefeningen en spelvormen. Ook het samenwerken en samenspelen wordt tijdens deze lessen gestimuleerd.

Vanaf groep 5 sporten de meisjes en de jongens gescheiden. De jongens krijgen les van een mannelijke leerkracht, de meisjes van een vrouwelijke leerkracht.

5.15 Godsdienst

De godsdienstlessen worden in de Nederlandse taal gegeven aan alle groepen. Deze lessen worden gegeven door of onder coördinatie van een vakleerkracht. Deze vakleerkracht is PABO bevoegd en mag daarmee lesgeven aan alle groepen in het basisonderwijs, en daarnaast is hij bekwaam in het geven van godsdienstonderwijs.

De ISBO heeft onlangs een nieuwe godsdienstmethode ontwikkeld, vanaf groep 3. Deze is vanaf eind september 2014 beschikbaar. In het schooljaar 2014-2015 werkt de school vanaf groep 3 met deze nieuw ontwikkelde godsdienstmethode.

Er wordt gebruik gemaakt van de godsdienstmethode van Al Amana. Een doorlopende leerlijn voor de groepen 3-8 van het basisonderwijs.

Deel 1 bevat de kernthema's 'De Profeet (v.z.m.h.)', 'Aqieda-geloofsleer', 'de Salaat- het gebed', 'Ramadan' en 'Hadj – de bedevaart'.

Deel 2 bevat de aanvullende thema's: 'Islamitische kalender', 'profeten', akhlaq – goed gedrag' en 'Sahaba – metgezellen'.

De volledige methode bestaat uit een lerarenhandleiding, werkboekjes, een groot spandoek bij ieder thema en verschillende beloningskaarten.

In de groepen 1-2 blijven we de reeds bestaande methode hanteren. Deze beschrijft de basis van de Islam en kan als handboek dienen voor pedagogisch onderwijs.

De leergang beschrijft onder meer:

- De leer van het monotheïsme (Tawhied)
- De aanbiddingsvormen
- Soera's (hoofdstukken uit de Edele Koran)
- Hadith (authentieke overleveringen van de profeet, vrede zij met hem)
- Het leven van de profeet (siera)
- De onderlinge relaties tussen mensen

Tijdens de lessen wordt ook veel aandacht besteed aan de belangrijkste aanbiddingsvorm, namelijk het gebed. Leerlingen leren al op jonge leeftijd hoe ze het gebed dienen te verrichten. Vervolgens leren ze stapsgewijs de voorwaarden-, verplichtingen-, afgeraden- en verboden handelingen van het gebed. Kortom, er wordt veel tijd en aandacht besteed aan het gebed.

Verder dienen de kinderen smeekbedes te leren die ze in het dagelijkse leven dienen op te zeggen. Deze smeekbedes zijn zowel tijd- als plaatsgebonden. Op deze manier leren we de leerlingen een bepaalde dagindeling aan. Dit zorgt voor structuur in het leven van jonge moslims.

Tijdens de godsdienstlessen wordt er stil gestaan bij actuele gebeurtenissen. Hoe dient een moslim in bepaalde situaties te handelen en welke bijdrage kan de Islamitische gemeenschap leveren aan het welzijn van de maatschappij?

De lessen over 'het menselijk lichaam' vallen ook onder het vak godsdienst. Deze lessen worden gegeven door een Islamitische leerkracht en eventueel gesteund door een ouder. De lessen worden gescheiden gegeven. Voor deze lessen hanteren wij de methode 'Help! Ik word volwassen'. Het is de eerste methode seksuele vorming die volledig vanuit islamitisch perspectief is opgesteld. Zij is gericht op de moslimjongeren in de Nederlandse samenleving en is voorzien van de sinds december 2012 verplichte kerndoelen seksuele diversiteit.

De methode is ontwikkeld door de ISBO in opdracht van Islamitische basisschool El Wahda in Heerlen. Zij bestaat uit 2 aparte werkboeken voor jongens en meisjes, die tevens als bronnenboek dienen. Er is geen lerarenhandleiding in de methode opgenomen. Alle leerstof en opdrachten zijn zo duidelijk in de methode opgenomen dat een leerkrachtenhandleiding niet nodig is.

Tot slot wordt op schoolniveau aandacht besteed aan verschillende onderwerpen binnen onze identiteit, zoals de Ramadan, de Hadj, het offerfeest enz. Dit wordt georganiseerd in vorm van thema's.

5.17 Sociaal Emotionele Ontwikkeling / Burgerschapsvorming

Scholen besteedden vroeger vooral aandacht aan de cognitieve ontwikkeling van kinderen. Ze leerden kinderen basisvaardigheden als lezen, schrijven en rekenen. De sociaal-emotionele ontwikkeling was een taak van de ouders. De maatschappij stelt tegenwoordig andere eisen aan de burgers. Kennis alleen is niet genoeg. Om goed te functioneren in de maatschappij moet je ook sociaal vaardig zijn. Een kind is sociaal vaardig als hij zowel rekening houdt met zijn eigen belangen als die van een ander, binnen de maatschappij waarin hij leeft. De sociale omgeving van kinderen is ingewikkelder geworden. Kinderen hebben met een grotere culturele verscheidenheid te maken en ze leren al heel jong zelf keuzes te maken in waarden en omgangsnormen. Middels een toetsmethode VISEON genaamd houden we zicht op de resultaten op dit terrein.

Ons Programma Groeps Dynamisch Onderwijs ondersteunt zowel de ontwikkeling van positieve relaties en het op vreedzame wijze oplossen van geschillen tussen kinderen. Als onderdeel daarvan is ook een OK thermometer ingevoerd om de stemming in de groep frequent te peilen en daarnaar te handelen.

6. Ouders

6.1 Identiteit

Islamitische basisschool Al Andalous is een Nederlandse basisschool op islamitische grondslag. Deze school onderscheidt zich van de andere scholen door haar talrijke islamitische activiteiten gedurende het jaar.

Tevens genieten onze kinderen iedere week van de godsdienstlessen die geheel in het Nederlands worden verzorgd door een professionele godsdienstleraar. Deze lessen zijn gebaseerd op de Quran en de Soennah van onze geliefde profeet Mohammed, vrede en zegeningen zij met hem.

Verder wordt er veel aandacht besteed aan het gebed gedurende het jaar. De kinderen hebben hun eigen gebedsruimte, waar ze hun wassing kunnen verrichten en kunnen bidden.

Wat kunt u zoal verwachten:

- De kinderen leren islamitische normen en waarden begrijpen en zelfstandig toepassen;
- Groep 1 / 2 krijgt een keer per week godsdienstles, vanaf groep 3 twee keer per week godsdienstles;
- Themaweken rondom gebed, hadj en andere islamitische onderwerpen;
- De kinderen leren en praktiseren het gebed. De leerlingen beginnen de dag met soera Al Fatiha, voor het eten volgt een doea, het Salat Dohr (middaggebed) wordt verricht;
- We houden ons aan afgesproken regels met betrekking tot kleding, voeding en leefwijze;
- Voor de leerkrachten gelden kledingvoorschriften vanwege de voorbeeldfunctie voor de kinderen;
- Het dragen van islamitische kleding wordt gestimuleerd en is vanaf groep 5 verplicht. Ook wordt vanaf groep 5 gescheiden gymles gegeven.
- Alle islamitische kleding van ouders is "gewoon" en geaccepteerd;
- De dag- en weekroosters zijn aangepast aan het islamitische karakter van de school;
- Vrije vrijdagmiddag in plaats van woensdagmiddag ten behoeve van Djuumu'a gebed;
- Rond het Idoel Fitr, het Suikerfeest en Idoel Adhaa, het Offerfeest wordt vakantie gepland;
- Idoel Fitr, het Suikerfeest, en Idoel Adhaa, het Offerfeest, zijn grootse vieringen met de gehele school;
- Niet islamitische feesten e.d. worden wel toegelicht, maar niet gevierd;
- Creatieve vakken zijn waar nodig aangepast;
- Leerkrachten van zowel allochtone als autochtone afkomst;

Bij slecht gedrag worden de kinderen eraan herinnerd wat de Islam vertelt over goed/slecht gedrag; Doea's worden in het Arabisch uitgesproken, maar verder is het Nederlands de voertaal; Seksuele voorlichting in groep 7 en 8 wordt apart gegeven; jongens door een mannelijke (godsdienst-) leerkracht, meisjes door een vrouwelijke (godsdienst-)leerkracht.

Islamitische basisschool Al Andalous is de school waar onze kinderen opgroeien tot echte succesvolle Nederlandse islamitische burgers.

6.2 Ouderbetrokkenheid

Het betrekken van ouders bij het onderwijs vinden wij van groot belang.

Samen met u zijn we verantwoordelijk voor de opvoeding van uw kind. Wij stellen het dan ook op prijs als u ons inschakelt en informeert wanneer u denkt dat dit noodzakelijk of wenselijk is.

Ouders spelen ook een grote rol in het onderwijsproces van hun kinderen. Ouders die actief het leerproces stimuleren en begeleiden leveren een grote bijdrage aan de ontwikkeling van hun kind.

Als ouder is het prettig de sfeer in de school te proeven en als school is het prettig ouderhulp te krijgen.

Wij vragen om ouderhulp bij diverse activiteiten. U vindt verderop in dit hoofdstuk meer informatie over hoe u bij de school betrokken kunt blijven.

6.3 Ouderraad

De Ouderraad (OR) wordt jaarlijks door en uit ouders van Islamitische basisschool Al Andalous gekozen.

De OR heeft tot doel het contact en de samenwerking tussen ouders, leerkrachten en kinderen te bevorderen en schoolactiviteiten te ondersteunen.

De OR is daarnaast ook verantwoordelijk voor de inning en het beheer van de vrijwillige ouderbijdragen.

Het functioneren van de OR is mede afhankelijk van de betrokkenheid van de ouders bij de school.

Daarom stellen wij uw ondersteuning bij de verschillende activiteiten, waarmee de OR zich bezig houdt, zeer op prijs. De OR bestaat uit ongeveer zeven leden. Iedere ouder kan zich verkiesbaar stellen. Bij grote belangstelling vanuit de ouders is uitbreiding van de OR tot maximaal elf leden mogelijk. De OR komt tien tot twaalf keer per jaar bij elkaar. De vergadering wordt door een teamlid van de school bijgewoond. Dat teamlid begeleidt tevens de OR..

Jaarlijks zal de OR aan het eind van het schooljaar een oproep plaatsen voor nieuwe leden voor het volgend schooljaar. Iedere ouder is bevoegd zichzelf kandidaat te stellen. Bij meerdere kandidaten voor een bepaalde vacature worden, na overleg met de kandidaten, verkiezingen uitgeschreven. Bijzondere vaardigheden zijn niet nodig. Een nuttig lid wordt gekenmerkt door beschikbaarheid, inzet, betrokkenheid en enthousiasme.

De samenstelling van de OR wordt na de verkiezingen via de Nieuwsbrief aan het begin van ieder schooljaar bekend gemaakt. De leden van de OR hebben zitting in diverse commissies. In goed overleg met de leerkrachten houden deze commissies zich bezig met het organiseren van verschillende activiteiten, zoals de kinderboekenweek, voedselbank, iftar, suikerfeest, offerfeest, intercultureel onderwijs en sportdag.

Voor informatie kunt u op school terecht, maar ook bij de contactpersoon van de OR.

6.4 Ouderhulp

Regelmatig wordt de hulp van ouders gevraagd bij verschillende activiteiten binnen onze school. Zonder ouderhulp kunnen vele activiteiten niet georganiseerd worden. Er worden hulpouders gevraagd voor onder meer: "handenarbeid, begeleiding bij excursies en schoolreis, hulp bij sport- en speldagen en het uitvoeren van allerlei klusjes". Aan het begin van het nieuwe schooljaar kunt u zich hiervoor opgeven door middel van een ouderhulpformulier (activiteitenformulier).

6.5 Klassenouder

In elke groep is een ouder als klassenouder aangesteld. Deze ouders werken nauw samen met de leerkracht. Ze helpen bij alle voorkomende activiteiten die de groep aangaan. Deze ouders hebben ook contact met de Ouderraad.

Bij een vacature voor een groepsouder is het een voorwaarde dat de kandidaat een kind heeft in de desbetreffende groep.

6.6 De medezeggenschapsraad (MR)

Islamitische basisschool Al Andalous heeft een medezeggenschapsraad (MR). Het medezeggenschapsreglement is per juni 2008 vastgesteld. Daarin is vastgelegd dat de raad gelijkelijk is samengesteld uit ouders/verzorgers en personeelsleden. Er kunnen twee ouders/verzorgers en twee personeelsleden lid zijn van de MR. Het aantal is gerelateerd aan de omvang van de school. Er is in het reglement vastgelegd dat directieleden geen lid kunnen zijn van de medezeggenschapsraad. De zittingstermijn van de leden is drie jaar met een maximum van twaalf jaar ononderbroken jaren lidmaatschap.

Het reglement beschrijft verder onder meer: “de verkiezingen, bevoegdheden, overleg met het bestuur en met de directie, de arbeidsomstandighedenwet, de arbeidstijdenwet, de rechten, verplichtingen en de werkwijze van de raad, de geschillencommissie en de evaluatie van de MR”.

Dit schooljaar bestaat de MR uit de volgende leden:

- Ouderlid; [REDACTED]
- Ouderlid; [REDACTED], secretaris
- Teamlid; [REDACTED] voorzitter
- Teamlid; [REDACTED]

Omdat vanaf 1 augustus 2014 de Stichting Islamitische Scholen Eindhoven beschikt over twee scholen, is er een GMR ingesteld, waarvan de leden voortkomen uit beide scholen. De GMR overlegt met het Bestuur.

6.7 Informatievoorziening aan ouders

Vanuit de school wordt gezorgd voor een goede informatie uitwisseling tussen de school en thuis. Dit gaat in de vorm van:

De schoolgids

Deze krijgt u aan het begin van elk schooljaar om u op de hoogte te stellen van de dagelijkse gang van zaken op onze school. De schoolgids wordt ook verstrekt aan ouders die voor het eerst een kind inschrijven als toekomstige leerling van onze school. De schoolgids wordt jaarlijks herzien en voorzien van actuele informatie.

Voordat de definitieve versie van de gids wordt vastgesteld, wordt deze eerst aangeboden aan de medezeggenschapsraad. De medezeggenschapsraad heeft instemmingsrecht bij de vaststelling van de schoolgids. Dit wil zeggen dat zij hun goedkeuring moeten geven aan de inhoud van de schoolgids.

De website

De website van de school wordt tijdens het eerste kwartaal van het schooljaar 2015-2016 gelanceerd.

Ouderkalender

Een ouderkalender biedt een goed inzicht in de planning voor het schooljaar. Deze wordt aan het begin van het schooljaar uitgereikt.

Gesprek

Ouders kunnen een gesprek aanvragen als ze vragen hebben over de resultaten, over gedrag of over leermogelijkheden van hun kind. In gevallen waarin de leerkracht een gesprek met de ouders noodzakelijk acht, zal hij/zij uiteraard het initiatief daartoe nemen.

De algemene ouderavond

Islamitische basisschool Al Andalous 2015-2016

Tenminste twee keer per jaar, meestal aan het begin en het einde van het schooljaar, vindt een algemene ouderavond plaats. Deze avond staat niet alleen in het teken van de informatievoorziening aan de ouders over alle zaken die met het onderwijs aan de groep te maken hebben, zoals onderwijsvisie, gebruik van leermiddelen, huiswerk, enzovoort, maar er komen ook organisatorische en financiële aspecten aan bod.

Thema-avonden

Er vindt tenminste een keer per jaar een ouderavond plaats over een bepaald thema.

Informatiebijeenkomsten

Aan het begin van het nieuwe schooljaar is er tenminste één informatiebijeenkomst per groep. Daar zal (zullen) de leerkracht(en) van de betreffende groep u informeren over alles wat er dit jaar zal gebeuren. Er is dan ook gelegenheid tot het stellen van vragen.

Toetsen

Tijdens de basisschoolperiode zullen er vanaf groep 1 in ieder leerjaar onderzoeken/testen worden afgenomen. U kunt hier altijd de uitslag van inzien. Hierbij worden onder meer de schoolvorderingen van uw kind bijgehouden. Naast de waarnemingen van de leerkracht geven deze onderzoeken een onafhankelijk beeld van de vorderingen van uw kind.

Nieuwsbrief

Onze Nieuwsbrief zorgt ervoor, dat alle ouders op de hoogte blijven van wat er zich op school afspeelt. U zult er berichtjes en artikelen in vinden over de meest uiteenlopende onderwerpen.

6.8 Triple P

Ouders vertellen op school wel eens aan een leerkracht: "Mijn dochter luistert thuis niet" of "Mijn zoon heeft last van driftbuien" of "Mijn kind wordt gepest" of "Mijn kind wil heel graag altijd de baas spelen." Vindt u het als ouder moeilijk om consequent te zijn of vindt u de opvoeding stressvol? Dan is "Triple P" misschien iets voor u.

"Triple P" staat voor Positief Pedagogisch Programma.

Het is een ondersteuningsprogramma dat opvoeden gemakkelijker en plezieriger wil maken. Een positieve opvoeding helpt kinderen om vaardigheden te ontwikkelen die ze later in hun leven nodig hebben. Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Iedere ouder heeft recht op goede informatie en steun bij de belangrijke taak die opvoeden is.

"Triple P" is ontwikkeld in Australië en landen als Iran en Japan kennen het al. Nederland volgt nu ook. Het programma biedt op verschillende manieren steun bij de opvoeding van kinderen en gaat uit van een positieve houding van ouders en kinderen.

Voor meer informatie kunt u terecht op www.positiefopvoeden.nl

6.9 Huisbezoek

Leerkrachten kunnen incidenteel op huisbezoek komen. Dit gebeurt altijd nadat er een afspraak is gemaakt met de betreffende ouders. De huisbezoeken vinden altijd plaats na schooltijd.

Het is prettig voor de leerkracht te zien hoe het kind zich thuis gedraagt. Ook heeft de leerkracht nu alle tijd om de ouders beter te leren kennen en met hen te praten in hun eigen omgeving.

Mocht u er behoefte aan hebben dan kunt u ook altijd een bezoekje aanvragen.

6.10 Huiswerk

Alle kinderen krijgen regelmatig huiswerk mee.

Kinderen die extra begeleiding nodig hebben, krijgen af en toe ook extra huiswerk mee.

Hierbij is uw begeleiding onmisbaar. Als u hierover vragen heeft, kunt u hiervoor altijd op school terecht.

6.11 Jeugdgezondheidszorg

Onze school werkt samen met het team Jeugdgezondheidszorg van de GGD. Dit team bestaat uit een jeugdarts, jeugdverpleegkundige, assistente, psycholoog en een preventiemedewerker. We leggen kort uit wat dit team voor de ouders, verzorgers en leerlingen kan betekenen.

Antwoord op vragen

Ontwikkelt mijn kind zich goed? Waar komt die lichamelijke klacht vandaan? Is dit gedrag normaal?

Opvoedtwijfels? Voor dit soort vragen kunt u met uw zoon of dochter terecht bij het team

Jeugdgezondheidszorg. Zij geven advies en bekijken samen met u of verder onderzoek nodig is.

Contactmomenten

Tijdens de basisschoolperiode komen alle leerlingen van groep 2 en 7 op een vast moment in contact met de medewerkers van het team Jeugdgezondheidszorg. Zij kijken naar de lichamelijke, psychische en sociale ontwikkeling van uw kind. Denk aan groei, motoriek, leefstijl, spraak en taal, maar ook aan schoolverzuim en gedrag. U kunt bij elk contactmoment aanwezig zijn.

Inentingen

In het jaar dat uw kind negen jaar wordt, krijgt hij of zij de laatste twee inentingen tegen DTP (Difterie, Tetanus en Polio) en BMR (Bof, Mazelen en Rode hond). Meisjes van twaalf jaar krijgen ook de vaccinatie tegen HPV (baarmoederhalskanker). De GGD verstuurt hiervoor uitnodigingen.

Gezonde school

De GGD helpt bij het realiseren van een veilige, gezonde en hygiënische school. Bijvoorbeeld door het voorkomen en bestrijden van hoofdluis en het geven van voorlichting over een gezonde leefstijl. Ook voert de GGD metingen uit over een gezond leefklimaat en adviseert de school hierin.

Over de GGD

Vanuit de Wet Publieke Gezondheid is de GGD verantwoordelijk voor de jeugdgezondheidszorg van kinderen van 4 t/m 19 jaar. De GGD zet zich in om eventuele gezondheidsproblemen en -risico's op te sporen en zo veel mogelijk te beperken. De GGD houdt (in samenwerking met de school) onder meer via gezondheidsonderzoeken zicht op de lichamelijke, geestelijke en emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren. Zo ook op de gezondheidssituatie van uw kind. De GGD gaat zorgvuldig om met alle persoonsgegevens van u en uw kind. De GGD is partner in het Centrum voor Jeugd en Gezin.

6.12 De vrijwillige ouderbijdrage

De hoogte van de ouderbijdrage wordt door de directie en de MR vastgesteld. Deze bijdrage is bedoeld om zaken die niet gefinancierd worden door het rijk en/of de gemeente te (kunnen) betalen. Vanuit de ouderbijdrage worden bijvoorbeeld de volgende activiteiten bekostigd: "de kinderboekenweek, het suikerfeest, het offerfeest, spelletjesdag, tekenwedstrijd, kinderboekenweek, sportdag enz". De OR speelt een belangrijke rol in de organisatie van deze activiteiten (zie punt 6.3). De ouders kunnen zelfstandig of in samenwerking met leerkrachten activiteiten organiseren die betaald worden vanuit de ouderbijdrage.

De ouderbijdrage is een vrijwillige bijdrage. De school zal uw kind niet weigeren als u deze bijdrage niet kunt betalen. Als u de bijdrage niet kunt betalen is het mogelijk in overleg reductie of kwijtschelding te regelen. Echter, als u niet wilt bijdragen kan het zijn dat uw kind niet mee mag doen met bepaalde uitstapjes of feestjes.

De bijdrage is voor elk kind € 20,00. De bijdrage voor kinderen die vanaf januari op onze school komen is € 10,00. Het maximale bedrag dat u per gezin betaalt is € 60,-. Deze bijdrage is *exclusief* het schoolreisje.

Het geld kan nog niet overgemaakt worden op een bankrekening omdat die nog niet geopend is.

Voorlopig kunnen ouders de ouderbijdrage betalen bij de administratie op school, bij juffrouw [REDACTED]

Ouders krijgen een kwitantie als bewijs dat ze betaald hebben.

Zodra een bankrekening geopend is voor het betalen van de ouderbijdrage, krijgen de ouders van ons bericht.

6.13 Bijdrage schoolreisje

De bijdrage voor het jaarlijkse schoolreisje zal door de OR en MR vastgesteld worden.

Kinderen waarvoor géén bijdrage wordt betaald, kunnen niet meegaan op schoolreis. Zij mogen echter ook niet thuis blijven. Zij krijgen op school een aangepast programma voor die dag.

6.14 Stichting Leergeld

In een aantal gezinnen is het niet haalbaar om de kinderen mee te laten doen met sportclubs of andere activiteiten. Zelfs de kosten die de school met zich meebrengt (bijvoorbeeld schoolbenodigdheden, schoolreisje, ouderbijdrage) zijn voor sommige mensen niet op te brengen. Deze gezinnen kunnen rekenen op steun van “Stichting Leergeld”. Het gaat om:

- Gezinnen met een laag inkomen;
- Woonachtig in de gemeente waar de stichting Leergeld gevestigd of werkzaam is;
- Gezinnen die hun kosten niet of slechts gedeeltelijk vergoed krijgen via bijzondere bijstand, tegemoetkoming in de studiekosten of een andere regeling;
- Gezinnen die hun kosten pas op een later tijdstip vergoed krijgen.

De Stichting biedt hulp in de vorm van een voorschot, gift of renteloze lening. Maar ook in natura.

Stichting Leergeld behandelt uw aanvraag in alle vertrouwelijkheid.

Het adres vindt u achter in de schoolgids.

6.15 Klachtenprocedure

Als school, team en personeel doen we onze uiterste best alles zo goed mogelijk te laten verlopen zodat iedereen zich bij ons veilig voelt. Toch kan het wel eens gebeuren dat er iemand ontevreden is en een klacht heeft. We gaan ervan uit dat de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in onderling overleg tussen ouders, kinderen en school kunnen worden afgehandeld c.q. opgelost.

In eerste instantie wordt de klacht besproken met de leerkracht.

Als dat gesprek niet naar tevredenheid verloopt, kan vervolgens contact worden opgenomen met de directie om de klacht opnieuw te bespreken. Veruit de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in onze school worden in eerste instantie in goed overleg tussen de direct betrokkenen opgelost.

Het schoolbestuur heeft een algemene klachtenregeling. Deze klachtenregeling is alleen van toepassing wanneer men met zijn of haar klacht niet elders op school terecht kan. Informatie hierover kunt u verkrijgen bij de directeur en de secretaris van het bestuur. Het bestuur heeft een vertrouwenspersoon aangesteld. Deze kan over het algemeen goed inschatten hoe verder moet/kan worden gehandeld. Deze helpt de klager bij het zoeken naar de juiste weg om tot een oplossing te komen. Diens taak is de klager bij te staan en van advies te voorzien bij het zoeken naar eventuele oplossingen en/of te ondersteunen bij het schriftelijk indienen van een klacht bij de klachtencommissie. De klachtencommissie is een onafhankelijke

commissie die klachten onderzoekt en het bevoegd gezag adviseert. Er is door de ISBO, de Islamitische School Besturen Organisatie, een klachtencommissie ingesteld. Deze Landelijke Klachtencommissie Islamitisch Onderwijs kan eventuele klachten in behandeling nemen.

De klachtenregeling geldt niet alleen voor ouders, maar voor een ieder die deel uitmaakt van de schoolgemeenschap, bijvoorbeeld ook voor leerlingen en leerkrachten. Een klacht wordt alleen in behandeling genomen als deze schriftelijk en volgens de regeling wordt ingediend.

6.16 Overblijven, Tussenschoolse Opvang (TSO)

De Islamitische basisschool Al Andalous heeft een lunchpauze van 45 minuten. Daarvan wordt 15 minuten gebruikt voor het gezamenlijk eten met de groepsleerkracht in het klaslokaal. Daarna wordt er 30 minuten buiten gespeeld. De onderbouw en bovenbouw spelen gescheiden van elkaar. U kunt uw kind uiteraard ook gewoon tussen de middag ophalen. Tijdens het buitenspelen in de grote pauze is er toezicht van ouders. Deze ouders volgen allemaal een cursus en zijn binnenkort allemaal gecertificeerd; dus bekwaam om de kinderen te begeleiden.

Aan deelname aan de TSO zijn kosten verbonden. Per kind dient er ieder jaar verplicht een bedrag betaald te worden. De ouders/verzorgers die toezicht houden op de leerlingen (TSO-leden) ontvangen een belastingvrije vrijwilligersvergoeding voor hun werkzaamheden. Per kind dient er het komend schooljaar 2015-2016 een bedrag van € 50,- betaald te worden. Van het geld wordt speelgoed voor de kinderen gekocht en krijgen de vrijwillige overblijfouders een kleine vergoeding.

U kunt dit geld op twee manieren voldoen;

- Overmaken op rekening nummer **NL97 RABO0184575923** ten namen van BS Al Andalous onder vermelding van 'overblijfgeld schooljaar 2015-2016'. Geeft u hierbij alstublieft ook de namen van de kinderen aan
- of
- Contant voldoen bij de administratie.

In het begin van het schooljaar ontvangt u meer informatie over hoe u zich kunt aanmelden als overblijfouder. Heeft u ook al eens overwogen om toe te treden tot de groep van TSO-ouders? Vraag het na bij juffrouw XXXXXXXXXX

6.17 Telefonisch contact

De school is tijdens normale werktijden (buiten de vakanties) altijd bereikbaar. Wanneer de lijn bezet is, krijgt u geen bezettoon maar de voicemail. U kunt dan een boodschap inspreken of later nog eens opnieuw proberen te bellen. Als u contact wilt met de leerkracht, belt u dan alstublieft na schooltijd. Tijdens de les kan een leerkracht geen tijd vrijmaken en tijdens de pauzes is het ook erg moeilijk, bijvoorbeeld in verband met surveilleren.

6.18 Sociaal Wijkteam

Bij een sociaal wijkteam kunt u terecht met vragen die te maken hebben met wonen, welzijn, werk en (jeugd)zorg. Bijvoorbeeld als u problemen heeft met de opvoeding van uw kinderen of als u door ziekte problemen heeft in uw eigen huishouden, als u zich eenzaam voelt of schulden heeft en er zelf niet meer uitkomt. In een sociaal wijkteam werken deskundige beroepskrachten, die samen met u naar de beste oplossing zoeken voor uw probleem.

Elke school heeft daarnaast één of meerdere wijkteamleden als vaste contactpersonen. Dit zijn wijkteamleden met deskundigheid op het gebied van jeugdhulpverlening: "*gezinscoaches*".

Naast kennis van jeugdhulp hebben de gezinscoaches veel werkervaring op dit gebied. Als er hulp nodig is, helpt de gezinscoach zoveel mogelijk zelf, indien nodig met ondersteuning van specialisten. Een gezinscoach levert snelle, adequate en praktische (opvoed)ondersteuning aan gezinnen. De gezinscoach staat naast het gezin en betreft hierbij ook het perspectief van de jeugdige. Als er meerdere hulpverleners betrokken zijn bij een gezin zorgt de gezinscoach ervoor dat er onderlinge afstemming plaatsvindt.

De contactpersoon voor uw school is:

[REDACTED]
06-[REDACTED]
[REDACTED]@vrln.nl

Als u een vraag heeft voor het sociale wijkteam kunt u zich melden via:

- Het centrale nummer van de gemeente Venlo: 14077 en dan keuze *sociaal wijkteam*;
- Het e-mailadres sociaalwijkteam@venlo.nl. Omschrijf daarbij duidelijk uw vraag en vergeet uw naam, adres, woonplaats en telefoonnummer niet te vermelden;
- Het digitale formulier op www.venlo.nl of klik op onderstaande link:
http://venlo.nl/werken_onderwijs_zorg/wmo/Pages/default.aspx
- Het informatie en adviespunt in het Huis van de Wijk bij u in de buurt.

7. Regels op onze school

Eén van de uitgangspunten van onze school is dat kinderen met plezier naar school gaan. Voor een goede sfeer zijn schoolregels nodig en daarvoor maken we afspraken met de kinderen. Enkele malen per jaar praat het team over de regels. Zo zorgen we er voor dat regels in alle klassen hetzelfde zijn, natuurlijk aangepast aan de leeftijd van het kind.

7.1 Gedragsregels algemeen

Op onze school onderschrijven wij het uitgangspunt dat mannen en vrouwen, meisjes en jongens gelijkwaardig zijn.

Uitgaande van deze gelijkwaardigheid vinden wij de volgende aspecten van belang:

- De school schept een klimaat, waarin kinderen zich veilig voelen.
- Op school hebben we respect voor elkaar.
- De school creëert ruimte om verschillend te zijn. Deze verschillen kunnen betrekking hebben op persoonsgebonden of cultuurgebonden verschillen.
- De school schept voor kinderen voorwaarden om een positief zelfbeeld te kunnen ontwikkelen.
- Er wordt actief aandacht besteed aan zelfredzaam en weerbaar gedrag.
- Elke groep besteedt aandacht aan de gedragsregels, niet alleen tijdens de lessen sociaal-emotionele ontwikkeling, maar ook na een incident binnen of buiten de groep.

7.2 Schoolorganisatie van A tot Z

Afwezigheid van leerkrachten

Het kan voorkomen dat een leerkracht afwezig is door een studie, ziekte, of om een andere reden. Dan treedt er een stappenplan in werking: een vervanger(ster) kan gebeld worden, een leerkracht op school die op die dag geen eigen groep heeft kan invallen, twee groepen zouden samengevoegd kunnen worden, een groep kan gesplitst worden, in noodgevallen - als het echt niet anders kan - de kinderen een vrije dag geven. De oplossingen zijn niet altijd voor iedereen even prettig, maar de lessen kunnen op deze manier toch zo veel mogelijk doorgaan.

Computergebruik op school

De computers op school zijn er voor de kinderen, leerkrachten en bevoegde derden. Ze mogen niet voor privé doeleinden gebruikt worden. Leerkrachten zien erop toe, dat kinderen geen toegang hebben of krijgen op websites die niet geschikt zijn voor deze leeftijdscategorie. Ook het internet wordt gefilterd.

Gevonden voorwerpen

Jaarlijks blijft er op school een grote hoeveelheid gevonden voorwerpen achter. Deze spullen worden bewaard tot de laatste dag van het schooljaar. Daarna gaan ze naar een instantie die deze, soms waardevolle, spullen goed kan gebruiken.

Hoofdluis

Een aantal malen per jaar worden de kinderen door ouders gecontroleerd op hoofdluis. Wordt hoofdluis geconstateerd, dan gaan er brieven mee naar huis. De controledata staan op de schoolkalender aangegeven.

Inspectierapporten:

Rapporten van de Onderwijsinspectie zijn terug te vinden op de website www.onderwijsinspectie.nl

Daarop kunt u van alles vinden over scholen en over onderwijskundige rapporten. Deze laatste kunt u ook met andere scholen vergelijken.

Hierbij hebt u het brinnummer van de school nodig. De codenaam van onze school is 30WY.

Mobiele telefoontjes en andere dure apparatuur

Het komt steeds vaker voor, dat kinderen een mobieltje bij zich hebben. Ter bescherming van uw kind willen wij niet dat er een mobiele telefoon wordt meegenomen. De school is telefonisch bereikbaar. Wanneer kinderen zelfstandig naar school komen en op een afstand wonen van 4 kilometer of verder, kunnen ouders bij de directie vragen om – op eigen risico - ontheffing van deze regel. Aanbevolen wordt om een zeer eenvoudig model te selecteren. Er mag nimmer tijdens de lestijden worden gebeld, de telefoons moeten op dat moment dan ook zijn uitgeschakeld. Er wordt streng op deze regels toegezien.

Een dringend verzoek is de kinderen ook geen andere dure apparatuur mee te geven naar school. Spelcomputers en dergelijke kunnen moeilijk tegen een stootje. Het komt in de praktijk wel eens voor, dat een ander kind zo'n apparaat laat (stuk)vallen! En kwijt raken / maken komt ook voor. De school is daarvoor niet verzekerd. Bovendien kan dergelijke apparatuur de orde verstoren tijdens school of misbruikt worden voor pesten.

Pauzes alle groepen

- 12.00 uur - 12.15 uur eten in de eigen groep
- 12.15 uur - 12.45 uur buiten spelen

Schoolmaterialen:

Uw kind krijgt gedurende zijn/haar schoolloopbaan een aantal materialen van de school in bruikleen. Sommige materialen gaan ook tijdelijk mee naar huis. Bijvoorbeeld een map of een schrift of een boek. Om de schoolmaterialen deugdelijk en veilig te kunnen vervoeren, verzoeken wij u uw kind altijd een tas (rugzak of iets dergelijks) mee te geven.

Schooltijden alle groepen:

- Maandag t/m donderdag 08.30 uur – 15.00 uur
- Vrijdag 08.30 uur – 12.00 uur

Toegang voor ouders:

Voor de rust in de school vragen we de ouders die hun kind naar school brengen, voor het begin van de lessen weer naar buiten te gaan (met uitzondering van de kleutergroepen 1 en 2). Als u uw kind komt halen, wacht u dan in de centrale hal voor de klapdeuren. Voor de kleutergroepen geldt dat een kwartier na aanvang de ouders de kleutergroepen verlaten.

De ouders halen na schooltijd de kleuters in de klas op.

Veranderingen van persoonlijke gegevens:

Het gebeurt nogal eens dat de gegevens, die u bij de aanmelding van uw kind op het inschrijfformulier vermeld heeft, veranderen. Wij vragen u zeer dringend deze mutaties (adres, telefoonnummer, huisarts etc.) schriftelijk aan de administratie door te geven.

Verlofregeling:

Als uw kind de school (deels) niet kan bezoeken, bijvoorbeeld door bezoek aan een (tand)arts, moet u dit 's morgens vóór 08.25 uur telefonisch melden.

Verlof voor een bezoek aan arts, tandarts e.d. kan door de leerkracht worden verleend.

Andere vormen van verlof (bijv. bij huwelijk, overlijden, vakantie) kunnen slechts worden verleend door de directie na indiening van een schriftelijke aanvraag. Zie 7.7.

Klassendienst:

De kinderen hebben regelmatig Klassendienst. Ze zijn dan "Weekhulp". Dat houdt in, dat zij zowel onder schooltijd als na schooltijd de leerkracht even helpen de klas netjes te houden. Op die momenten kan uw kind dus iets later buiten komen. Komt uw kind met een vervoersbedrijf, dan kan het wel onder schooltijd helpen, maar niet na schooltijd.

Ziekmeldingen:

Wanneer uw kind verhinderd is (bij ziekte e.d.), dient u dit op tijd telefonisch te melden. Indien uw oproep door ons niet kan worden beantwoord, kunt u een bericht inspreken.

7.3 Aanmelding en inschrijving nieuwe leerlingen

Ouders die hun kinderen op school willen aanmelden, moeten daarvoor een afspraak maken met de directie van de school. Het eerste kennismakingsgesprek vindt in de meeste gevallen plaats met de directeur zelf. Incidenteel wordt dit overgenomen door de Intern Begeleider.

Tussen aanmelding en inschrijving van een kind kan de Intern Begeleider contact opnemen met bijvoorbeeld de school waar het kind vandaan komt of eventuele gegevens opvragen via de gemeentelijke leerplichtambtenaar. Wanneer er zich geen problemen voordoen met deze gegevens, kan de directie besluiten tot inschrijving.

Voordat de inschrijving plaats vindt, hebben de ouders een gesprek met de Intern Begeleider die de leerlingenaanname coördineert. Dit gesprek is bedoeld om ouders inzicht te geven in hoe de school werkt, welke mogelijkheden de school biedt en welke verwachtingen de school van ouders heeft.

Nieuwe leerlingen kunnen op elk moment worden aangemeld.

7.4 Verzekeringen

De school heeft een verzekering voor wettelijke aansprakelijkheid afgesloten. Deze loopt bij Marsh.

Wanneer er sprake is van opzettelijke vernieling (bijv. schade aan kleding van derden, fietsen, geparkeerde auto's, het schoolgebouw) en de dader is bekend, zal de school in principe de ouders verantwoordelijk stellen. Deze kunnen dan op hun beurt de eigen verzekeringsmaatschappij inschakelen.

Daarnaast is er een collectieve scholierenongevallenverzekering afgesloten bij Marsh.

De ongevallenverzekering dekt uitsluitend tot bepaalde maxima de schade bij lichamelijk letsel gedurende de schooltijden (dus ook bij excursies, schoolkamp e.d.).

Van ouders die regelmatig schoolkinderen met de auto halen of brengen (bijvoorbeeld bij een excursie of tijdens de sportdag), wordt verwacht dat zij een inzittendenverzekering hebben afgesloten bij hun autoverzekeraar. Dit is vooral om problemen te voorkomen wanneer er bijvoorbeeld sprake is van een aanrijding met lichamelijk letsel. Ouders van het kind met letsel kunnen namelijk de eventuele ziektekosten verhalen op de chauffeur.

7.5 Sponsoring

Op school worden geen activiteiten georganiseerd voor wat betreft sponsoring. Ook wordt er aan de kinderen niets aangeboden dat afkomstig is van sponsors waar de school een verplichting aan heeft.

De school zal geen contracten met sponsors afsluiten en zal op deze manier dus ook nooit verplichtingen aangaan. Als iemand of een bedrijf een schenking wil doen aan de school dan zal dit moeten gebeuren zonder dat er sprake is van wederzijdse verplichtingen.

7.6 Verlofregeling

Vrijstelling wegens “andere gewichtige omstandigheden”

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek, wegens “andere gewichtige omstandigheden” op grond van artikel 11 onder g Leerplichtwet 1969 (LPW) kent de mogelijkheid extra verlof te verlenen wegens andere gewichtige omstandigheden. Dit onderdeel is nader uitgewerkt in artikel 14 LPW. De hier bedoelde “andere gewichtige omstandigheden” verwijzen naar uitzonderlijke persoonlijke omstandigheden waarvoor de leerling extra verlof nodig heeft, zodat hiermee een kennelijk onredelijke situatie voorkomen kan worden. Onder “andere gewichtige omstandigheden” vallen situaties die buiten de wil van de ouders en/of de leerling liggen. Daarbij is sprake van een medische of sociale indicatie. Bij een medische of sociale indicatie is een verklaring van een (jeugd)arts van de GGD of een sociale instantie noodzakelijk.

Onder “andere gewichtige omstandigheden” vallen zeker niet de volgende situaties:

- activiteiten van verenigingen, zoals scouting of voetbalkamp (zie ook bijzondere talenten);
- vakantie buiten de vastgestelde schoolvakanties (ook in geval van speciale aanbiedingen in het laagseizoen);
- eerder vertrekken of later arriveren vanwege verkeers(druk)te;
- familiebezoek in het buitenland;
- het argument “mijn kind is nog jong”;
- het argument “vlak voor de vakantie wordt er toch (bijna) geen les meer gegeven”;
- meedoen aan tv-opnames;
- verlof voor een kind omdat andere kinderen van het gezin al of nog vrij zijn;
- deelname aan sportieve of culturele evenementen.

Hieronder wordt aangegeven welke omstandigheden wel in aanmerking komen voor extra verlof bij tien dagen of minder:

- huwelijk van bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad van het kind: maximaal één dag (buiten de woonplaats maximaal twee dagen);
- 12½- of 25-jarig huwelijksjubileum van ouders: maximaal één dag;
- 12½-, 25-, 40-, 50- of 60-jarig huwelijksjubileum van ouders of grootouders: maximaal één dag;
- 25-, 40-, of 50-jarig ambtsjubileum van ouders of grootouders: maximaal één dag;
- ernstige ziekte van ouders, bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad van het kind: -periode in overleg met directeur;
- overlijden van bloed- of aanverwanten in de eerste graad: maximaal vier dagen;
- overlijden van bloed- of aanverwanten in de tweede graad: maximaal twee dagen;
- overlijden van bloed- of aanverwanten in de derde en vierde graad: maximaal één dag;
- verhuizing: maximaal één dag;
- naar het oordeel van de directeur belangrijke redenen met uitzondering van vakantieverlof.

Procedure:

- Verlof dient te worden aangevraagd door de ouder(s) of verzorger(s) met een formulier dat bij de administratie van de school verkrijgbaar is.
- De duur van het verlof bepaalt bij wie de aanvraag moet worden ingediend. Hiervoor telt het aantal schooldagen.
- Indien het aantal schooldagen tien of minder is, dienen ouder(s)/verzorger(s) het verzoek aan de directeur van de school te richten. Indien het verlof de tien dagen overschrijdt, wordt het verzoek gericht aan bureau Leerplicht van de gemeente Venlo.

- Alleen de directeur van de school is bevoegd verlof te verlenen, de overige leerkrachten/docenten van de school niet. Het is raadzaam dat ouder(s)/verzorger(s) het aanvraagformulier geruime tijd (twee maanden) van tevoren indienen. Dit in verband met een eventueel in te dienen bezwaarschrift en/of in te stellen beroep.
- In bepaalde gevallen is een bewijsstuk vereist. De directeur van de school geeft naar ouder(s)/verzorger(s) aan of dit wel of niet noodzakelijk is.
- Indien de directeur van de school het verzoek afwijst stelt de Algemene Wet Bestuursrecht ouder(s)/verzorger(s) in de gelegenheid tegen deze beslissing een bezwaarschrift in te dienen. Een bezwaarschrift moet binnen zes weken na dagtekening van de beslissing bij de directeur van de school worden ingediend.
- In dit bezwaarschrift dient naast naam ouder(s) of verzorger(s), adres, datum en een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift is gericht tevens de gronden van het bezwaar te worden aangegeven. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.
- In spoedeisende gevallen kunnen ouder(s)/verzorger(s) een voorlopige voorziening vragen bij de President van de Rechtbank. Dit is een kort geding procedure.
- De directeur van de school beoordeelt (binnen zes weken) of de argumenten die in het bezwaarschrift worden genoemd, reden zijn om zijn standpunt te wijzigen.
- Indien hij alsnog positief beslist, is de procedure ten einde en zal het verlof worden verleend.
- Indien hij echter bij het eerdere besluit blijft, kunnen ouder(s)/verzorger(s) zich bij deze beslissing neerleggen en de afwijzing accepteren, waarna het verzoek is afgewezen en de procedure eveneens ten einde is.
- Indien ouder(s)/verzorger(s) zich echter niet bij de afwijzing neerleggen, kunnen zij binnen zes weken in beroep gaan bij de Arrondissementsrechtbank te 's-Hertogenbosch (artikel 8:1, eerste lid AWB). Naast een gemotiveerd beroepschrift moet de bestreden beschikking worden toegezonden. Ook nu kunnen ouder(s)/verzorger(s) in spoedeisende gevallen nog een voorlopige voorziening vragen (artikel 8:81, eerste lid AWB).
- De rechtbank zal vervolgens de zaak afhandelen.

Vakantieverlof

*(als bedoeld in artikel 13a van de Leerplichtwet 1969: vakantieverlof voor **maximaal** tien schooldagen)*

Als ouders vanwege hun werk alleen buiten de schoolvakanties op vakantie kunnen, is het mogelijk om voor hun kind vakantieverlof aan te vragen.

Voorwaarden:

- aard beroep van een van de ouders (horeca en aanverwante bedrijven);
- onoverkomelijke bedrijfseconomische belangen (bewijslast bij ouders/verzorgers);
- eenmaal per schooljaar maximaal tien schooldagen;
- niet gedurende de eerste twee lesweken van schooljaar.

Toestemming voor vakantieverlof kan alleen worden gegeven door de directeur van de school.

Vakantieverlof is bedoeld voor de jaarlijkse gezinsvakantie, voor maximaal tien aaneengesloten schooldagen, en niet voor een vakantie tussendoor of voor snipperdagen. Deze toestemming wordt dan ook hooguit één keer per schooljaar verleend.

Luxe verzuim

Gaan ouders buiten de schoolvakanties, zonder toestemming van de directeur van de school of de consulent leerplichtzaken, op vakantie, dan is er sprake van luxe verzuim.

Procedure

- Vakantieverlof dient schriftelijk te worden aangevraagd door de ouder(s) of verzorger(s) via een speciaal formulier dat bij de administrateur van de school verkrijgbaar is.
- Het vakantieverlof geldt voor maximaal tien schooldagen en mag niet worden opgenomen gedurende de eerste twee lesweken van het schooljaar.
- De directeur van de school is bevoegd hiervoor toestemming te geven voor maximaal tien schooldagen. Vakantieverlof voor meer dan tien schooldagen is niet mogelijk, ook niet via de leerplichtambtenaar.
- Alleen de directeur van de school is bevoegd verlof te verlenen, de overige leerkrachten/docenten van de school niet. Het is raadzaam het aanvraagformulier geruime tijd (twee maanden) van tevoren in te dienen. Dit in verband met een eventueel in te dienen bezwaarschrift en/of in te stellen beroep.
- Het is verstandig bij de aanvraag een verklaring te overleggen waaruit de noodzaak van het vakantieverlof blijkt.
- Indien de directeur van de school het verzoek afwijst stelt de Algemene Wet Bestuursrecht ouder(s)/verzorger(s) in de gelegenheid tegen deze beslissing een bezwaarschrift in te dienen. Een bezwaarschrift moet binnen zes weken na dagtekening van de beslissing bij de directeur van de school worden ingediend.
- In dit bezwaarschrift dient naast naam ouder(s) of verzorger(s), adres, datum en een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift is gericht tevens de gronden van het bezwaar te worden aangegeven. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.
- In spoedeisende gevallen kunnen ouder(s)/verzorger(s) een voorlopige voorziening vragen bij de President van de Rechtbank. Dit is een kort geding procedure.
- De directeur van de school beoordeelt (binnen zes weken) of de argumenten die in het bezwaarschrift worden genoemd, reden zijn om zijn standpunt te wijzigen.
- Indien hij alsnog positief beslist, is de procedure ten einde en zal het verlof worden verleend.
- Indien hij echter bij het eerdere besluit blijft, kunnen ouder(s)/verzorger(s) zich bij deze beslissing neerleggen en de afwijzing accepteren, waarna het verzoek is afgewezen en de procedure eveneens ten einde is.
- Indien ouder(s)/verzorger(s) zich echter niet bij de afwijzing neerleggen, kunnen zij binnen zes weken in beroep gaan bij de Arrondissementsrechtbank te 's-Hertogenbosch (artikel 8:1, eerste lid AWB). Naast een gemotiveerd beroepschrift moet de bestreden beschikking worden toegezonden. Ook nu kunnen ouder(s)/verzorger(s) in spoedeisende gevallen nog een voorlopige voorziening vragen (artikel 8:81, eerste lid AWB).
- De rechtbank zal vervolgens de zaak afhandelen.

7.7 Schorsing en verwijdering

De school heeft de mogelijkheid in speciale gevallen over te gaan tot schorsing en verwijdering van een leerling. Voordat de school overgaat tot het nemen van deze maatregel is er al een heel traject afgelegd en zien wij als school geen andere mogelijkheden meer.

Het te doorlopen traject bij wangedrag ziet er in hoofdlijnen als volgt uit:

- problemen worden geconstateerd en beschreven;
- gesprekken met de leerling en maken van afspraken, eventueel opstellen van een contract met regels;
- gesprekken met de ouders en maken van afspraken, eventueel opstellen van een contract met regels;
- steeds evaluatie van het nakomen van de gemaakte afspraken;
- gesprek met ouders over mogelijke schorsing;
- na twee keer schorsen wordt de leerling verwijderd.

Ook opgezegd vertrouwen door de ouder kan tot schorsing en verwijdering leiden.

Het uitgangspunt is schorsingen en verwijderingen te voorkomen. Daar waar dit nodig is zal tijdig de hulp van anderen worden ingeroepen om te zien welke maatregelen er genomen moeten worden om niet tot schorsing of verwijdering over te hoeven gaan. Het protocol Schorsing en Verwijdering kunt u bij de administratie of directie verkrijgen.

Niet alleen bij wangedrag zoals hierboven beschreven, maar ook bij verwijzing naar bijvoorbeeld het Speciaal Basisonderwijs is er een bepaald traject dat gevolgd wordt.

In het hele traject zal een dossier worden bijgehouden, zodat heel duidelijk is wat er allemaal is gedaan om tot deze maatregel over te gaan. Het dossier ligt ter inzage bij de Intern Begeleider.

7.8 Schoollestijd

In het schema voor 2015-2016 maken de leerlingen in alle groepen:

152 lesdagen van 5,5 uur =	836 uur.
38 vrijdagen van 3,5 uur =	133 uur.
Totaal	969 uur per groep.

Dit levert op:

8 x 969 = 7752 uur

De eis is dat er 7520 lesuren worden gegeven aan een leerling over een periode van acht jaar.

In het schema is er dus een marge van ca. 232 uren, ofwel 29 uur per jaar, voor incidentele zaken ten opzichte van het vereiste minimum.

Schooljaar 2015-2016

Vrije dagen voor de gehele school
Woensdag 23 september 2015 vakantie Idoel Adha Donderdag 24 september 2015 vakantie Idoel Adha Vrijdag 25 september 2015 vakantie Idoel Adha
Studiedagen Dinsdag 22 September 2015 Maandag 16 November 2015 Maandag 18 Januari 2016 Dinsdag 29 Maart 2016 Donderdag 19 Mei 2016
Studieochtend Vrijdag 2 Oktober 2015 Vrijdag 8 Juli 2016
Dinsdag 5 juli 2016 vakantie Idoel Fitr Woensdag 6 juli 2016 vakantie Idoel Fitr Donderdag 7 juli 2016 vakantie Idoel Fitr
Vakanties
Herfstvakantie 26 oktober t/m 30 oktober 2015
Wintervakantie 21 december t/m 1 januari 2016
Voorjaarsvakantie 8 februari t/m 12 februari 2016
Vrije dag 28 maart 2016 (2e paasdag)
Meivakantie 25 april t/m 6 mei 2016
Vrije dag 16 mei 2016 (2e pinksterdag)
Zomervakantie 25 juli t/m 2 september 2016

7.10 Groepsindeling schooljaar 2015-2016

Groepsindeling 2015-2016

Groep 1/2

Groep 2/3

Groep 3/4

Groep 5

Groep 6/7

Directie

Godsdienstleerkracht [redacted] (maandag)

Intern Begeleider

Onderwijsassistent [redacted] (dinsdag en donderdag)

7.11 Lijst van veel voorkomende afkortingen.

AVI	Analyse Voor Individualiseringsnormen
Cito	Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling
CLB	Consultatieve Leerling Bespreking
DMT	Drie-minuten-toets
GGD	Geneeskundige Gezondheidsdienst
HGPD	Handelingsgerichte Procesdiagnostiek
ISBO	Islamitische School Besturen Organisatie
LVS	Leerlingvolgsysteem
MR	Medezeggenschapsraad
NT-2	Nederlands als Tweede Taal
OR	Ouderraad
PLVS	Pedagogisch Leerlingvolgsysteem
SCOL	Sociale Competentie Observatie Lijst
SMW	School Maatschappelijk Werk
TSO	Tussenschoolse Opvang
VVE	Vroeg en Voorschoolse Educatie
SWV	Samen Werkings Verband

7.12 Belangrijke adressen, telefoonnummers en e-mailadressen

Islamitische basisschool Al Andalous

Adres: Simon Stevinstraat 4, 5916 PZ VENLO

E-mail: info@alandalous.nl

Tel.: 077-850 29 39

Contactpersoon Medezeggenschapsraad

Email [redacted]@alandalous.nl

Contactpersonen voor de Ouderraad

[redacted]
[redacted]@gmail.com

Contactpersoon vertrouwensfunctionaris

nog niet bekend

Secretaris Schoolbestuur

Secretaris schoolbestuur

E: [redacted]@gmail.com

T: 06 - [redacted]

Landelijke Klachtencommissie Islamitisch Onderwijs

Deze kunt u bereiken via

Postadres: Onderwijsgeschillen, Postbus 85191, 3508 AD Utrecht

Telefoon: 030 - 280 95 90

Fax: 030 – 280 9591

Email: info@onderwijsgeschillen.nl

Bezoekadres: Gebouw "Woudstede" Zwarte Woud 2, 3524 SJ Utrecht

Landelijk Infocentrum voor Ouders: www.5010.nl

Integrale Vroeghulp

Noord en Midden Limburg

Postbus 983

5900 AZ Venlo

077-3961519

ivh@mee-nml.nl

www.integralevroeghulp.nl

Stichting Leergeld Venlo

Postbus 1910

5900 BX Venlo

Bureau Leerplicht Venlo
Leerplicht.rmc@venlo.nl

Onderwijsinspectie
www.onderwijsinspectie.nl

Sociaal Wijkteam
Angelique Hermsen
06-469 10 702
angelique.hermsen@vrln.nl

Arrondissementsrechtbank
Sector bestuursrecht
Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch

Beleid ten aanzien van actief burgerschap 2016-2020

al i n n a m

inhoudsopgave

Inleiding.....	3
(Actief) Burgerschap.....	4
Wettelijk kader.....	4
Kerndoelen.....	4
Basisvaardigheden, vaardigheden en houdingen.....	5
Basiswaarden.....	6
Eisen en indicatoren.....	7
Burgerschap op Al Iman.....	8
Identiteit.....	8
Visie.....	8
Zeven basiswaarden uitgewerkt.....	9
Eisen en indicatoren Al Iman.....	12
Indicator: kwaliteitszorg.....	12
Indicator: onderwijsaanbod.....	12
Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat.....	14
Leermiddelen.....	15
Activiteiten.....	16
Ambities ten aanzien van “Actief burgerschap”.....	17
Actief burgerschap: realisatie kwaliteitsgroep.....	17
Actief burgerschap: visievorming.....	18
Actief burgerschap: afstemming aanbod.....	19
Actief burgerschap: bevordering sociale competenties.....	20
Actief burgerschap: focus op samenleving en diversiteit.....	21
Actief burgerschap: bevorderen basiswaarden en kennis, houding en vaardigheden voor participatie democratische rechtsstaat.....	22
Actief burgerschap: uitoefenen in de praktijk.....	23
Evaluatie.....	25
Schoolplanperiode 2016-2020.....	25
Literatuurlijst.....	30

Burgerschapscompetenties zijn van toenemend belang voor maatschappelijk succes en maatschappelijke ontwikkeling. Van onderwijs wordt een belangrijke bijdrage in de ontwikkeling van burgerschapscompetenties verwacht. Basisscholen zijn wettelijk verplicht hier aandacht aan te besteden. Echter, burgerschap en burgerschapsvorming zijn veelzijdige begrippen. Ze omvatten meerdere componenten en er worden uiteenlopende invullingen aan gegeven. Dit heeft tot gevolg dat, volgens de onderwijsinspectie, op veel scholen sprake is van een beperkte doelgerichtheid van het burgerschapsonderwijs.

Onze school tracht hierop in te spelen middels dit document waarin met name de invulling van de ‘Gouden cirkel’ in relatie tot burgerschap duidelijkheid schept. Verder worden in dit document de doelen uit ons ambitieplan, de leermiddelen, de huidige én gewenste situatie en het tijdspad beschreven.

Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat

Actief Burgerschap

Wettelijk kader

Met ingang van 1 februari 2006 is een wet in werking getreden die de scholen in basis- en voorgezet onderwijs verplicht om de burgerschapsvorming en sociale integratie te bevorderen van de leerlingen in de Nederlandse samenleving. Actief burgerschap verwijst naar de bereidheid en het vermogen deel uit te maken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan te leveren. Met sociale integratie wordt de deelname van burgers (ongeacht hun etnische of culturele achtergrond) aan de samenleving bedoeld.

In een aantal wetsartikelen is het volgende vastgesteld.

“Het onderwijs:

- gaat er mede van uit dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving;
- is mede gericht op het bevorderen van Actief burgerschap en Sociale integratie en
- is er mede op gericht dat leerlingen kennis hebben van en kennis maken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdsgenoten.”

Het aandachtsgebied waarop deze wetsartikelen doelen wordt meestal kortweg aangeduid als ‘Actief burgerschap en Sociale integratie’.

Kerdoelen

Om bovenstaande algemene richtlijnen te concretiseren zijn er kerndoelen vastgesteld. Hiermee wordt al wat duidelijker waaraan we concreet moeten denken. De minister van onderwijs heeft de wenselijke opbrengsten vastgesteld voor het primair onderwijs. De aan integratie en burgerschap gerelateerde kerndoelen voor het primair onderwijs zijn opgenomen in de doelen 36, 37 en 38. Ook relevant in dit kader zijn de kerndoelen 34, 35 en 39:

34	De leerlingen begrijpen de draagvlak van de Nederlandse samenleving en de etnische diversiteit van samenleving en onderwijs.
35	De leerlingen kennen de Nederlandse samenleving en de etnische diversiteit van samenleving en onderwijs.
36	De leerlingen kennen de Nederlandse samenleving en de etnische diversiteit van samenleving en onderwijs.
37	De leerlingen kennen de Nederlandse samenleving en de etnische diversiteit van samenleving en onderwijs.
38	De leerlingen leren samenwerken met leerlingen van andere etnische achtergrond en andere culturele achtergrond.
39	De leerlingen leren samenwerken met leerlingen van andere etnische achtergrond en andere culturele achtergrond.

Basisvaardigheden, vaardigheden en houdingen

Burgerschapsvorming gaat over de basiskennis, vaardigheden en houdingen die nodig zijn om een actieve rol te kunnen spelen in de samenleving. Leerlingen maken kennis met begrippen als democratie, sociale verantwoordelijkheid en diversiteit. Op onze school wordt burgerschap niet gezien als een losstaand vak. Het wordt verweven in allerlei schoolvakken, in de visie en in de uitstraling van de school. Hierin heeft de (godsdienst)leerkracht een belangrijke rol als voorbeeldfunctie.

In ons burgerschapsonderwijs staan drie domeinen centraal:

- **Democratie:** in dit domein dragen wij kennis over de kenmerken van onze democratische rechtstaat en politieke besluitvorming en vaardigheden en houdingen die horen bij democratische omgangsvormen over aan de leerlingen.
- **Participatie:** in dit domein leren wij onze leerlingen over de mogelijkheden voor inspraak en medezeggenschap in de samenleving, vaardigheden en houdingen die ze in staat stellen en motiveren om actief mee te doen in de samenleving.
- **Identiteit:** in dit domein trachten wij onze leerlingen hun eigen identiteit te ontdekken, kennis te maken met de diversiteit aan culturen en religieuze en levensbeschouwelijke opvattingen in onze multiculturele samenleving en om te leren handelen vanuit respect voor diversiteit.

In onderstaand schema zijn de drie domeinen nader geconcretiseerd.

Democratie	Participatie	Identiteit
Democratische rechtstaat <ul style="list-style-type: none"> - Democratie in Nederland - Trias politica - Rechten en plichten 	Inpraak en medezeggenschap <ul style="list-style-type: none"> - Structuren en instituties - Publiek debat 	Wie ben ik? <ul style="list-style-type: none"> - Zelfbeeld - Zelfwaardering - Eigen achtergrond - Identiteit
Democratische basiswaarden <ul style="list-style-type: none"> - Vrijheid van meningsuiting - Gelijkwaardigheid 	Participatiemogelijkheden voor jongeren <ul style="list-style-type: none"> - Clubs en verenigingen - Vrijwilligerswerk 	Religieuze/levensbeschouwelijke stromingen <ul style="list-style-type: none"> - Geloof - Stromingen - Godsdienstvrijheid
(Politieke) besluitvorming <ul style="list-style-type: none"> - Macht - Verkiezingen - Landsbestuur - Gemeentelijk bestuur - Internationale samenwerking 	Verantwoordelijkheid <ul style="list-style-type: none"> - Goede doelen - Solidariteit 	Multiculturele samenleving <ul style="list-style-type: none"> - Pluriformiteit - Etnische groepen in de samenleving - Integratie - Nationale identiteit
		Respect voor diversiteit <ul style="list-style-type: none"> - Waarden en normen - Ik en de ander - Tolerantie

Basiswaarden

Één van de punten die onder de indicator onderwijsaanbod valt is de basiswaarden. Hieronder worden de basiswaarden van de democratische rechtstaat beschreven:

Vrijheid van meningsuiting betekent dat je mag zeggen of schrijven wat je denkt, of tegen de opvatting van anderen in mag gaan. Iedereen mag dus ook zijn of haar geloof uitdragen, of zijn of haar mening aan anderen voorhouden. Daarbij moet je je wel houden aan de wet.

Gelijkwaardigheid betekent dat mensen van gelijke waarde zijn. Daarbij maakt het niet uit wat je denkbeelden zijn of wat je gelooft. Je hoeft niet te vinden dat die denkbeelden of gebruiken zelf waardevol zijn, maar wel dat mensen met andere denkbeelden en gebruiken niet minder waard zijn dan jij, of dan jouw groep.

Begrip voor anderen betekend dat je probeert te begrijpen waarom mensen of groepen bepaalde denkbeelden of gebruiken hebben: wat is de achtergrond daarvan en waarom is dat belangrijk voor een ander?

Verdraagzaamheid (ook wel tolerantie genoemd) betekent dat je de mening of het gedrag van een ander accepteert, ook al ben je het er helemaal niet mee eens. Het betekent ook dat je ieder de ruimte wilt geven om zo'n mening of zulk gedrag te hebben. Natuurlijk moet iedereen zich daarbij wel houden aan de wet.

Autonomie betekent dat iedereen zelf kan bepalen wie hij/zij wil zijn en hoe hij/zij zijn/haar leven wil leiden. Ieder is dus bijvoorbeeld vrij om zelf te bepalen welke denkbeelden of welk geloof voor hem/haar belangrijk is. Daarbij moet je je wel houden aan de wet.

Het afwijzen van onverdraagzaamheid (ook wel intolerantie genoemd) is het tegenovergestelde van tolerantie. Onverdraagzaamheid betekent dat je vindt dat andere mensen of groepen, dingen waar jij het niet mee eens bent, niet zouden mogen denken of doen; en dat je het niet nodig vindt dat ieder de ruimte krijgt om zo'n mening of zulk gedrag te hebben.

Het afwijzen van discriminatie. Discriminatie betekent dat mensen of groepen bij anderen achtergesteld worden, of dat je vindt dat er voor mensen met andere denkbeelden of gebruiken niet zoveel ruimte hoeft te zijn, of dat die denkbeelden of gebruiken misschien zelfs verboden moeten worden. (Toezicht op Burgerschap en Integratie, 2006)

Eisen en indicatoren

De onderwijsinspectie heeft een aantal eisen waaraan het aanbod op het gebied van burgerschap moet voldoen. De eisen zijn:

- De school heeft een visie op wijze waarop ze burgerschap en integratie wil bevorderen, geeft daar planmatig invulling aan en stelt doelen.
- De school verantwoordt de wijze waarop ze invulling geeft aan bevordering van burgerschap.
- De school heeft inzicht in mogelijke risico's rond burgerschap onder leerlingen en speelt daar bij de invulling van het onderwijs zo nodig op in.

In de brochure 'Toezicht op burgerschap en integratie' is dit uitgewerkt in twee indicatoren; de kwaliteitszorg en het onderwijsaanbod.

Onder de indicator kwaliteitszorg vallen de volgende punten:

- Visie en planmatigheid: De school heeft een visie op burgerschap en integratie en geeft daar planmatig invulling aan.
- Verantwoording: De school verantwoordt deze visie en de wijze waarop ze daar invulling aan geeft.
- Resultaten: De school evalueert of de voor burgerschap en integratie beoogde doelen worden gerealiseerd.
- Risico's: De school stemt het aanbod mede af op risico's en ongewenste opvattingen, houdingen en gedragingen van leerlingen rond burgerschap en integratie.

Onder de indicator onderwijsaanbod vallen de volgende punten:

- Sociale competenties: De school schenkt aandacht aan bevordering van sociale competenties.
- Openheid naar de samenleving en de diversiteit die daarin aanwezig is: De school schenkt aandacht aan de samenleving en de diversiteit daarin, en bevordert deelname aan en betrokkenheid bij de samenleving.
- Basiswaarden en democratische rechtsstaat: De school bevordert basiswaarden en de kennis, houdingen en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat.
- De school als oefenplaats: De school brengt burgerschap en integratie ook zelf in de praktijk.

Burgerschap op Al Iman

Identiteit

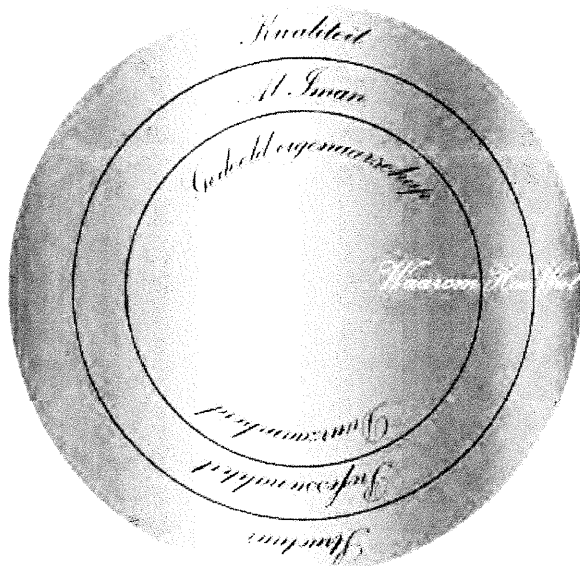
De Nederlandse samenleving biedt de moslims de mogelijkheid om hun Islamitische identiteit tot uiting te brengen. Dit betekent dat de leerlingen hun leven kunnen inrichten volgens de waarden en normen van de Islam. Vervolgens biedt de wet en de regelgeving ons de mogelijkheid om voorzieningen te stichten op Islamitische grondslag. De twee bronnen (Koran en Soennah) van de moslims vormen de basis van de participatie in de samenleving. Daarbij is het belangrijk dat moslims optimaal gebruik maken van alle mogelijkheden in Nederland, zodat zij ook optimaal emanciperen. Moslims in Nederland hebben evenveel verantwoordelijkheid als de overige maatschappelijke groepen ten aanzien van maatschappelijke processen.

Het onderwijs dient de leerlingen voor te bereiden op en in staat te stellen tot volwaardig functioneren en participeren in de Nederlandse samenleving. De pedagogische filosofie van onze school is gebaseerd op het idee, dat er een positief verband bestaat tussen het vergroten van de onderwijskansen van onze leerlingen en het positief benaderen van hun eigen identiteit. We trachten de kloof tussen school en thuismilieu te verkleinen.

Het is van belang, dat iedere leerling zo goed mogelijk tot zijn recht komt en dat het daarbij de aandacht krijgt die hij verdient. In dit proces vormt betrokkenheid van ouders een essentieel onderdeel van het hele onderwijsgebeuren.

Visie

Al Iman vervult een onmiskenbare rol in het opvoeden van de leerlingen tot volwaardige burgers. De zeven basisprincipes (vrijheid van meningsuiting, gelijkwaardigheid, begrip voor anderen, verdraagzaamheid, autonomie, het afwijzen van onverdraagzaamheid en het afwijzen van discriminatie) zijn van een dermate belang dat wij deze aan onze leerlingen willen meegeven.

Waarom:

- Leerlingen opvoeden tot volwaardige burgers
- De zeven basisprincipes van burgerschap meegeven

Hoe:

- In samenwerking met ouders, leerlingen, Directe omgeving en externen
- Participatie van de leerlingenraad
- Al Iman als oefenplaats
- Inzetten van methodiek (Kinderen en sociale talenten) en projectweken (Verdraagzaamheid)
- Meting middels vragenlijsten (Viseon, WMK PO en ZIEN!)

Wat:

- Overbrengen van normen en waarden
- Versterken van sociale cohesie
- Kennis over verschillende culturen
- Kennis over de beginselen van de Nederlandse rechtstaat vermeerderen
- Respect voor allen is een aspect dat in het onderwijsaanbod is verweven

Zeven basiswaarden uitgewerkt

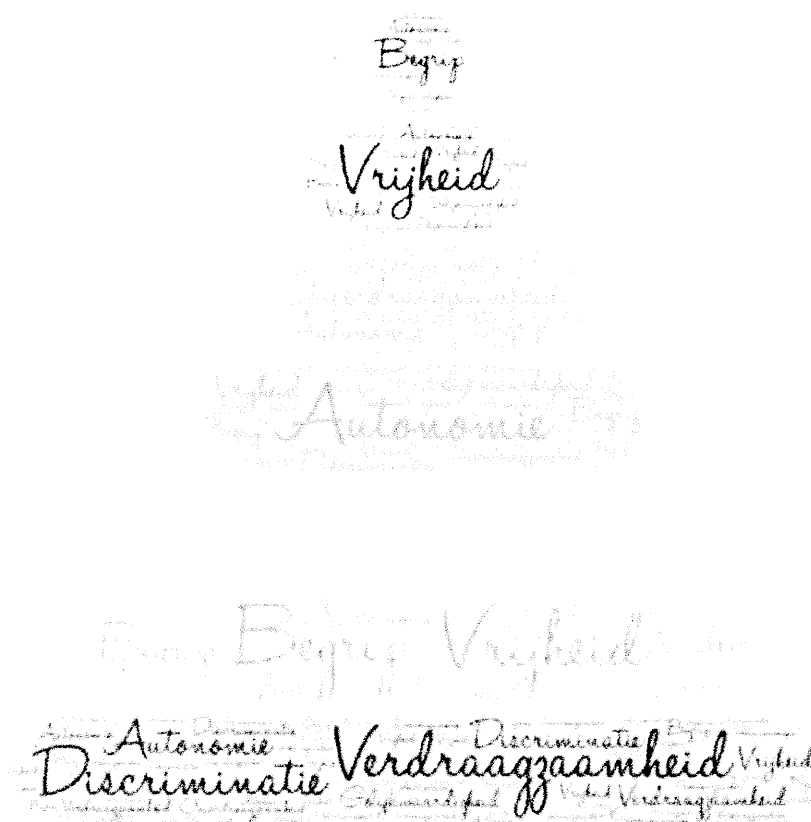
Één van de punten die onder de indicator onderwijsaanbod valt is de basiswaarden. Onze school tracht de zeven basiswaarden voortdurend en cyclisch onder de aandacht te brengen door de zeven basiswaarden verspreid over vier schooljaren aan te bieden. Elk schooljaar staan, middels projectweken, twee basiswaarden schoolbreed centraal. Verder vinden gedurende een schooljaar verschillende activiteiten plaats die verband houden met verschillende basiswaarden om zo alle leerlingen elk schooljaar wat mee te geven vanuit de zeven basiswaarden. Dit aanbod is verwerkt in de schema's met de opsomming van de methodes en de uitwerking vanuit identiteit

De zeven basiswaarden uitgewerkt in algemene activiteiten

2016 – 2017	2017 – 2018	2018 – 2019	2019 – 2020
April Verdraagzaamheid	November Autonomie	November Begrip voor anderen	November Afwijzen van discriminatie
Mei/juni Gelijkwaardigheid	Maart Vrijheid van meningsuiting	Maart Afwijzen van onverdraagzaamheid	Maart Alle basiswaarden gecombineerd
Gast sprekers agent, brandweer, doktersassistente en Unicef	Gast spreker 'artikel 1'	Gast spreker 'Bond tegen vloeken	Gast spreker Bureau gelijke behandeling
Bezoek gebedshuizen	Bezoek Madurodam	Bezoek verzorgings- en bejaardentehuizen	Bezoek gebedshuizen
Bezoek wethouder	Bezoek Binnenhof en overheidsinstellingen	Bezoek Anne-Frank-huis	Bezoek Verzetsmuseum
	Debattoernooi in het kader van projectweken	Debattoernooi in het kader van projectweken	Debattoernooi in het kader van projectweken
Projectweken			
Projectweek 'Verdraagzaamheid'	Projectweek 'Autonomie'	Projectweek 'Begrip voor anderen'	Projectweek 'Afwijzen van discriminatie'
Projectweek 'Rechten van het kind'	Projectweek 'Vrijheid van meningsuiting'	Projectweek 'Onverdraagzaamheid'	Projectweek 'De zeven basiswaarden'
Algemeen			
Landelijke Pannenkoekdag	Landelijke Pannenkoekdag	Landelijke Pannenkoekdag	Landelijke Pannenkoekdag
Vraag-maar-raak	Vraag-maar-raak	Vraag-maar-raak	Vraag-maar-raak
Dag tegen pesten	Dag tegen pesten	Dag tegen pesten	Dag tegen pesten
Leerlingenraad	Leerlingenraad	Leerlingenraad	Leerlingenraad
		Complimentendag	Complimentendag

Methodes die gebruikt worden voor de zeven basiswaarden

Basiswaarden	2016-2020
Vrijheid van meningsuiting, gelijkwaardigheid, begrip voor anderen, verdraagzaamheid, autonomie, afwijzen van onverdraagzaamheid, afwijzen van discriminatie	<ul style="list-style-type: none"> - Sociale talenten - Taal actief - Piramide - Veilig leren lezen - Al Amana - Wereldoriënterende vakken - Nieuwsbegrip + XL - Blink-studio
Specifiek voor verdraagzaamheid en begrip voor anderen	

De zeven basiswaarden uitgewerkt vanuit de identiteit

	2016 – 2017	2017 – 2018	2018 – 2019
Vrijheid van meningsuiting	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Amana - Werkvormen waarin leerlingen leren om hun eigen mening te uiten 	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Amana verder voortzetten - Aanvullen met actuele debatten en stellingen 	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Amana verder voortzetten - Aanvullen met actuele debatten en stellingen. - Gast sprekers uitnodigen
Gelijkwaardigheid	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Amana. - Lessen over niet jaloers zijn en dat mensen anders mogen zijn. 	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Amana - Aanvullen met methode ISBO --> lessen over verschillende levensbeschouwelijke opvattingen. - Respectvol omgaan met mensen van andere geloven 	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Amana - Aanvullen met methode ISBO --> lessen over verschillende levensbeschouwelijke opvattingen. - Respectvol omgaan met mensen van andere geloven
Begrip voor anderen	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Amana. - Lessen over bescheidenheid en trots (groep 8) 	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Amana verder voortzetten - Aanvullen met gast sprekers die iets mankeren. 	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Amana verder voortzetten - Aanvullen met gast sprekers die iets mankeren.
Verdraagzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> - Thema Achlaag groep 3-8 - 3 a 4 lessen per jaar. - Verder geïntegreerd in de lessen. - Project op school; Verdraagzaamheid 	<ul style="list-style-type: none"> - Thema Achlaag groep 3-8 - 3 a 4 lessen per jaar. - Verder geïntegreerd in de lessen. - Aanvullen met meer materiaal wat past bij de lessen. - Project op school meer uitwerken met meer materialen 	<ul style="list-style-type: none"> - Thema Achlaag groep 3-8 - 3 a 4 lessen per jaar. - Verder geïntegreerd in de lessen. - Aanvullen met meer materiaal wat past bij de lessen. - Project op school meer uitwerken met meer materialen
Autonomie	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Veilig opgroeien enzo - Lessen vanaf groep 7. 	<ul style="list-style-type: none"> - Meer lessen uit de methode Veilig opgroeien enzo. - Lessen uit de methode van de ISBO - Aanvullen met coöperatieve werkvormen 	<ul style="list-style-type: none"> - Meer lessen uit de methode Veilig opgroeien enzo. - Lessen uit de methode van de ISBO - Aanvullen met coöperatieve werkvormen
Het afwijzen van onverdraagzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Veilig opgroeien enzo - Vanaf groep 1-2 - Lessen over wat je moet doen als er bepaalde dingen voorvallen 	<ul style="list-style-type: none"> - Methode veilig opgroeien enzo - Lessen uit de methode van de ISBO over verschillende vormen van onverdraagzaamheid. - Zie boven bij verdraagzaamheid. 	<ul style="list-style-type: none"> - Methode veilig opgroeien enzo - Lessen uit de methode van de ISBO over verschillende vormen van onverdraagzaamheid. - Zie boven bij verdraagzaamheid
Het afwijzen van discriminatie	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Veilig opgroeien enzo - Groep 8. Lessen over discriminatie en toekomst. Hoe je moet denken 	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Veilig opgroeien enzo - Groep 8. Lessen over discriminatie en toekomst. Hoe je moet denken - Aanvullen met lessen vanuit de ISBO methode. 	<ul style="list-style-type: none"> - Methode Veilig opgroeien enzo - Groep 8. Lessen over discriminatie en toekomst. Hoe je moet denken - Aanvullen met lessen vanuit de ISBO methode.

Eisen en indicatoren Al Iman

In het vorige stuk staan de eisen en indicatoren beschreven zoals de inspectie deze geformuleerd heeft. Er zijn twee indicatoren; kwaliteitszorg en onderwijsaanbod. Hieronder volgt een beschrijving van hoe deze indicatoren op de Al Iman invulling krijgen.

Indicator: kwaliteitszorg

1. Visie en planmatigheid

Al Iman heeft een visie op burgerschap geformuleerd in het beleid ten aanzien van burgerschap. De jaarlijkse ambities voor wat betreft burgerschap zijn vastgesteld in het kwaliteitshandboek 2016-2020. Verder wordt er gewerkt aan een structurele invulling van burgerschap. Dit zal resulteren in een overzicht van lessen, activiteiten en projecten omtrent burgerschap.

2. Verantwoording

Al Iman verantwoordt de visie op burgerschap in het beleid ten aanzien van burgerschap. De invulling hiervan wordt verantwoord in het beleidsstuk inzake burgerschap.

3. Resultaten

Al Iman heeft meerdere evaluatievormen en -momenten om de beoogde doelen te toetsen. Hierbij valt te denken aan Viseon, WMK PO, ZIEN! (Parnassys), SLO-zelfevaluatie-instrument en les-, activiteit- en projectevaluaties.

4. Risico's

Al Iman beschikt over een anti-pestprotocol om een veilige sfeer te creëren op school. Verder wordt in de godsdienstlessen veel aandacht geschonken aan intolerantie, discriminatie en onverdraagzaamheid. Er wordt door middel van groepsregels aan een veilig schoolklimaat gewerkt. Hierbij is sprake van gedeeld eigenaarschap, zowel leerling als leerkracht.

Indicator: onderwijsaanbod

5. Sociale competenties

Al Iman hecht veel waarde aan het goed met elkaar omgaan. Als basisschool met Islamitische grondslag komen vanzelfsprekend daar ook veel omgangsvormen vandaan. Als eerste zijn er groepsregels, deze zijn samen met de leerlingen vastgesteld. De regels worden op een prominente plaats in de klas opgehangen en zichtbaar gemaakt. Al Iman gebruikt de methode 'Kinderen en hun sociale talenten'. In deze methodes wordt er aandacht geschonken aan de sociale competenties. In de godsdienstlessen wordt er aandacht besteedt aan de omgangsvormen en houdingen ten op zichten van anderen. Verder besteden de leerkrachten in hun klassen aandacht aan de groepssfeer en het groepsklimaat. Taakspel speelt hierbij een essentiële rol. De ontwikkeling van de sociale competenties van de leerlingen wordt door de Al Iman als zeer belangrijk beschouwd, voor nu en voor later. Sociale competenties staat niet alleen als apart vak op het rooster maar is ook verweven in het hele onderwijssysteem.

Om dit te ontwikkelen wordt er gebruik gemaakt van de methode 'Kinderen en hun sociale talenten'. Verder wordt Viseon, WMK PO en ZIEN! (Parnassys) als meetinstrument voor de sociaal emotionele ontwikkeling gebruikt voor de leerlingen en de leerkrachten.

6. Openheid naar de samenleving en de diversiteit die daarin aanwezig is

Al Iman maakt gebruik van de activiteiten die De Schoor biedt. De Schoor is een welzijnsorganisatie in Almere. Zij vergroten de maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid en bevorderen maatschappelijke inzet en sociale samenhang. Zij ondersteunen leerlingen bij het ontwikkelen van vaardigheden om mee te kunnen doen in de samenleving, met als doel actief burgerschap. Al Iman organiseert regelmatig uitstapjes naar bibliotheek, ziekenhuis, supermarkt, reisbureau, bakker, buurthuizen en musea. De leerlingen leren over hoe de democratische rechtstaat in elkaar zit in de wereld oriënterende vakken en zij kunnen hiermee oefenen in de leerlingenraad.

7. Basiswaarden en democratische rechtsstaat

Het onderwijs richt zich op de overdracht van kennis, houdingen en vaardigheden die nodig zijn om als burger in een democratische rechtsstaat te participeren. Al Iman is van mening dat burgerschap terugkomt in alle methodes. Het aanbieden van de basiswaarden wordt hier dan ook ruimschoots door gedekt. Deze worden aangevuld met aansluitende activiteiten (zowel binnen- als buitenschools) en projecten. Het toepassen van de basiswaarden en de beginselen van een democratische samenlevingsvorm kunnen de leerlingen oefenen door middel van onder meer de leerlingenraad. Verder worden er verkiezingen georganiseerd voor de leerlingenraad waar alle leerlingen bij betrokken zijn.

De school heeft een leerlingenraad, die bestaat uit leerlingen uit groep 6, 7 en 8. De kwaliteitsgroep neemt deel aan de bijeenkomsten van de leerlingenraad. Tijdens deze bijeenkomsten oefenen de leerlingen democratische vaardigheden als beargumenteren, stemmen en omgaan met andere meningen. Daarnaast vergoot het mogen mee beslissen de betrokkenheid en verantwoordelijkheidsgevoel van de leerlingen.

8. School als oefenplaats

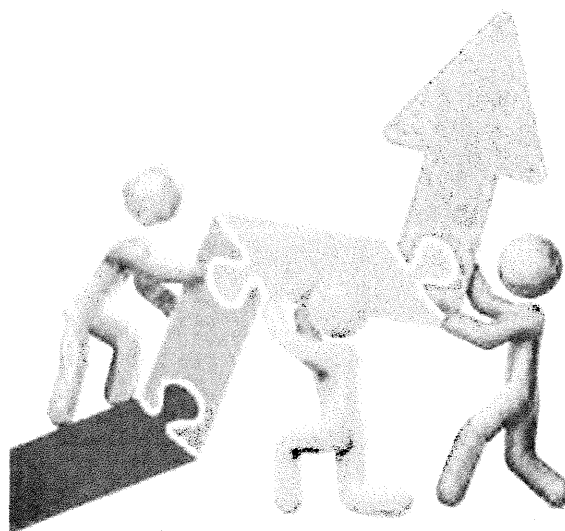
Al Iman heeft een samenwerking met De Schoor. Zij organiseren allerlei activiteiten waarbij de leerlingen aan deel kunnen nemen. Al Iman heeft een leerlingenraad waarin leerlingen de beginselen van de deelname aan de democratische rechtsstaat kunnen oefenen. Daarnaast worden activiteiten en feesten georganiseerd, bijvoorbeeld sponsorlopen, inzamelingsacties, 'klas op de plank' (maandafsluiting) en schoolfeesten. De ouderraad ondersteunt deze activiteiten waar mogelijk en organiseert feesten en bijeenkomsten. Al Iman is een klein stukje samenleving van waaruit wij de leerlingen willen laten deelnemen aan de maatschappij. Hierbij staan leerlingen, leerkrachten en ouders centraal. Het contact tussen deze groepen is dan ook intensief. Door dit als basis te bieden willen wij de leerlingen voorbereiden op deelname aan de maatschappij als kritische, zelfbewuste en competente burgers.

Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat

Op basisschool Al Iman is er een kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat. Deze kwaliteitsgroep staat onder leiding van Samira Sbaa, zij is tevens de veiligheidscoördinator en anti-pestcoördinator op school. Deze kwaliteitsgroep bestaat uit tien teamleden. De kwaliteitsgroep is verantwoordelijk voor de burgerschapsactiviteiten op onze school. Daarnaast zorgt de kwaliteitsgroep onder andere voor het afnemen van vragenlijsten, het opstellen en up-to-date houden van het burgerschaps- en veiligheidsbeleid en het anti-pestprotocol. Deze teamleden hebben naast de algemene taken van de kwaliteitsgroep ook het onderdeel Actief burgerschap en Schoolklimaat als taak.

Hieronder het overzicht van de leden van de kwaliteitsgroep

Actief burgerschap en Schoolklimaat	
Kwaliteitscoördinator	[Redacted]
Leden:	<div>[Redacted] (godsdienstleerkracht)</div> <div>[Redacted]</div> <div>[Redacted]</div> <div>[Redacted]</div> <div>[Redacted] (stage-coördinator)</div> <div>[Redacted]</div> <div>[Redacted]</div> <div>[Redacted]</div> <div>[Redacted] (facilitaire medewerker)</div> <div>[Redacted] (administratief medewerker)</div>

Uit analyses van SLO (Bron, 2008) blijkt dat er niet één lespakket of project is dat alle aspecten van burgerschapsvorming zal dekken. SLO heeft onderzoek gedaan naar burgerschap in leermiddelen. (Burgerschapsvorming in leermiddelen, Thijs, juni 2008). Uit een leermiddelenanalyse blijkt dat in alle onderzochte methoden aanknopingspunten te vinden zijn voor burgerschap. In geen enkele methode worden echter alle aspecten aan de orde gesteld.

- Aardrijkskunde
- Geestelijke en levensbeschouwelijke stromingen
- Geschiedenis
- Natuur
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Taal
- Verkeer

Hieronder volgt een overzicht van de leermiddelen die gebruikt worden op de Al Iman:

Methodes:	Groep:
Al Amana	Groep 3 t/m 8
Argus Clau (probeer fase)	Groep 3 en 4
Begrijpend luisteren CPS	Groep 1 en 2
Bereslim	Groep 1 en 2
Blink Binnenstebuiten	Groep 5 t/m 8
Blink Eigentijds	Groep 5 t/m 8
Blink Grenzeloos	Groep 5 t/m 8
Blits	Groep 6 t/m 8
Blokboek staatsinrichting	Groep 8
Blokboek ontleden	Groep 8
Estafette	Groep 4 t/m 8
Fonemisch bewustzijn CPS	Groep 1 en 2
Gecijferd bewustzijn CPS	Groep 1 en 2
Help! Ik word volwassen	Groep 7 en 8
Islamitisch godsdienstonderwijs ISBO/SLO	Groep 1 en 2
Klaar over	Groep 4 t/m 8
Kinderen en hun sociale talenten	Groep 1 t/m 8
Logo3000	Groep 1 en 2
Logo middenbouw	Groep 3
Muiswerk	Groep 3 t/m 8
Nieuwsbegrip	Groep 4 t/m 8
Nieuwsbegrip XL	Groep 4 t/m 8
Pennenstreken	Groep 3 t/m 8
Piramide	Groep 1 en 2
Snappet	Groep 5 t/m 8
Taal actief: spelling	Groep 4 t/m 8
Taal actief: taal	Groep 4 t/m 8
Taal actief: woordenschat Extra	Groep 4 t/m 8
Take it Easy	Groep 5 t/m 8
Veilig leren lezen	Groep 3
Wereld in getallen	Groep 3 t/m 8

Activiteiten

In het kader van het bevorderen van Actief burgerschap organiseert Al Iman voor dit schooljaar in ieder geval onderstaande activiteiten:

- Bakken/koken op school	- Collegiale consultatie	- 'Klas op de plank'
- Bezoek bibliotheek	- Creatieve middagen	- Koranwedstrijd
- Bezoek 'Het klokhuis'	- Deelname sporttoernooi	- Landelijke Pannenkoekdag
- Bezoek Kemphaan	- Doktersassistente in de klas	- Politie in de klas
- Bezoek moskee	- Gastlessen	- Regels vaststellen
- Bezoek museum Pit	- Greenpeace	- Speurtocht in de wijk
- Bezoek Oostvaardersplassen	- 'Heel Almere bakt'	- Viering Eid al Adha
- Bezoek supermarkt	- Kennisquiz	- Viering Eid al Fitr
- Brandweer in de klas	- Kinderklimaat Top	- Vossenjacht

Actief burgerschap: visievorming

Aandachtsgebied INK Onderwerp Waarderingskader Inspectie van het Onderwijs Uitgangssituatie		Visie en beleid Actief burgerschap KA1. Kwaliteitszorg <i>Het bestuur en de scholen hebben een stelsel van kwaliteitszorg ingericht en verbeteren op basis daarvan het onderwijs.</i> De visie is nodig om de nut en noodzaak van actief burgerschap te onderkennen en hier op een duurzame manier invulling aan te geven. De kwaliteitsgroep heeft als taak elk jaar de visie te presenteren en eventueel bij te stellen. De visie dient planmatig uitgewerkt te worden in concreet gedrag of concrete activiteiten.
Plan	Doelstelling	De school heeft een visie op actief burgerschap en sociale integratie en geeft daar planmatig invulling aan.
Do	Gewenst gedrag	<ul style="list-style-type: none"> De kwaliteitsgroep 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' bereidt een visie voor met elkaar en legt deze voor aan het team; De kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' draagt er zorg voor dat de visie jaarlijks wordt besproken en indien nodig wordt bijgesteld; De planmatige invulling van de visie wordt door de kwaliteitsgroep vastgelegd en besproken in de kwaliteitsgroepsoverleggen. Dit wordt minimaal twee keer per jaar gedaan; De kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' stelt een anti-pestprotocol op; De kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' beschrijft de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de anti-pestcoördinator;
Check	Overig	<ul style="list-style-type: none"> De kwaliteitsgroep 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' bespreekt de visie jaarlijks en bijstelling vindt eventueel plaats na overleg met het team; De kwaliteitsgroep 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' evalueert middels teambijeenkomsten de visie; De kwaliteitsgroep 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' evalueert de invulling van de visie op de kwaliteitsgroepsoverleggen;
Act	Borging	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd te denken valt aan beleidsaanpassing; Gemaakte afspraken omtrent actief burgerschap en sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.
Prestatie-Indicator in relatie tot fasering Verantwoordelijke Betrokkenen		Schooljaar 2016-2017 Halverwege het schooljaar dient de visie gerealiseerd te zijn. Eind schooljaar 2016-2017 Eind van het schooljaar dient aantoonbaar sprake te zijn (geweest) van een planmatige invulling van de visie. <ul style="list-style-type: none"> Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' Directeur Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' Godsdienstleerkracht Kwaliteitsgroep 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' Leerkrachten

Actief burgerschap: afstemming aanbod

Plan	Aandachtsgebied INK	Management van processen
	Onderwerp	Actief burgerschap en sociale integratie
	Waarderingskader	OP1. Aanbod
	Inspectie van het Onderwijs	<i>Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.</i>
Do	Uitgangssituatie	Uit de analyse is naar voren gekomen dat het leerstofaanbod in grote lijnen op orde is. Echter bij het aanbod voor Nederlandse taal als bij het aanbod voor actief burgerschap en sociale integratie kunnen echter kanttekeningen worden geplaatst. Het aanbod voor actief burgerschap en sociale integratie dient nader te worden uitgewerkt. Onder meer ter realisatie hiervan is het wenselijk een kwaliteitsgroep Actief burgerschap & Schoolklimaat in het leven te roepen.
	Doelstelling	De school stemt het aanbod mede af op risico's en ongewenste opvattingen, houdingen en gedragingen van leerlingen rond actief burgerschap en sociale integratie. Daarbij wordt de verbinding gemaakt met de identiteit van de school.
	Gewenst gedrag	<ul style="list-style-type: none"> De kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' werkt de wettelijke kader en de (inspectie)eisen uit; De kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' vertaalt deze naar eisen, uitgewerkte doelen en ambities; De leerkrachten dragen zorg voor een actieve rol van leerlingen en meer interactie tussen leerlingen middels met name inzet van coöperatieve werkvormen; De kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' stelt een anti-pestprotocol op; De leerkrachten bespreken periodiek de school-, gang- en groepsregels; De leerkrachten herhalen frequent de groepsregels; De godsdienstleerkracht legt in zijn godsdienstlessen ook de verbinding met aspecten van actief burgerschap en sociale integratie; De leraren van de groepen 1 t/m 8 geven de lessen volgens de handleiding van kinderen en hun sociale talenten, hetgeen blijkt uit hun administratie; De godsdienstleerkracht verbindt de islamitische waarden en normen aan de basiswaarden;
Check	Overig	<ul style="list-style-type: none"> De anti-pestcoördinator evalueert halfjaarlijks het anti-pestprotocol; De kwaliteitsgroep evalueert jaarlijks het anti-pestprotocol; Het team evalueert jaarlijks de school-, gang- en groepsregels;
Act	Borging	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd te denken valt aan beleidsaanpassing; Gemaakte afspraken omtrent actief burgerschap en sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.
Prestatie-indicator in relatie tot fasering		
Gedurende het schooljaar 2016-2017		
Alle leerkrachten realiseren een aanbod dat afgestemd is op de doelstelling.		
Eind schooljaar 2016-2017		
De godsdienstleerkracht heeft ervoor zorg gedragen dat bij minstens de helft van de activiteiten de verbinding met de identiteit duidelijk is.		
Verantwoordelijke		
<ul style="list-style-type: none"> Directeur Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' 		
Betrokkenen		
<ul style="list-style-type: none"> Directeur Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' Godsdienstleerkracht Kwaliteitsgroep 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' Leerkrachten 		

Actief burgerschap: bevordering sociale competenties

Plan	Aandachtsgebied INK	Management van processen
	Onderwerp	Actief burgerschap en sociale integratie
	Waarderingskader	OP1. Aanbod
	Inspectie van het Onderwijs	Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.
Do	Uitgangssituatie	Het schenken van aandacht aan bevordering van sociale competenties blijft een aandachtspunt voor de school. Elk jaar weer willen we hier de nodige focus op leggen om de leerlingen hieromtrent te kunnen volgen.
	Doelstelling	De school schenkt aandacht aan bevordering van sociale competenties.
	Gewenst gedrag	<ul style="list-style-type: none"> De leerkrachten en andere beroepskrachten tonen democratisch voorbeeldgedrag, ook buiten de lessen van kinderen en hun sociale talenten; De leerkracht gaat uit van gelijkwaardigheid tussen leerlingen en gaat ook zodanig met ze om; De leerkracht praat respectvol over de leerlingen; De leerkracht laat de leerlingen meebeslissen over zaken die de inrichting van de klas aangaan en de groepsregels; De leerkracht luistert naar wat leerlingen willen en kunnen; De leerkracht honoreert keuzes van leerlingen; De godsdienstleerkracht legt in zijn godsdienstlessen ook de verbinding met aspecten van actief burgerschap en sociale integratie; De leerkracht biedt wekelijks een les aan uit de methode 'kinderen en hun sociale talenten'; Twee keer per jaar wordt de VISEON afgenomen en geanalyseerd; De leerkracht stelt een groepsoverzicht en evalueert deze regelmatig; De leerkracht herhaalt de school- en groepsregels periodiek; De leerkracht bestrijdt het pesten conform het anti-pestprotocol;
	Overig	<ul style="list-style-type: none"> De leerkracht evalueert middels de evaluatie van de weekplanning de aangeboden lessen uit de methodes; De leerkracht evalueert na een vooraf afgesproken periode het groepsoverzicht;
Act	Borging	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd te denken valt aan beleidsaanpassing; Gemaakte afspraken omtrent actief burgerschap en sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.
Gedurende het schooljaar 2016-2017		
Prestatie-indicator in relatie tot fasering		Alle leerkrachten schenken aantoonbaar aandacht aan de bevordering van sociale competenties
Verantwoordelijke		<ul style="list-style-type: none"> Directeur Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat'
Betrokkenen		<ul style="list-style-type: none"> Directeur Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' Intern begeleider Godsdienstleerkracht Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat Leerkracht

Actief burgerschap: focus op samenleving en diversiteit

Aandachtsgebied INK		Management van processen
Onderwerp		Actief burgerschap en sociale integratie
Waarderingskader		OP1. Aanbod
Inspectie van het Onderwijs		<i>Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.</i>
Uitgangssituatie		Uit de analyse is naar voren gekomen dat het leerstofaanbod in grote lijnen op orde is. Echter bij het aanbod voor Nederlandse taal als bij het aanbod voor actief burgerschap en sociale integratie kunnen echter kanttekeningen worden geplaatst. Het aanbod voor actief burgerschap en sociale integratie dient nader te worden uitgewerkt.
Plan	Doelstelling	De school schenkt aandacht aan de samenleving en de diversiteit daarin en bevordert deelname aan en betrokkenheid bij de samenleving.
	Gewenst gedrag	<ul style="list-style-type: none"> De leerkracht draagt, via de Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat', zorg voor minimaal twee in de activiteitenkalender opgenomen uitstapjes per schooljaar; Vanaf groep 3 wordt in de wereldoriënterende vakken en godsdienstlessen aandacht geschonken aan de samenleving en de diversiteit daarin; De kwaliteitsgroep 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' organiseert per schooljaar twee á drie schoolbrede projectweken die verband houden met (de basiswaarden) van actief burgerschap en sociale integratie; De leerkracht organiseert maandelijks de 'Klas op de Plank' met een burgerschapsgerelateerde invulling;
Do		
Check	Overig	<ul style="list-style-type: none"> De uitstapjes worden geëvalueerd middels een reflectieformulier; De lessen vanuit de methode 'kinderen en hun sociale talenten' en 'kinderen en hun morele talenten' worden middels de weekplanning geëvalueerd; De uitjes en de Klas op de plank worden in de kwaliteitsgroepen geëvalueerd;
Act	Borging	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd te denken valt aan beleidsaanpassing; Gemaakte afspraken omtrent actief burgerschap en sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.
Prestatie-indicator in relatie tot fasering		Gedurende het schooljaar 2016-2017 Alle leerkrachten schenken aantoonbaar aandacht aan de samenleving en de diversiteit daarin, bevordering aan en betrokkenheid bij de samenleving.
Verantwoordelijke		<ul style="list-style-type: none"> Directeur Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat'
Betrokkenen		<ul style="list-style-type: none"> Directeur Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' Godsdienstleerkracht Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat Het team

Actief burgerschap: bevorderen basiswaarden en kennis, houding en vaardigheden voor participatie democratische rechtsstaat

Aandachtsgebied INK Onderwerp Waarderingskader Inspectie van het Onderwijs Uitgangssituatie		Management van processen Actief burgerschap en sociale integratie OP1. Aanbod <i>Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.</i> Uit de analyse is naar voren gekomen dat het leerstofaanbod in grote lijnen op orde is. Echter bij het aanbod voor Nederlandse taal als bij het aanbod voor actief burgerschap en sociale integratie kunnen echter kanttekeningen worden geplaatst. Het aanbod voor actief burgerschap en sociale integratie dient nader te worden uitgewerkt.
Plan	Doelstelling	De school bevordert basiswaarden en de kennis, houdingen en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat.
Do	Gewenst gedrag	<ul style="list-style-type: none"> De kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat biedt vierjaarlijks zeven projecten aan die betrekking hebben op de basiswaarden; De leerkracht organiseert maandelijks de 'Klas op de Plank' met een burgerschapsgerelateerde invulling; De leerkracht organiseert activiteiten in het kader van de democratische rechtstaat (gastlessen, bezoek rechtbank, Tweede Kamer); In de wereldoriënterende vakken en de godsdienstlessen wordt minstens één keer aandacht geschonken aan de democratische rechtsstaat;
Check	Overig	<ul style="list-style-type: none"> De projecten en maandopeningen worden door de leerkracht geëvalueerd middels een reflectieformulier; De les(sen) betreffende de democratische rechtsstaat worden geëvalueerd in de evaluatie van de weekplanning;
Act	Borging	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd te denken valt aan beleidsaanpassing; Gemaakte afspraken omtrent actief burgerschap en sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.
Prestatie-indicator in relatie tot fasering Verantwoordelijke Betrokkenen		Gedurende het schooljaar 2016-2017 Alle leerkrachten bevorderen de basiswaarden en de kennis, houdingen en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat.
		<ul style="list-style-type: none"> Directeur Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat'
		<ul style="list-style-type: none"> Directeur Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' Godsdienstleerkracht Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat Het team

Actief burgerschap: uitoefenen in de praktijk

Plan	Aandachtsgebied INK	Cultuur en klimaat
	Onderwerp	Actief burgerschap en sociale integratie
	Waarderingskader	OP1. Aanbod
	Inspectie van het Onderwijs	Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.
Do	Uitgangssituatie	De opzet van de leerlingenraad in het verleden was zodanig dat er van duurzaamheid niet gesproken kon worden. De school was te veel afhankelijk van een leerlingenraad die werd aangestuurd door de ouderraad. Sinds dit schooljaar is de opzet zodanig geregeld dat de leerlingenraad begeleiding en aansturing ontvangt van met name de kwaliteitsgroep Actief Burgerschap & Sociale veiligheid. Dit biedt voldoende garantie om het tot een succes te maken.
	Doelstelling	De school brengt actief burgerschap en sociale integratie zelf in de praktijk.
Do	Gewenst gedrag	<ul style="list-style-type: none"> De school houdt minimaal één keer per jaar een sponsorloop voor een goed doel; Iedere groep komt minimaal één keer aan de beurt om de 'Klas op de Plank' te organiseren; De kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat organiseert zeven keer per vier schooljaren een project gerelateerd aan de basiswaarden; De kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat organiseert minimaal een keer per jaar een gastles; De kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat organiseert koffieochtenden voor de ouders; De kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat organiseert verkiezingen onder de leerlingen ten behoeve van de leerlingenraad; De kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat schetst de kaders voor de leerlingenraad en geeft hier met de leerlingenraad concrete invulling aan; De kwaliteitscoördinator Actief burgerschap en Schoolklimaat overlegt periodiek met de leerlingenraad; De kwaliteitscoördinator Actief burgerschap en Schoolklimaat draagt zorg voor een 'leeromgeving' voor de leerlingenraad op een zichtbare plek binnen de school; De leerlingenraad kiest uit haar midden een voorzitter en notulist en zit de vergaderingen met de kwaliteitsgroep zelf voor; De kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat evalueert en bereid waar mogelijk met de leerlingenraad geplande activiteiten; De leerlingenraad komt vier keer per jaar bij elkaar, waarbij de participatie van de leerlingen de nadruk krijgt;
	Overig	<ul style="list-style-type: none"> De inzamelingsactie en andere activiteiten die verband houden met actief burgerschap en sociale integratie worden tijdens de kwaliteitsgroepoverleggen geëvalueerd; De (invulling van de) Klas op de Plank wordt tijdens de kwaliteitsgroepoverleggen geëvalueerd; De projectweken worden geëvalueerd; De kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat evalueert in haar overleggen (met de leerlingenraad) de invulling (van werkzaamheden) binnen de gestelde kader (en stuurt zo nodig bij); De kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat evalueert en bereid waar mogelijk met de leerlingenraad geplande activiteiten;
Check		
Act	Borging	<ul style="list-style-type: none"> De kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat wordt als geleding opgenomen in beleidsstukken en het organogram; Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd te denken valt aan beleidsaanpassing; Gemaakte afspraken omtrent actief burgerschap en sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.

**Prestatie-indicator in
relatie tot fasering**

Gedurende het schooljaar 2016-2017

Alle leerkrachten brengen gedurende het schooljaar actief burgerschap en sociale integratie zelf in de praktijk.

Verantwoordelijke

- » Directeur
- » Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat'

Betrokkenen

- » Directeur
- » Kwaliteitscoördinator 'Actief burgerschap en Schoolklimaat'
- » Godsdienstleerkracht
- » Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat
- » Het team

Evaluatie

Schoolplanperiode 2016-2020

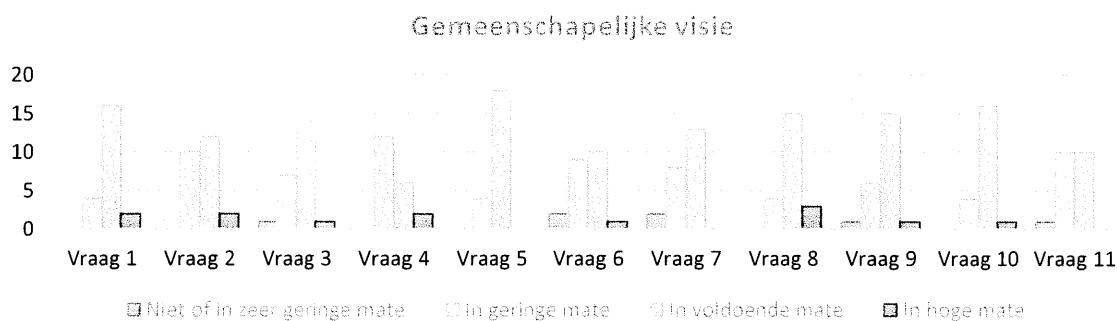
Hieronder vindt u de situatie van de schoolplanperiode 2016-2020.

Evaluatie schooljaar 2016-2017

Missie en visie

Vragen:

- Binnen ons team heerst eensgezindheid over de doelen van ons onderwijs
- De teamleden hebben dezelfde ideeën over hoe je met leerlingen omgaat
- Over de wijze waarop jonge kinderen leren bestaat consensus binnen de school
- De teamleden hebben dezelfde opvattingen over wat kenmerken zijn van een goed pedagogisch klimaat
- De teamleden hebben dezelfde opvattingen over wat kenmerken zijn van een goede leraar-leerling-interactie
- De teamleden hebben dezelfde opvattingen over onderwijs op maat (afstemming aanbod, leertijd, instructie en verwerking)
- De teamleden werken vanuit dezelfde inhoudelijke visie
- De schoolleiding ziet erop toe dat de teamleden werken vanuit dezelfde visie
- Aspecten van de visie komen regelmatig ter sprake in teamvergaderingen
- De schoolleiding ziet erop toe dat de teamleden dezelfde gedragslijn volgen
- De regels en afspraken voor het gedrag en de omgang in de groepen worden consequent gehanteerd door de teamleden

Analyse

Uit bovenstaande grafieken blijkt dat wij gemiddeld tussen geringe en voldoende mate scoren op de gemeenschappelijke visie die wij willen nastreven. Mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat we een aantal nieuwe personeelsleden hebben en er een directiewisseling heeft plaatsgevonden.

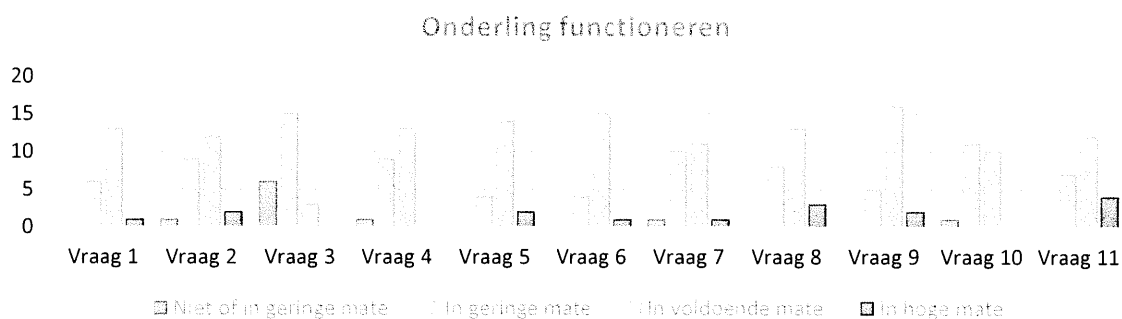
Daarnaast zijn we bezig met het opstellen van een nieuwe visie voor onze school. Dit is terug te zien aan de stelling "de schoolleiding ziet erop toe dat de teamleden werken vanuit dezelfde visie". Hierop wordt het hoogst gescoord. Dit is ook één van de doelstelling van dit schooljaar.

De verbetering zit bij de stelling "binnen ons team heerst eensgezindheid over de doelen van ons onderwijs".

Onderling functioneren

Vragen:

- Er is sprake voor verschil in opvattingen tussen leraren
- Verschillen van inzicht worden in alle openheid besproken
- De leraren uit de onderbouw zijn betrokken bij het werk in de bovenbouw en omgekeerd
- Teamleden stellen hun handelen ter discussie
- Als leraar ben je niet uitsluitend verantwoordelijk voor je eigen groep
- Op onze school is ruimte om op een positieve manier om te gaan met conflicten
- Het gedrag van individuele leraren naar leerlingen toe is bij ons bespreekbaar
- Bij ons op school geven collega's op een positieve manier commentaar op elkaar functioneren
- Leraren delen elkaar (hulp-)vragen en problemen
- Binnen ons team maken we gebruik van elkaar deskundigheden
- Voor het reilen en zeilen binnen de school voelen alle teamleden zich verantwoordelijk

Analyse

Uit de grafieken blijkt dat wij op dit gebied voldoende scores. Wij scoren het hoogst op de onderdelen¹²³ die betrekking hebben op het gebied van “wij zorgen samen voor de school”. Wat hier wel haaks op staat is het feit dat we het laagst scoren op de stelling “De leraren uit de onderbouw zijn betrokken bij het werk in de bovenbouw en omgekeerd”. We voelen ons dus enerzijds wel samen betrokken bij de hele school, maar anderzijds lijkt de boven- en onderbouw niet bij elkaar betrokken te zijn.

Een mogelijk oorzaak hiervoor kan zijn, de letterlijke scheiding in de school van onderbouw (begane grond) en de bovenbouw (1^e etage) waardoor je sneller bij je bouwcollega's aan klopt. Ook kan het zijn door de pauzes die gescheiden zijn in verband met de organisatie.

¹Voor het reilen en zeilen binnen de school voelen alle teamleden zich verantwoordelijk

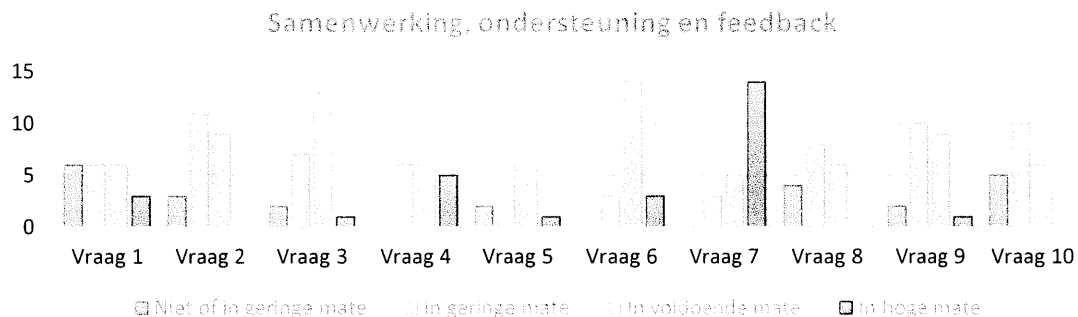
² Leraren delen elkaars (hulp-)vragen en problemen

³ Als leraar ben je niet uitsluitend verantwoordelijk voor je eigen groep

Samenwerking, ondersteuning en feedback

Vragen:

- Er zijn werkgroepen waarin leraren samenwerken
- Bij ons is het gebruikelijk lessen van elkaar bij te wonen
- Als collega's problemen hebben met het invoeren van veranderingen in de klas lossen we die samen op
- de intern begeleider ondersteunt groepsleraren
- Er bestaat intervisie binnen het team
- De schoolleiding stimuleert de leraren tot overleg, samenwerking en helpen van elkaar
- Er vindt interne scholing plaats
- leraren nemen deel aan netwerken (WSNS)
- Vakleraren en groepsleraren ondersteunen elkaar
- Binnen onze school is de coaching van (beginnende) leraren goed geregeld

Analyse

Uit deze grafieken kan er geconcludeerd worden, dat er op school voldoende interne scholing (o.a. IB in de klas, taakspel en EDI) plaats vindt. Ondanks dat de meerderheid dit vindt, zijn er nog drie collega's die hier aangeven dat dit in geringe mate plaats vindt. De stelling die hier het laagst scoort is: "binnen onze ... goed geregeld". Dit is een punt dat belangrijk is en zeker opgepakt moet worden. Wat opvalt is dat van zes collega's die hier een voldoende aangeven er minimaal drie een nieuwe collega zijn. Één collega geeft het volgende specifiek aan: "voor mensen die nieuw bij ons starten moet dit beter worden opgezet."

Daarnaast wordt er ook laag gescoord op het gebied van intervisie en de collegiale consultatie. Dit zijn twee factoren die met elkaar in verbinding staan.

Als laatste valt het punt over de werkgroepen op. Hierover zijn de meningen erg verdeelt. Er zijn twaalf leerkrachten die hier niet of in geringe mate invullen maar ook negen collega's die hier in voldoende en in hoge mate aangeven. Op het moment van schrijven worden er nieuwe kwaliteitsgroepen opgericht. Aan het begin van het jaar waren er ook twee (feestcommissie en werkgroep lezen⁴) die al een aantal keer bijeen gekomen zijn, maar waarvan mogelijk niet iedereen het bestaan van wist.

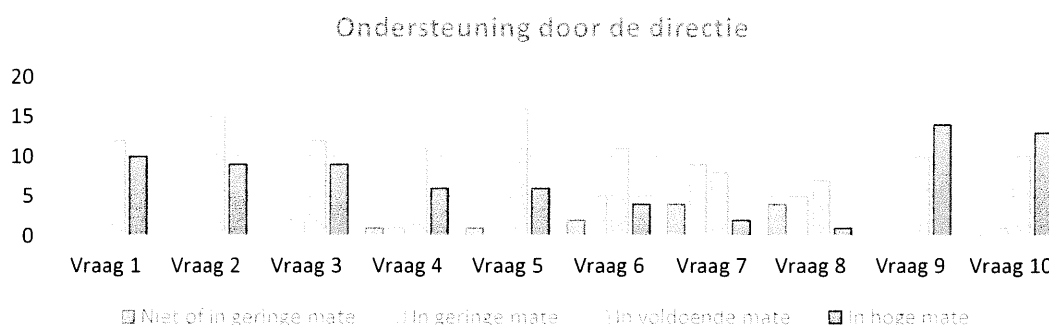
⁴ Kinderboekenweek en Nationale voorleesdagen

Ondersteuning door directie

Vragen:

- De directie heeft een gewillig oor, ook bij persoonlijk problemen die invloed hebben op het werk
- De directie moedigt de leraren aan zelf initiatief te nemen
- De directie toont waardering voor leraren die hun werk goed doen
- De directie steunt leraren bij conflicten met leerlingen en/of ouders
- De directie neemt suggesties en ideeën van leraren over het werkklimaat en de sfeer op school serieus
- De directie informeert regelmatig bij de leraren hoe het gaat met hun werk
- De directie bezoekt leraren in de groep en houdt nabesprekingen
- De directie houdt functioneringsgesprekken met de leraren over hun totale functioneren
- De directie zorgt ervoor dat teamleden steeds goed zijn geïnformeerd
- De directie brengt regelmatig relevante literatuur en documentatie onder de aandacht

Analyse

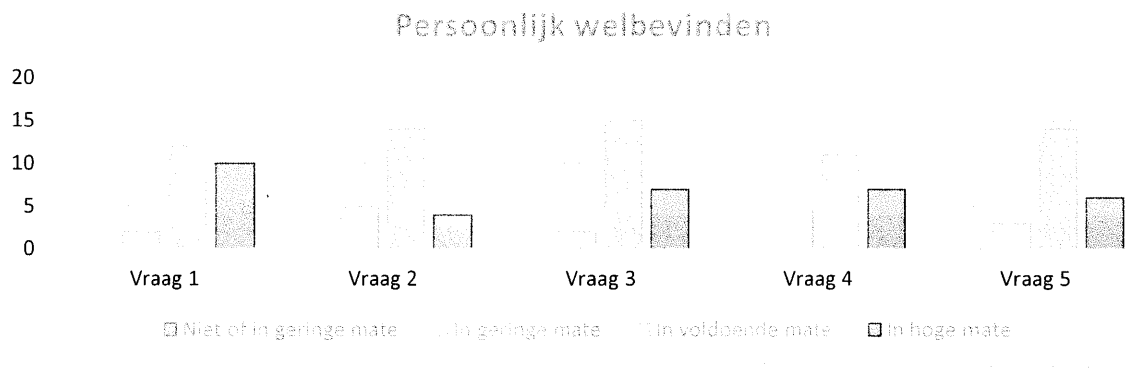
Uit bovenstaande grafieken blijkt dat onze directie, de groepsleerkrachten uitstekend ondersteund. Met name het werken met de memo is een aantal keer specifiek benoemd op de vragenlijst. Daarnaast scoort de directie over het algemeen voldoende tot hoog.

De twee punten die nog voor verbetering vatbaar zijn, zijn: "De directie houdt functioneringsgesprekken met de leraren over hun totale functioneren" en "De directie bezoekt leraren in de groep en houdt nabesprekingen". De verklaring hiervoor kan zijn dat de directie dit jaar nieuw is en in het begin van het jaar eerst een globale indruk wilde krijgen van de school en het team (de stille periode). De directie heeft echter al een lesbezoek afgelegd tijdens de audit en recentelijk met de EDI-bezoeken. Deze vragenlijsten zijn voor de bezoeken ingevuld.

Persoonlijk welbevinden

Vragen:

- Ik voel me op school prima op mijn gemak
- Er is voldoende ruimte om met elkaar over privé zaken te spreken
- Mijn collega's zijn niet alleen beroepsmatig in mij geïnteresseerd
- Als ik vind dat ik wat belangrijks te zeggen heb, wordt er meestal goed naar mij geluisterd
- Als ik iets vertrouwelijks aan mijn collega's vertel, kan ik er van op aan dat het de volgende dag niet aan anderen bekend is.

Analyse

Uit bovenstaande grafieken blijkt dat over het algemeen het persoonlijk welbevinden van de collega's voldoende tot goed is. Echter zijn er ook drie collega's die bij minimaal drie van de vijf vragen het antwoord in geringe mate hebben ingevuld. Dit gaat om de stellingen: "als ik iets vertrouwelijks... bekend is", "mijn collega's ... geïnteresseerd" en "en is .... te spreken". Daarnaast heeft één van deze drie collega's zelfs alle vijf de stellingen beantwoord met in geringe mate.

Het is wel fijn om te zien dat de stelling; "ik voel me op school prima om mijn gemak" hier het hoogst scoort. Deze vraag is ook het meest beantwoord met 'in hoge mate'.

Literatuurlijst

Boeken:

- Inspectie van het onderwijs. Toezicht op burgerschap en integratie. Rijswijk: GVE
- Franken, P. e.d. (2003). Aan de slag met actief burgerschap: *Een handreiking voor po en vo*. 's Hertogenbosch: KPC Groep
- Eijsackers, L.e.d (2003). Actief burgerschap good practices in scholen: *Voorbeeld van goede initiatieven in het kader van Actief burgerschap en Sociale integratie*. 's Hertogenbosch KPC Groep
- Walraven, M.e.d (2006) Sociale competentie en participatie in beeld: *Een begrippen- en analysekader*. Utrecht: Oberon
- Thijs, A. (2008) Burgerschapsvorming in leermiddelen primair onderwijs. Enschede: SLO
- Bron, J.e.d (2003) Scholen voor actief burgerschap: *Uitgangspunten*. 's Hertogenbosch: KPC Groep
- Bron, J.e.d (2009) Het ontwikkelen van een kernleerplan Actief burgerschap en sociale integratie voor het algemeen vormend onderwijs. Enschede: SLO
- Thijs, A. (2008) Burgerschapsvorming in leermiddelen. Enschede: SLO

Websites:

- <http://www.burgerschapindebasisschool.nl>
- <http://iota.websitemaker.nl/burgerschap/50375>
- www.minocw.nl/documenten/Burgerschapsintegratie.pdf
- http://www.slo.nl/downloads/2008/Burgerschapsvorming_in_leermiddelen_po.pdf/
- <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2017/02/07/burgerschap-op-school>
- <http://www.slo.nl/primair/themas/burgerschap/>
- <http://www.slo.nl/downloads/2009/Leerplanverkenning-actief-burgerschap.pdf/>
- http://www.slo.nl/downloads/2008/Actief_20in_20burgerschap.pdf/

Beleid ten aanzien van actief burgerschap

2016 - 2020

Inhoudsopgave

Inleiding

(Actief) Burgerschap

- Wettelijk kader
- Kerdoelen
- Basisvaardigheden, vaardigheden en houdingen
- Basiswaarden
- Eisen en indicatoren

Burgerschap op Al Iman

- Identiteit
- Visie
- Zeven basiswaarden uitgewerkt
- Eisen en indicatoren Al Iman
- Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat
- Leermiddelen
- Activiteiten

Ambities ten aanzien van Actief Burgerschap & Schoolklimaat

- Actief Burgerschap & Sociale integratie: realisatie kwaliteitsgroep
- Actief burgerschap & Sociale integratie: visievorming
- Actief burgerschap en Sociale integratie: afstemming aanbod
- Actief burgerschap en Sociale integratie: bevordering sociale competenties
- Actief burgerschap en Sociale integratie: focus op samenleving en diversiteit
- Actief burgerschap en Sociale integratie: bevorderen basiswaarden en kennis, houding en vaardigheden voor participatie democratische rechtsstaat
- Actief burgerschap en Sociale integratie: uitoefenen in de praktijk
- Actief burgerschap en Sociale integratie: uitoefenen in de praktijk (leerlingenraad)

Evaluatie

- Schoolplanperiode 2016-2020
- Missie en visie
- Onderling functioneren
- Samenwerking, ondersteuning en feedback
- Ondersteuning door directie
- Persoonlijk welbevinden

Literatuurlijst

Inleiding

- Burgerschapscompetenties zijn van toenemend belang voor maatschappelijk succes en maatschappelijke ontwikkeling. Van onderwijs wordt een belangrijke bijdrage in de ontwikkeling van burgerschapscompetenties verwacht. Basisscholen zijn wettelijk verplicht hier aandacht aan te besteden. Echter, burgerschap en burgerschapsvorming zijn veelzijdige begrippen. Ze omvatten meerdere componenten en er worden uiteenlopende invullingen aan gegeven. Dit heeft tot gevolg dat, volgens de onderwijsinspectie, op veel scholen sprake is van een beperkte doelgerichtheid van het burgerschapsonderwijs.

Onze school tracht hierop in te spelen middels dit document waarin met name de invulling van de 'Gouden cirkel' in relatie tot burgerschap duidelijkheid schept. Verder worden in dit document de doelen uit ons ambitieplan, de leermiddelen, de huidige en gewenste situatie en het tijdspad beschreven. Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat

(Actief) Burgerschap

Wettelijk kader

Met ingang van 1 februari 2006 is een wet in werking getreden die de scholen in basis- en voorgezet onderwijs verplicht om de burgerschapsvorming en sociale integratie te bevorderen van de leerlingen in de Nederlandse samenleving. Actief burgerschap verwijst naar de bereidheid en het vermogen deel uit te maken van een gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan te leveren. Met sociale integratie wordt de deelname van burgers (ongeacht hun etnische of culturele achtergrond) aan de samenleving bedoeld.

In een aantal wetsartikelen is het volgende vastgesteld.

"Het onderwijs:

- gaat er mede van uit dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving;
- is mede gericht op het bevorderen van Actief burgerschap en Sociale integratie en
- is er mede op gericht dat leerlingen kennis hebben van en kennis maken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdsgenoten."

Het aandachtsgebied waarop deze wetsartikelen doelen wordt meestal kortweg aangeduid als 'Actief burgerschap en Sociale integratie'.

Kerndoelen

Om bovenstaande algemene richtlijnen te concretiseren zijn er kerndoelen vastgesteld. Hiermee wordt al wat duidelijker waaraan we concreet moeten denken. De minister van onderwijs heeft de wenselijke opbrengsten vastgesteld voor het primair onderwijs. De aan integratie en burgerschap gerelateerde kerndoelen voor het primair onderwijs zijn opgenomen in de doelen 36, 37 en 38. Ook relevant in dit kader zijn de kerndoelen 34, 35 en 39:

Basiskaarden, vaardigheden en houdingen

Burgerschapsvorming gaat over de basiskennis, vaardigheden en houdingen die nodig zijn om een actieve rol te kunnen spelen in de samenleving. Leerlingen maken kennis met begrippen als democratie, sociale verantwoordelijkheid en diversiteit. Op onze school wordt burgerschap niet gezien als een losstaand vak. Het wordt verweven in allerlei schoolvakken, in de visie en in de uitstraling van de school. Hierin heeft de (godsdienst) leerkracht een belangrijke rol als voorbeeldfunctie.

In ons burgerschapsonderwijs staan drie domeinen centraal:

- **Democratie:** in dit domein dragen wij kennis over de kenmerken van onze democratische rechtstaat en politieke besluitvorming en vaardigheden en houdingen die horen bij democratische omgangsvormen over aan de leerlingen.
- **Participatie:** in dit domein leren wij onze leerlingen over de mogelijkheden voor inspraak en medezeggenschap in de samenleving, vaardigheden en houdingen die ze in staat stellen en motiveren om actief mee te doen in de samenleving.
- **Identiteit:** in dit domein trachten wij onze leerlingen hun eigen identiteit te ontdekken, kennis te maken met de diversiteit aan culturen en religieuze en levensbeschouwelijke opvattingen in onze multiculturele samenleving en om te leren handelen vanuit respect voor diversiteit.

In onderstaand schema zijn de drie domeinen nader geconcretiseerd.

Domein 1	Domein 2	Domein 3
Democratische rechtsstaat <ul style="list-style-type: none"> • Democratie in Nederland • Trias politica • Rechten en plichten 	Inspraak en medezeggenschap <ul style="list-style-type: none"> • Structuren en instituties • Publiek debat 	Wie ben ik? <ul style="list-style-type: none"> • Zelfbeeld • Zelfwaardering • Eigen achtergrond • Identiteit
Democratische basiswaarden <ul style="list-style-type: none"> • Vrijheid van meningsuiting • Gelijkwaardigheid 	Participatiemogelijkheden voor jongeren <ul style="list-style-type: none"> • Clubs en verenigingen • Vrijwilligerswerk 	Religieuze levensbeschouwelijke stromingen <ul style="list-style-type: none"> • Geloof • Stromingen • Godsdienstvrijheid
Politieke besluitvorming <ul style="list-style-type: none"> • Macht • Verkiezingen • Landsbestuur • Gemeentelijk bestuur • Internationale samenwerking 	Verantwoordelijkheid <ul style="list-style-type: none"> • Goede doelen • Solidariteit 	Multiculturele samenleving <ul style="list-style-type: none"> • Pluriformiteit • Etnische groepen in de samenleving • Integratie • Nationale identiteit
		Respect voor diversiteit <ul style="list-style-type: none"> • Waarden en normen • Ik en de ander • Tolerantie

Basiswaarden

Eén van de punten die onder de indicator onderwijsaanbod valt is de basiswaarden. Hieronder worden de basiswaarden van de democratische rechtstaat beschreven:

Vrijheid van meningsuiting betekent dat je mag zeggen of schrijven wat je denkt, of tegen de opvatting van anderen in mag gaan. Iedereen mag dus ook zijn of haar geloof uitdragen, of zijn of haar mening aan anderen voorhouden. Daarbij moet je wel houden aan de wet.

Gelijkwaardigheid betekent dat mensen van gelijke waarde zijn. Daarbij maakt het niet uit wat je denkbeelden zijn of wat je gelooft. Je hoeft niet te vinden dat die denkbeelden of gebruiken zelf waardevol zijn, maar wel dat mensen met andere denkbeelden en gebruiken niet minder waard zijn dan jij, of dan jouw groep.

Begrip voor anderen betekend dat je probeert te begrijpen waarom mensen of groepen bepaalde denkbeelden of gebruiken hebben: wat is de achtergrond daarvan en waarom is dat belangrijk voor een ander?

Verdraagzaamheid (ook wel tolerantie genoemd) betekent dat je de mening of het gedrag van een ander accepteert, ook al ben je het er helemaal niet mee eens. Het betekent ook dat je ieder de ruimte wilt geven om zo'n mening of zulk gedrag te hebben. Natuurlijk moet iedereen zich daarbij wel houden aan de wet.

Autonomie betekent dat iedereen zelf kan bepalen wie hij/zij wil zijn en hoe hij/zij zijn/haar leven wil leiden. Ieder is dus bijvoorbeeld vrij om zelf te bepalen welke denkbeelden of welk geloof voor hem/haar belangrijk is. Daarbij moet je wel houden aan de wet.

Het afwijzen van onverdraagzaamheid (ook wel intolerantie genoemd) is het tegenovergestelde van tolerantie. Onverdraagzaamheid betekent dat je vindt dat andere mensen of groepen, dingen waar jij het niet mee eens bent, niet zouden mogen denken of doen; en dat je het niet nodig vindt dat ieder de ruimte krijgt om zo'n mening of zulk gedrag te hebben.

Het afwijzen van discriminatie. Discriminatie betekent dat mensen of groepen bij anderen achtergesteld worden, of dat je vindt dat er voor mensen met andere denkbeelden of gebruiken niet zoveel ruimte hoeft te zijn, of dat die denkbeelden of gebruiken misschien zelfs verboden moeten worden.

(Toezicht op Burgerschap en Integratie, 2006)

Eisen en indicatoren

De onderwijsinspectie heeft een aantal eisen waaraan het aanbod op het gebied van burgerschap moet voldoen.

De eisen zijn:

- ✳ De school heeft een visie op wijze waarop ze burgerschap en integratie wil bevorderen, geeft daar planmatig invulling aan en stelt doelen.
- ✳ De school verantwoordt de wijze waarop ze invulling geeft aan bevordering van burgerschap.
- ✳ De school heeft inzicht in mogelijke risico's rond burgerschap onder leerlingen en speelt daar bij de invulling van het onderwijs zo nodig op in.

In de brochure 'Toezicht op burgerschap en integratie' is dit uitgewerkt in twee indicatoren; de kwaliteitszorg en het onderwijsaanbod. Onder de indicator kwaliteitszorg vallen de volgende punten:

- ✳ Visie en planmatigheid: De school heeft een visie op burgerschap en integratie en geeft daar planmatig invulling aan.
- ✳ Verantwoording: De school verantwoordt deze visie en de wijze waarop ze daar invulling aan geeft.
- ✳ Resultaten: De school evalueert of de voor burgerschap en integratie beoogde doelen worden gerealiseerd.
- ✳ Risico's: De school stemt het aanbod mede af op risico's en ongewenste opvattingen, houdingen en gedragingen van leerlingen rond burgerschap en integratie.

Onder de indicator onderwijsaanbod vallen de volgende punten:

- ✳ Sociale competenties: De school schenkt aandacht aan bevordering van sociale competenties.
- ✳ Openheid naar de samenleving en de diversiteit die daarin aanwezig is: De school schenkt aandacht aan de samenleving en de diversiteit daarin, en bevordert deelname aan en betrokkenheid bij de samenleving.
- ✳ Basiswaarden en democratische rechtsstaat: De school bevordert basiswaarden en de kennis, houdingen en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat.
- ✳ De school als oefenplaats: De school brengt burgerschap en integratie ook zelf in de praktijk.

Burgerschap op Al Iman

Identiteit

De Nederlandse samenleving biedt de moslims de mogelijkheid om hun Islamitische identiteit tot uiting te brengen. Dit betekent dat de leerlingen hun leven kunnen inrichten volgens de waarden en normen van de Islam. Vervolgens biedt de wet en de regelgeving ons de mogelijkheid om voorzieningen te stichten op Islamitische grondslag. De twee bronnen (Koran en Soennah) van de moslims vormen de basis van de participatie in de samenleving. Daarbij is het belangrijk dat moslims optimaal gebruik maken van alle mogelijkheden in Nederland, zodat zij ook optimaal emanciperen. Moslims in Nederland hebben evenveel verantwoordelijkheid als de overige maatschappelijke groepen ten aanzien van maatschappelijke processen.

Het onderwijs dient de leerlingen voor te bereiden op en in staat te stellen tot volwaardig functioneren en participeren in de Nederlandse samenleving. De pedagogische filosofie van onze school is gebaseerd op het idee, dat er een positief verband bestaat tussen het vergroten van de onderwijskansen van onze leerlingen en het positief benaderen van hun eigen identiteit. We trachten de kloof tussen school en thuismilieu te verkleinen.

Het is van belang, dat iedere leerling zo goed mogelijk tot zijn recht komt en dat het daarbij de aandacht krijgt die hij verdient. In dit proces vormt betrokkenheid van ouders een essentieel onderdeel van het hele onderwijsgebeuren.

Visie

Al Iman vervult een onmiskenbare rol in het opvoeden van de leerlingen tot volwaardige burgers. De zeven basisprincipes (vrijheid van meningsuiting, gelijkwaardigheid, begrip voor anderen, verdraagzaamheid, autonomie, het afwijzen van onverdraagzaamheid en het afwijzen van discriminatie) zijn van een dermate belang dat wij deze aan onze leerlingen willen meegeven.

Waarom:

- ✱ Leerlingen opvoeden tot volwaardige burgers
- ✱ De zeven basisprincipes van burgerschap meegeven

Hoe:

- ✱ In samenwerking met ouders, leerlingen, Directe omgeving en externen
- ✱ Participatie van de leerlingenraad
- ✱ Al Iman als oefenplaats
- ✱ Inzetten van methodiek (Kinderen en sociale talenten) en projectweken (Verdraagzaamheid)
- ✱ Meting middels vragenlijsten (Viseon, WMK PO en ZIEN!)

Hoe:

- ✱ Overbrengen van normen en waarden
- ✱ Versterken van sociale cohesie
- ✱ Kennis over verschillende culturen
- ✱ Kennis over de beginselen van de Nederlandse rechtstaat vermeerderen
- ✱ Respect voor allen is een aspect dat in het onderwijsaanbod is verweven

De zeven basiswaarden uitgewerkt

Eén van de punten die onder de indicator onderwijsaanbod valt is de basiswaarden. Onze school tracht de zeven basiswaarden voortdurend en cyclisch onder de aandacht te brengen door de zeven basiswaarden verspreid over vier schooljaren aan te bieden. Elk schooljaar staan, middels projectweken, twee basiswaarden schoolbreed centraal.

Verder vinden gedurende een schooljaar verschillende activiteiten plaats die verband houden met verschillende basiswaarden om zo alle leerlingen elk schooljaar wat mee te geven vanuit de zeven basiswaarden. Dit aanbod is verwerkt in de schema's met de opsomming van de methodes en de uitwerking vanuit identiteit.

De zeven basiswaarden uitgewerkt in algemene activiteiten

2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020
April Verdraagzaamheid	November Autonomie	Februari Begrip voor anderen	November Afwijzen van discriminatie
Martini Gelijkwaardigheid	Maart Vrijheid van meningsuiting	Maart Afwijzen van onverdraagzaamheid	Maart Alle basiswaarden gecombineerd
Gastprekers agent, brandweer, doktersassistente en Unicef	Gastpreker 'artikel 1'	Gastpreker 'Bond tegen vloeken	Gastpreker Bureau gelijke behandeling
Bezoek gebedshuizen	Bezoek Madurodam	Bezoek verzorgings- en bejaardentehuizen	Bezoek gebedshuizen
Bezoek wethouder	Bezoek Binnenhof en overheidsinstellingen	Bezoek Anne-Frank-huis	Bezoek Verzetsmuseum
	Debattoernooi in het kader van projectweken	Debattoernooi in het kader van projectweken	Debattoernooi in het kader van projectweken
Algemeen			
Landelijke Pannenkoekdag	Landelijke Pannenkoekdag	Landelijke Pannenkoekdag	Landelijke Pannenkoekdag
Vraag-maar-raak	Vraag-maar-raak	Vraag-maar-raak	Vraag-maar-raak
Dag tegen pesten	Dag tegen pesten	Dag tegen pesten	Dag tegen pesten
Leerlingenraad	Leerlingenraad	Leerlingenraad	Leerlingenraad
		Complimentendag	Idem

Methodes die gebruikt worden voor de zeven basiswaarden

Basiswaarden	2016-2020	
Vrijheid van meningsuiting, gelijkwaardigheid, begrip voor anderen, verdraagzaamheid, autonomie, afwijzen van onverdraagzaamheid, afwijzen van discriminatie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sociale talenten ■ Taal actief ■ Piramide ■ Veilig leren lezen 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Al Amana ■ Wereldoriënterende vakken ■ Nieuwsbegrip + XL
Specifiek voor verdraagzaamheid en begrip voor anderen	<ul style="list-style-type: none"> ■ Blink-studio 	

De zeven basiswaarden uitgewerkt vanuit de identiteit

	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019
Vrijheid van meningsuiting	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Amana ☛ Werkvormen waarin leerlingen leren om hun eigen mening te uiten 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Amana verder voortzetten ☛ Aanvullen met actuele debatten en stellingen 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Amana verder voortzetten ☛ Aanvullen met actuele debatten en stellingen ☛ Gast sprekers uitnodigen
Gelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Amana ☛ Lessen over niet jaloezie zijn en dat mensen anders mogen zijn 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Amana ☛ Aanvullen met methode ISBO -> lessen over verschillende levensbeschouwelijke opvattingen ☛ Respectvol omgaan met mensen van andere geloven 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Amana ☛ Aanvullen met methode ISBO -> lessen over verschillende levensbeschouwelijke opvattingen ☛ Respectvol omgaan met mensen van andere geloven
Begrip voor anderen	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Amana ☛ Lessen over bescheidenheid en trots (groep 8) 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Amana verder voortzetten ☛ Aanvullen met gast sprekers die iets mankeren. 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Amana verder voortzetten ☛ Aanvullen met gast sprekers die iets mankeren.
Verdraagzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Thema Achlaaq groep 3-8 ☛ 3 a 4 lessen per jaar. ☛ Verder geïntegreerd in de lessen ☛ Project op school: Verdraagzaamheid 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Thema Achlaaq groep 3-8 ☛ 3 a 4 lessen per jaar. ☛ Verder geïntegreerd in de lessen ☛ Aanvullen met meer materiaal wat past bij de lessen ☛ Project op school meer uitwerken met meer materialen 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Thema Achlaaq groep 3-8 ☛ 3 a 4 lessen per jaar. ☛ Verder geïntegreerd in de lessen ☛ Aanvullen met meer materiaal wat past bij de lessen ☛ Project op school meer uitwerken met meer materialen
Autonomie	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Veilig opgroeien enzo ☛ Lessen vanaf groep 7 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Meer lessen uit de methode Veilig opgroeien enzo ☛ Lessen uit de methode van de ISBO ☛ Aanvullen met coöperatieve werkvormen 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Meer lessen uit de methode Veilig opgroeien enzo ☛ Lessen uit de methode van de ISBO ☛ Aanvullen met coöperatieve werkvormen
Het afwijzen van onverdraagzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Veilig opgroeien enzo vanaf groep 1-2 ☛ Lessen over wat je moet doen als er bepaalde dingen voorvallen 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Veilig opgroeien enzo ☛ Lessen uit de methode van de ISBO over verschillende vormen van onverdraagzaamheid. ☛ Zie boven bij verdraagzaamheid 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Veilig opgroeien enzo ☛ Lessen uit de methode van de ISBO over verschillende vormen van onverdraagzaamheid. ☛ Zie boven bij verdraagzaamheid
Het afwijzen van discriminatie	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Veilig opgroeien enzo ☛ Groep 8. Lessen over discriminatie en toekomst. Hoe je moet denken 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Veilig opgroeien enzo ☛ Groep 8. Lessen over discriminatie en toekomst. Hoe je moet denken ☛ Aanvullen met lessen vanuit de ISBO methode 	<ul style="list-style-type: none"> ☛ Methode Veilig opgroeien enzo ☛ Groep 8. Lessen over discriminatie en toekomst. Hoe je moet denken ☛ Aanvullen met lessen vanuit de ISBO methode

Eisen en indicatoren Al Iman

In het vorige stuk staan de eisen en indicatoren beschreven zoals de inspectie deze geformuleerd heeft. Er zijn twee indicatoren: kwaliteitszorg en onderwijsaanbod. Hieronder volgt een beschrijving van hoe deze indicatoren op de Al Iman invulling krijgen.

Indicator: kwaliteitszorg

■ Visie en planmatigheid

Al Iman heeft een visie op burgerschap geformuleerd in het beleid ten aanzien van burgerschap. De jaarlijkse ambities voor wat betreft burgerschap zijn vastgesteld in het kwaliteitshandboek 2016-2020. Verder wordt er gewerkt aan een structurele invulling van burgerschap. Dit zal resulteren in een overzicht van lessen, activiteiten en projecten omtrent burgerschap.

■ Verantwoording

Al Iman verantwoordt de visie op burgerschap in het beleid ten aanzien van burgerschap. De invulling hiervan wordt verantwoord in het beleidsstuk inzake burgerschap.

■ Resultaten

Al Iman heeft meerdere evaluatievormen en -momenten om de beoogde doelen te toetsen. Hierbij valt te denken aan Viseon, WMK PO, ZIEN! (Parnassys), SLO-zelfevaluatie-instrument en les, activiteit en projectevaluaties.

■ Risico's

Al Iman beschikt over een anti-pestprotocol om een veilige sfeer te creëren op school. Verder wordt in de godsdienstlessen veel aandacht geschonken aan intolerantie, discriminatie en onverdraagzaamheid. Er wordt door middel van groepsregels aan een veilig schoolklimaat gewerkt. Hierbij is sprake van gedeeld eigenaarschap, zowel leerling als leerkracht.

Indicator: onderwijsaanbod

■ Sociale competenties

Al Iman hecht veel waarde aan het goed met elkaar omgaan. Als basisschool met Islamitische grondslag komen vanzelfsprekend daar ook veel omgangsvormen vandaan. Als eerste zijn er groepsregels, deze zijn samen met de leerlingen vastgesteld. De regels worden op een prominente plaats in de klas opgehangen en zichtbaar gemaakt. Al Iman gebruikt de methode 'Kinderen en hun sociale talenten'. In deze methodes wordt er aandacht geschonken aan de sociale competenties. In de godsdienstlessen wordt er aandacht besteedt aan de omgangsvormen en houdingen ten op zichten van anderen. Verder besteden de leerkrachten in hun klassen aandacht aan de groepssfeer en het groepsklimaat. Taakspel speelt hierbij een essentiële rol. De ontwikkeling van de sociale competenties van de leerlingen wordt door de Al Iman als zeer belangrijk beschouwd, voor nu en voor later. Sociale competenties staat niet alleen als apart vak op het rooster maar is ook verweven in het hele onderwijssysteem.

Om dit te ontwikkelen wordt er gebruik gemaakt van de methode 'Kinderen en hun sociale talenten'. Verder wordt Viseon, WMK PO en ZIEN! (Parnassys) als meetinstrument voor de sociaal emotionele ontwikkeling gebruikt voor de leerlingen en de leerkrachten.

- *Openheid naar de samenleving en de diversiteit die daarin aanwezig is*

Al Iman maakt gebruik van de activiteiten die De Schoor biedt. De Schoor is een welzijnsorganisatie in Almere. Zij vergroten de maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid en bevorderen maatschappelijke inzet en sociale samenhang. Zij ondersteunen leerlingen bij het ontwikkelen van vaardigheden om mee te kunnen doen in de samenleving, met als doel actief burgerschap. Al Iman organiseert regelmatig uitstapjes naar bibliotheek, ziekenhuis, supermarkt, reisbureau, bakker, buurthuizen en musea. De leerlingen leren over hoe de democratische rechtstaat in elkaar zit in de wereld oriënterende vakken en zij kunnen hiermee oefenen in de leerlingenraad.

- *Basiswaarden en democratische rechtstaat*

Het onderwijs richt zich op de overdracht van kennis, houdingen en vaardigheden die nodig zijn om als burger in een democratische rechtstaat te participeren. Al Iman is van mening dat burgerschap terugkomt in alle methodes. Het aanbieden van de basiswaarden wordt hier dan ook ruimschoots door gedekt. Deze worden aangevuld met aansluitende activiteiten (zowel binnen- als buitenschools) en projecten. Het toepassen van de basiswaarden en de beginselen van een democratische samenlevingsvorm kunnen de leerlingen oefenen door middel van onder meer de leerlingenraad. Verder worden er verkiezingen georganiseerd voor de leerlingenraad waar alle leerlingen bij betrokken zijn.

De school heeft een leerlingenraad, die bestaat uit leerlingen uit groep 6, 7 en 8. Voor de leerlingenraad worden ook verkiezingen gehouden. De kwaliteitsgroep neemt deel aan de bijeenkomsten van de leerlingenraad. Tijdens deze bijeenkomsten oefenen de leerlingen democratische vaardigheden als argumenten, stemmen en omgaan met andere meningen. Daarnaast vergoot het mogen mee beslissen de betrokkenheid en verantwoordelijkheidsgevoel van de leerlingen.

- *School als oefenplaats*

Al Iman heeft een samenwerking met De Schoor. Zij organiseren allerlei activiteiten waarbij de leerlingen aan deel kunnen nemen. Al Iman heeft een leerlingenraad waarin leerlingen de beginselen van de deelname aan de democratische rechtstaat kunnen oefenen. Daarnaast worden activiteiten en feesten georganiseerd, bijvoorbeeld sponsorlopen, inzamelingsacties, 'klas op de plank' (maandafsluiting) en schoolfeesten. De ouderaad ondersteunt deze activiteiten waar mogelijk en organiseert feesten en bijeenkomsten. Al Iman is een klein stukje samenleving van waaruit wij de leerlingen willen laten deelnemen aan de maatschappij. Hierbij staan leerlingen, leerkrachten en ouders centraal. Het contact tussen deze groepen is dan ook intensief. Door dit als basis te bieden willen wij de leerlingen voorbereiden op deelname aan de maatschappij als kritische, zelfbewuste en competente burgers.

Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat

Op basisschool Al Iman is er een kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat. Deze kwaliteitsgroep staat onder leiding van Samira Sbaa, zij is tevens de veiligheidscoördinator op school. Deze kwaliteitsgroep bestaat uit tien teamleden. De kwaliteitsgroep is verantwoordelijk voor de burgerschapsactiviteiten op onze school. Daarnaast zorgt de kwaliteitsgroep onder andere voor het afnemen van vragenlijsten, het opstellen en up-to-date houden van het burgerschaps- veiligheidsbeleid en het anti-pestprotocol. Deze teamleden hebben naast de algemene taken van de kwaliteitsgroep ook het onderdeel Actief burgerschap en Schoolklimaat als taak.

Hieronder het overzicht van de leden van de kwaliteitsgroep

Actief burgerschap en Schoolklimaat			
Kwaliteitscoördinator	☛ [Redacted]		
Leden	☛ [Redacted] (godsdiensleerkracht)	☛ [Redacted] (stage-coördinator)	☛ [Redacted] (facilitaire medewerker)
	☛ [Redacted]	☛ [Redacted]	☛ [Redacted]
	☛ [Redacted]	☛ [Redacted]	☛ [Redacted] (administratief medewerker)
	☛ [Redacted]	☛ [Redacted]	

Leermiddelen

Uit analyses van SLO (Bron, 2008) blijkt dat er niet één lespakket of project is dat alle aspecten van burgerschapsvorming zal dekken. SLO heeft onderzoek gedaan naar burgerschap in leermiddelen. (Burgerschapsvorming in leermiddelen, Thijs, juni 2008). Uit een leermiddelenanalyse blijkt dat in alle onderzochte methoden aanknopingspunten te vinden zijn voor burgerschap. In geen enkele methode worden echter alle aspecten aan de orde gesteld.

Het is van belang materialen te selecteren op basis van eigen visie en gestelde doelen. Om een beeld te krijgen van leermiddelen die aspecten van burgerschapsvorming aan de orde stellen is het belangrijk om in kaart te brengen welke leermiddelen gebruikt worden op de Al Iman. Op basis van de leermiddelen op de Al Iman is een overzicht gemaakt van de leermiddelen in leergebieden die inhoudelijk raakvlak zouden kunnen hebben met burgerschapsvorming, te weten:

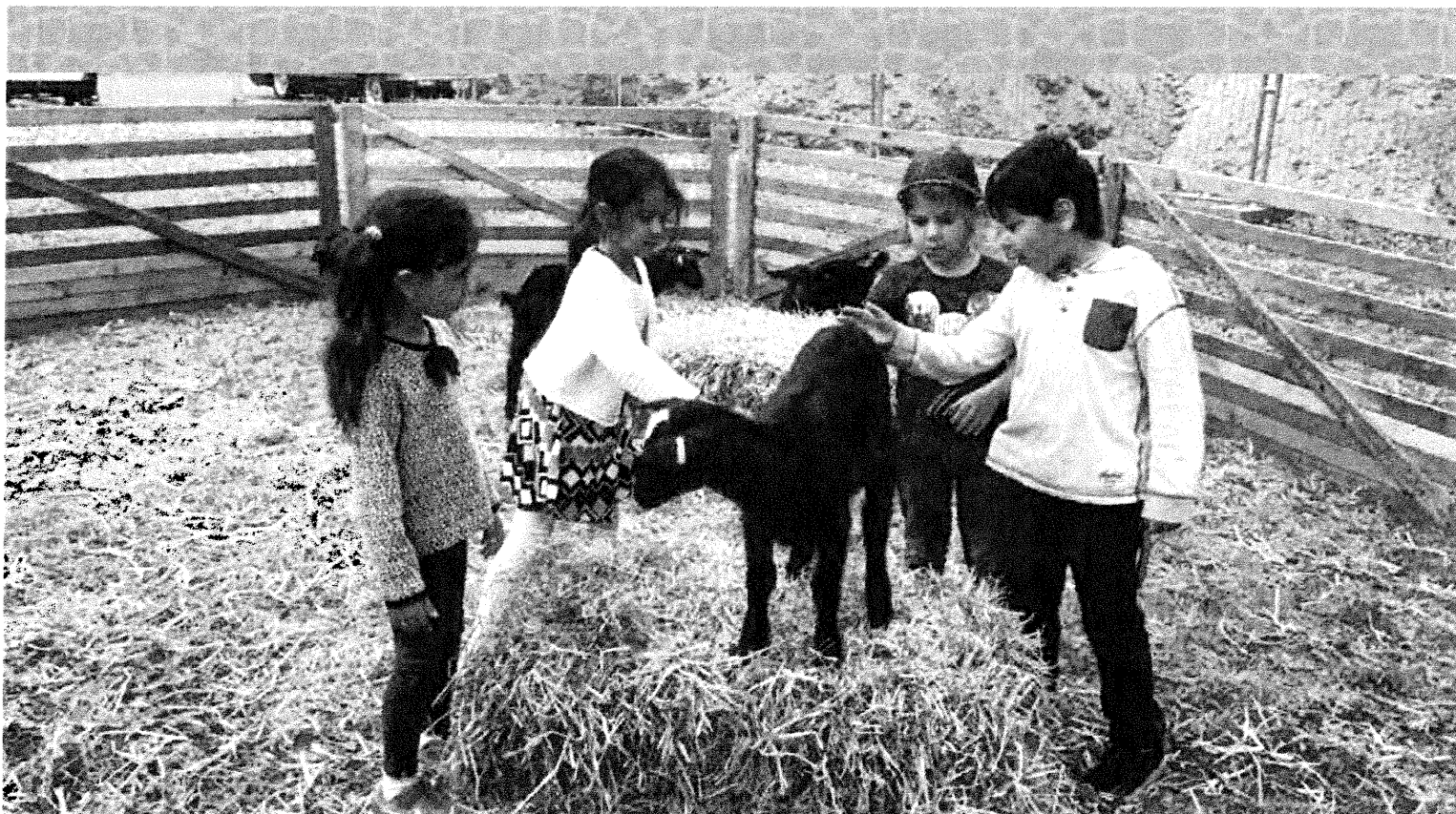
- ☛ Aardrijkskunde
- ☛ Geestelijke en levensbeschouwelijke stromingen
- ☛ Geschiedenis
- ☛ Natuur
- ☛ Sociaal-emotionele ontwikkeling
- ☛ Taal
- ☛ Verkeer

Hieronder volgt een overzicht van de leermiddelen die gebruikt worden op de Al Iman:

Methoden	Groep
Al Albana	Groep 3 t/m 8
Argus Elan (probeer fase)	Groep 3 en 4
Begrijpend luisteren SLS	Groep 1 en 2
Bereidini	Groep 1 en 2
Blink Blauwskachten	Groep 5 t/m 8
Blink Eigenwijs	Groep 5 t/m 8
Blink Grenzeloos	Groep 5 t/m 8
Bliss	Groep 6 t/m 8
Blokboek taalstructuur	Groep 8
Blokboek ontlenen	Groep 8
Estafette	Groep 4 t/m 8
Fonemisch bewustzijn CPS	Groep 1 en 2
Getijferd bewustzijn CPS	Groep 1 en 2
Help! Ik word volwassen	Groep 8
Islamitisch godsdienstonderwijs ISBO/SLO	Groep 1 en 2
Klaar over	Groep 4 t/m 8
Kinderen en hun sociale talenten	Groep 1 t/m 8
Logo3000	Groep 1 en 2
Logo middenbouw	Groep 3
Muiswerk	Groep 3 t/m 8
Nieuwsbegrip	Groep 4 t/m 8
Nieuwsbegrip XI	Groep 4 t/m 8
Pennenstreken	Groep 3 t/m 8
Piramide	Groep 1 en 2
Snappet	Groep 4 t/m 8
Taal actief: spelling	Groep 4 t/m 8
Taal actief: taal	Groep 4 t/m 8
Taal actief: woordenschat Extra	Groep 4 t/m 8
Take it Easy	Groep 6 t/m 8
Veilig leren lezen	Groep 3
Wereld in getallen	Groep 3 t/m 8

Activiteiten

In het kader van het bevorderen van Actief burgerschap organiseert Al Iman voor dit schooljaar in ieder geval onderstaande activiteiten:

■ Bakken/koken op school	■ Collegiale consultatie	■ 'Klas op de plank'
■ Bezoek bibliotheek	■ Creatieve middagen	■ Koranwedstrijd
■ Bezoek 'Het klokhuis'	■ Deelname sporttoernooi	■ Landelijke Pannenkoekdag
■ Bezoek Kempphaan	■ Doktersassistente in de klas	■ Politie in de klas
■ Bezoek moskee	■ Gastlessen	■ Regels vaststellen
■ Bezoek museum Pit	■ Greenpeace	■ Speurtocht in de wijk
■ Bezoek Oostvaardersplassen	■ 'Heel Almere bakt'	■ Viering Eid al Adha
■ Bezoek supermarkt	■ Kennisquiz	■ Viering Eid al Fitr
■ Brandweer in de klas	■ Kinderklimaat Top	■ Vossenjacht

Ambities ten aanzien van Actief Burgerschap & Schoolklimaat

Actief Burgerschap & sociale integratie
 centrale kwaliteitsgroep

Aandachtsgebied INK
Onderwerp
Indicator voorlopig toezichtskader
Uitgangssituatie

Management van ondersteuningsprocessen

Actief burgerschap en Sociale integratie

Niet van toepassing

Een aantal jaar geleden zijn we gestart met de werkgroep Actief Burgerschap. Deze werkgroep werd aangestuurd door de coördinator. Sinds dit schooljaar spreken we van een kwaliteitsgroep en is het onderwerp Actief Burgerschap gekoppeld aan Schoolklimaat. De kwaliteitsgroep wordt aangestuurd door de kwaliteitscoördinator.

Plan
Do
Check
Act

Doelstelling

Gewenst gedrag

Gesprekkencyclus

Borging

De school beschikt over een kwaliteitsgroep 'Actief burgerschap en Sociale integratie'.

- Leden van de kwaliteitsgroep leggen minstens tweemaal per schooljaar lesbezoeken Burgerschap af;
- De kwaliteitsgroep neemt vragenlijsten af bij ouders, leerlingen en leerkrachten;
- De kwaliteitsgroep presenteert de uitkomsten van de vragenlijsten aan het team;
- De kwaliteitsgroep herziet de visie jaarlijks en doet dit in overleg met het team;
- De kwaliteitsgroep bundelt de evaluaties en reflecties en verwerkt deze;
- De kwaliteitsgroep draagt er zorg voor dat er begeleidingsbijeenkomsten voor nieuwe leerkrachten georganiseerd worden;
- De kwaliteitsgroep stelt een plan op voor de komende schooljaren en presenteren dit aan het team;
- De kwaliteitsgroep overlegt conform frequentie activiteitenkalender en evalueert bovenstaande doelstellingen;
- De kwaliteitsgroep evalueert de doelstellingen en activiteiten van dit plan bij elk kwaliteitsgroeptoverleg
- De schoolleider heeft periodiek een overlegmoment met de kwaliteitscoördinator waarbij evaluatie van dit plan een terugkerend agendapunt is;
- Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd te denken valt aan beleidsaanpassing;
- Gemaakte afspraken omtrent Actief burgerschap en Sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.

Prestatie-indicator in relatie tot fasering

Verantwoordelijke

Betrokkenen

Eind schooljaar 2016-2017

Begin van het schooljaar is de kwaliteitsgroep gerealiseerd. Van realisatie gewenst gedrag is eind van het schooljaar sprake.

- Directeur
- Directeur
- Kwaliteitscoördinator
- Godsdienstleerkracht
- Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat
- Het team

Aandachtgebied INK		Visie en beleid
Onderwerp		Actief burgerschap en Sociale integratie
Indicator voorlopig toezichtskader		<p>Standaard 4.1 – DOELEN, EVALUATIE EN VERBETERING</p> <p>Het bestuur en zijn scholen hebben vanuit hun maatschappelijke opdracht doelen geformuleerd, evalueren regelmatig en systematisch de realisatie van de doelen en verbeteren op basis daarvan het onderwijs.</p>
Uitgangssituatie		<p>De kwaliteitsgroep heeft als taak elk jaar de visie te presenteren en eventueel bij te stellen. In het schooljaar 2016-2017 is de visie aangescherpt en opgenomen in beleidsstukken. De visie wordt planmatig uitgewerkt in concreet gedrag of concrete activiteiten. Deze worden vooraf besproken in de kwaliteitsgroep en gedeeld met het team en ingepland in de kalender.</p>
Plan	Doelstelling	De school heeft een visie op Actief burgerschap en Sociale integratie en geeft daar planmatig invulling aan.
Do	Gewenst gedrag	<ul style="list-style-type: none"> De kwaliteitsgroep 'Actief burgerschap en Schoolklimaat' stelt samen met het team een visie op Actief burgerschap en Sociale integratie; De kwaliteitsgroep draagt er zorg voor dat de visie jaarlijks wordt besproken en indien nodig wordt bijgesteld; De planmatige invulling van de visie wordt door de kwaliteitsgroep vastgelegd in het kwaliteitshandboek en besproken in de kwaliteitsgroep overleggen. Dit wordt minimaal twee keer per jaar gedaan; De kwaliteitsgroep stelt een anti-pestprotocol op; De kwaliteitsgroep draagt zorg voor een anti-pestcoördinator; De kwaliteitsgroep beschrijft de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de anti-pestcoördinator;
Check	Overig	<ul style="list-style-type: none"> De kwaliteitsgroep bespreekt de visie jaarlijks en bijstelling vindt eventueel plaats na overleg met het team; De kwaliteitsgroep evalueert middels teambijeenkomsten de visie; De kwaliteitsgroep evalueert de invulling van de visie op de kwaliteitsgroepen;
Act	Borging	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd te denken valt aan beleidsaanpassing; Gemaakte afspraken omtrent Actief burgerschap en Sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.
Prestatie-indicator in relatie tot fasering		<p>Gedurende schooljaar 2016-2017</p> <p>Eind van het schooljaar dient de visie gerealiseerd te zijn.</p> <p>Gedurende schooljaar 2016-2017</p> <p>Halverwege het schooljaar dient aantoonbaar sprake te zijn (geweest) van een planmatige invulling van de visie.</p>
Verantwoordelijke		<ul style="list-style-type: none"> Directeur
Betrokkenen		<ul style="list-style-type: none"> Directeur Kwaliteitscoördinator Godsdienstleerkracht Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat Het team

Aanbiedingsbied INK	
Onderwerp	
Indicator voortdopig toezichtskader	
Uitgangsinformatie	
Plan	Doelstelling
Do	Gewenst gedrag
Check	Overig
Act	Borging
Prestatie indicator in relatie tot fasering	
Verantwoordelijke	
Betrokkenen	

Management van ondersteuningsprocessen

Actief burgerschap en Sociale integratie

Standaard 2.1

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

Onze school heeft het wettelijke kader en de (inspectie)eisen uitgewerkt en vertaald naar eisen, doelen en ambities. Deze ambities en doelen zijn uitgewerkt door de kwaliteitsgroepsleden. Er is gekeken naar het algemeen, de aanwezige methodes en vanuit de identiteit.

De school stemt het aanbod mede af op risico's en ongewenste opvattingen, houdingen en gedragingen van leerlingen rond Actief burgerschap en Sociale integratie. Daarbij wordt de verbinding gemaakt met de identiteit van de school.

- ☒ De leerkrachten dragen zorg voor een actieve rol van leerlingen en meer interactie tussen leerlingen middels met name inzet van coöperatieve werkvormen;
- ☒ De kwaliteitsgroep stelt een anti-pestprotocol op;
- ☒ De kwaliteitsgroep draagt zorg voor een anti-pestcoördinator;
- ☒ De leerkrachten bespreken periodiek de gebouw- en groepsregels;
- ☒ De leerkrachten herhalen frequent de groepsregels;
- ☒ De godsdienstleerkrachten leggen in hun godsdienstlessen ook de verbinding met aspecten van Actief burgerschap en Sociale integratie;
- ☒ De leerkrachten van de groepen 1 t/m 8 geven lessen volgens de handleiding van 'Kinderen en hun sociale talenten', hetgeen blijkt uit hun administratie;
- ☒ De godsdienstleerkrachten verbinden de Islamitische waarden en normen aan de basiswaarden;
- ☒ De anti-pestcoördinator evalueert halfjaarlijks het anti-pestprotocol;
- ☒ De kwaliteitsgroep evalueert jaarlijks het anti-pestprotocol;
- ☒ Het team evalueert jaarlijks de groepsregels;
- ☒ Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd, te denken valt aan beleidsaanpassing;
- ☒ Gemaakte afspraken omtrent Actief burgerschap en Sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.

Gedurende schooljaar 2016-2017

Alle leerkrachten realiseren een aanbod dat afgestemd is op de doelstelling.

Gedurende schooljaar 2016-2017

De godsdienstleerkrachten hebben ervoor zorg gedragen dat bij minstens de helft van de activiteiten de verbinding met de identiteit duidelijk is.

- ☒ Directeur
- ☒ Directeur
- ☒ Kwaliteitscoördinator
- ☒ Godsdienstleerkracht
- ☒ Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat
- ☒ Het team

Aandachtsgebied INK		Management van ondersteuningsprocessen
Onderwerp		Actief burgerschap en Sociale integratie
Indicator voorlopig loezichtskader		Standaard 2.1 Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.
Uitgangssituatie		Het schenken van aandacht aan bevordering van sociale competenties blijft een aandachtspunt voor de school. Elk jaar weer willen we hier de nodige focus op leggen om de leerlingen hieromtrent te kunnen volgen. Ons belangrijkste meetinstrument in deze is Viseon.
Plan	Doelstelling	De school schenkt aandacht aan bevordering van sociale competenties.
Do	Gewenst gedrag	<ul style="list-style-type: none"> De leerkrachten en andere beroepskrachten tonen democratisch voorbeeldgedrag, ook buiten de lessen van kinderen en hun sociale/morele talenten; De leerkracht gaat uit van gelijkwaardigheid tussen leerlingen en gaat ook zodanig met ze om; De leerkracht praat respectvol over de leerlingen; De leerkracht laat de leerlingen meebeslissen over zaken die de inrichting van de klas aangaan en de groepsregels; De leerkracht luistert naar wat leerlingen willen en kunnen; De leerkracht honoreert keuzes van leerlingen; De godsdienstleerkrachten leggen in hun godsdienstlessen ook de verbinding met aspecten van Actief burgerschap en Sociale integratie; De leerkracht biedt wekelijks een les aan uit de methode 'Kinderen en hun sociale talenten'; Twee keer per jaar wordt Viseon afgenomen en geanalyseerd; De leerkracht stelt een groepsoverzicht en een pedagogisch groepsplan op en evalueert deze regelmatig; De leerkracht herhaalt de groepsregels periodiek; De leerkracht bestrijdt het pesten conform het anti-pestprotocol;
Check	Overig	<ul style="list-style-type: none"> De leerkrachten evalueren middels de evaluatie van de weekplanning de aangeboden lessen uit de methodes; De leerkrachten evalueren na een vooraf afgesproken periode het pedagogisch groepsplan en het groepsoverzicht;
Act	Borging	<ul style="list-style-type: none"> Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd, te denken valt aan beleidsaanpassing; Gemaakte afspraken omtrent Actief burgerschap en Sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.
Prestatie-indicator in relatie tot fasering		Gedurende het schooljaar 2016-2017 Alle leerkrachten schenken aantoonbaar aandacht aan de bevordering van sociale competenties.
Verantwoordelijke		Directeur
Betrokkenen		<ul style="list-style-type: none"> Directeur Kwaliteitscoördinator Godsdienstleerkracht Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat Het team

Aandachtgebied INK	
Onderwerp	
indicator voortloepig toezichtskader	
Uitgangspunten	
Plan	Doelstelling
Do	Gewenst gedrag
Check	Overig
Act	Borging
Prestatie-indicator in relatie tot fasering	
Verantwoordelijke	
Betrokkenen	

Management van ondersteuningsprocessen

Actief burgerschap en Sociale integratie

Standaard 2.1

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

Onze school heeft de blijvende ambitie op elk jaar weer de focus te leggen op het schenken van aandacht aan de samenleving, de diversiteit, de deelname en betrokkenheid hieraan. Gemiddeld genomen worden drie projectweken per schooljaar georganiseerd om dit mogelijk te maken.

De school schenkt aandacht aan de samenleving en de diversiteit daarin en bevordert deelname aan en betrokkenheid bij de samenleving.

- ☛ De leerkracht draagt zorg voor minimaal twee in de activiteitenkalender opgenomen uitstapjes per schooljaar;
- ☛ Vanaf groep 3 wordt in de wereld oriënterende vakken en godsdienstlessen aandacht geschonken aan de samenleving en de diversiteit daarin;
- ☛ De kwaliteitsgroep organiseert per schooljaar twee à drie schoolbrede projectweken die verband houden met (de basiswaarden) van Actief burgerschap en Sociale integratie;
- ☛ De kwaliteitsgroep organiseert maandelijks 'klas op de plank' (maandafsluiting) met een burgerschapsgerelateerde invulling;
- ☛ De uitstapjes worden geëvalueerd middels een reflectieformulier;
- ☛ De lessen vanuit de methode 'Kinderen en hun sociale talenten' worden middels de weekplanning geëvalueerd;
- ☛ De uitjes en de 'klas op de plank' wordt in de kwaliteitsgroep geëvalueerd;
- ☛ Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd, te denken valt aan beleidsaanpassing;
- ☛ Gemaakte afspraken omtrent Actief burgerschap en Sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.

Gedurende het schooljaar 2016-2017

Alle leerkrachten schenken aantoonbaar aandacht aan de samenleving en de diversiteit daarin, bevordering aan en betrokkenheid bij de samenleving.

- ☛ Directeur
- ☛ Directeur
- ☛ Kwaliteitscoördinator
- ☛ Godsdienstleerkracht
- ☛ Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat
- ☛ Het team

Actief burgerschap en sociale integratie bevordert de basiswaarden en kennis, houding en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat

Aandachtgebied INK
Onderwerp
Indicator voorlopig toerichtskader
Uitgangssituatie

Management van processen

Actief burgerschap en Sociale integratie

Standaard 2.1

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

Onze school ziet het eveneens als haar plicht om de basiswaarden, de kennis, houding en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat te bevorderen. Elk jaar is de uitgangssituatie in feite identiek, namelijk dat hier in ruime zin aandacht voor is.

Plan	Doelstelling
Do	Gewenst gedrag
Check	Overig
Act	Borging

De school bevordert basiswaarden en de kennis, houdingen en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat.

- ☛ De kwaliteitsgroep biedt driejaarlijks zeven projecten aan die betrekking hebben op de basiswaarden;
- ☛ De kwaliteitsgroep organiseert maandelijks 'klas op de plank' met een burgerschapsgerelateerde invulling;
- ☛ De leerkracht organiseert activiteiten in het kader van de democratische rechtstaat (bezoek rechtbank, Tweede Kamer);
- ☛ In de wereldoriënterende vakken en de godsdienstlessen wordt minstens één keer aandacht geschonken aan de democratische rechtsstaat;
- ☛ De projecten en 'klas op de plank' worden door de leerkracht geëvalueerd middels een reflectieformulier;
- ☛ De les(sen) betreffende de democratische rechtstaat worden geëvalueerd in de evaluatie van de weekplanning;
- ☛ Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd, te denken valt aan beleidsaanpassing;
- ☛ Gemaakte afspraken omtrent Actief burgerschap en Sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.

Prestatie-indicator in relatie tot fasering
Verantwoordelijke
Betrokkenen

Gedurende het schooljaar 2016-2017

Alle leerkrachten bevorderen de basiswaarden en de kennis, houdingen en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat.

- ☛ Directeur
- ☛ Directeur
- ☛ Kwaliteitscoördinator
- ☛ Godsdienstleerkracht
- ☛ Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat
- ☛ Het team

Aanbodsgebied INK	
Onderwerp	
Indicatie voor voorlopig toelichtingskader	
Bijgangssituatie	
Plan	Doelstelling
Doel	Gewenst gedrag
Check	Overig
Act	Borging
Presentatie indicator in relatie tot fasering	
Verantwoordelijke	
Betrokkenen	

Cultuur en klimaat

Actief burgerschap en Sociale integratie

Standaard 2.1

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving. De opzet van de leerlingenraad in het verleden was zodanig dat er van duurzaamheid niet gesproken kon worden. Eens in de zoveel tijd was er een overleg en de leerlingen hadden niet het gevoel dat zij een belangrijke taak hadden binnen de school. Sinds dit schooljaar is de opzet zodanig geregeld dat de leerlingenraad begeleiding en aansturing ontvangt van met name de kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat. Dit biedt voldoende garantie om het tot een succes te maken.

De school bevordert basiswaarden en de kennis, houdingen en vaardigheden voor participatie in de democratische rechtsstaat.

- ☒ De school houdt minimaal één keer per jaar een sponsorloop voor een goed doel;
- ☒ Iedere groep komt minimaal één keer aan de beurt om de 'klas op de plank' te organiseren;
- ☒ De kwaliteitsgroep organiseert zeven keer per drie schooljaren een project gerelateerd aan de basiswaarden;
- ☒ De kwaliteitsgroep organiseert minimaal een keer per jaar een gastles;
- ☒ De kwaliteitsgroep organiseert koffieochtenden voor de ouders;
- ☒ De kwaliteitsgroep organiseert verkiezingen onder de leerlingen ten behoeve van de leerlingenraad;
- ☒ De kwaliteitsgroep schetst de kaders voor de leerlingenraad en geeft hier met de leerlingenraad concrete invulling aan;
- ☒ De kwaliteitsgroep overlegt periodiek met de leerlingenraad;
- ☒ De leerlingenraad kiest uit haar midden een voorzitter en notulist en zit de vergaderingen met de kwaliteitsgroep zelf voor;
- ☒ De kwaliteitsgroep evalueert en bereid waar mogelijk met de leerlingenraad geplande activiteiten;
- ☒ De leerlingenraad komt minimaal vier keer per jaar bij elkaar, waarbij de participatie van de leerlingen de nadruk krijgt;
- ☒ De inzamelingsactie en andere activiteiten die verband houden met Actief burgerschap en Sociale integratie worden tijdens de kwaliteitsgroep overleggen geëvalueerd;
- ☒ De (invulling van de) 'klas op de plank' wordt tijdens de kwaliteitsgroep overleggen geëvalueerd;
- ☒ De projectweken worden geëvalueerd middels een reflectieformulier;
- ☒ De kwaliteitsgroep evalueert in haar overleggen (met de leerlingenraad) de invulling (van werkzaamheden) binnen de gestelde kader (en stuurt zo nodig bij);
- ☒ De kwaliteitsgroep evalueert en bereid waar mogelijk met de leerlingenraad geplande activiteiten;
- ☒ De kwaliteitsgroep wordt als geleding opgenomen in beleidsstukken en het organogram;
- ☒ Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd, te denken valt aan beleidsaanpassing;
- ☒ Gemaakte afspraken omtrent Actief burgerschap en Sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.

Gedurende het schooljaar 2016-2017

Alle leerkrachten brengen gedurende het schooljaar Actief burgerschap en Sociale integratie zelf in de praktijk.

- ☒ Directeur
- ☒ Directeur
- ☒ Kwaliteitscoördinator
- ☒ Godsdienstleerkracht
- ☒ Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat
- ☒ Het team

Aandachtsgebied INK
Onderwerp
Indicator voorlopig toezichtskader
Uitgangssituatie

Plan	Doelstelling
Do	Gewenst gedrag
Check	Overig
Act	Borging

Prestatie-indicator in relatie tot fasering
Verantwoordelijke
Betrokkenen

Cultuur en klimaat

Actief burgerschap en Sociale integratie

Standaard 2.1

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De opzet van de leerlingenraad in het verleden was zodanig dat er van duurzaamheid niet gesproken kon worden. Eens in de zoveel tijd was er een overleg en de leerlingen hadden niet het gevoel dat zij een belangrijke taak hadden binnen de school. Sinds dit schooljaar is de opzet zodanig geregeld dat de leerlingenraad begeleiding en aansturing ontvangt van met name de kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat. Dit biedt voldoende garantie om het tot een succes te maken.

De kwaliteitsgroep zet een leerlingenraad op.

- ☒ De kwaliteitsgroep organiseert verkiezingen onder de leerlingen ten behoeve van de leerlingenraad;
- ☒ De kwaliteitsgroep schetst de kaders voor de leerlingenraad en geeft hier met de leerlingenraad concrete invulling aan;
- ☒ De kwaliteitsgroep overlegt periodiek met de leerlingenraad;
- ☒ De leerlingenraad kiest uit haar midden een voorzitter en notulist en zit de vergaderingen met de kwaliteitsgroep zelf voor;
- ☒ De kwaliteitsgroep evalueert en bereid waar mogelijk met de leerlingenraad geplande activiteiten;
- ☒ De leerlingenraad komt minimaal vier keer per jaar bij elkaar, waarbij de participatie van de leerlingen de nadruk krijgt;
- ☒ De kwaliteitsgroep evalueert in haar overleggen (met de leerlingenraad) de invulling (van werkzaamheden) binnen de gestelde kader (en stuurt zo nodig bij);
- ☒ De kwaliteitsgroep evalueert en bereid waar mogelijk met de leerlingenraad geplande activiteiten;
- ☒ De leerlingenraad wordt als geleding opgenomen in beleidsstukken en het organogram;
- ☒ Aan de hand van de resultaten van de evaluatie (check) worden gerichte interventies gepleegd, te denken valt aan beleidsaanpassing;
- ☒ Gemaakte afspraken omtrent Actief burgerschap en Sociale integratie worden vermeld in het kwaliteitshandboek.

Gedurende het schooljaar 2016-2017

Alle leerkrachten brengen gedurende het schooljaar Actief burgerschap en Sociale integratie zelf in de praktijk.

- ☒ Directeur
- ☒ Directeur
- ☒ Kwaliteitscoördinator
- ☒ Godsdienstleerkracht
- ☒ Kwaliteitsgroep Actief burgerschap en Schoolklimaat
- ☒ Het team

Evaluatie

Schoolplanperiode 2016-2020

Hieronder vindt u de situatie van de schoolplanperiode 2016-2020.

Evaluatie schooljaar 2016-2017

Missie en visie

Vragen:

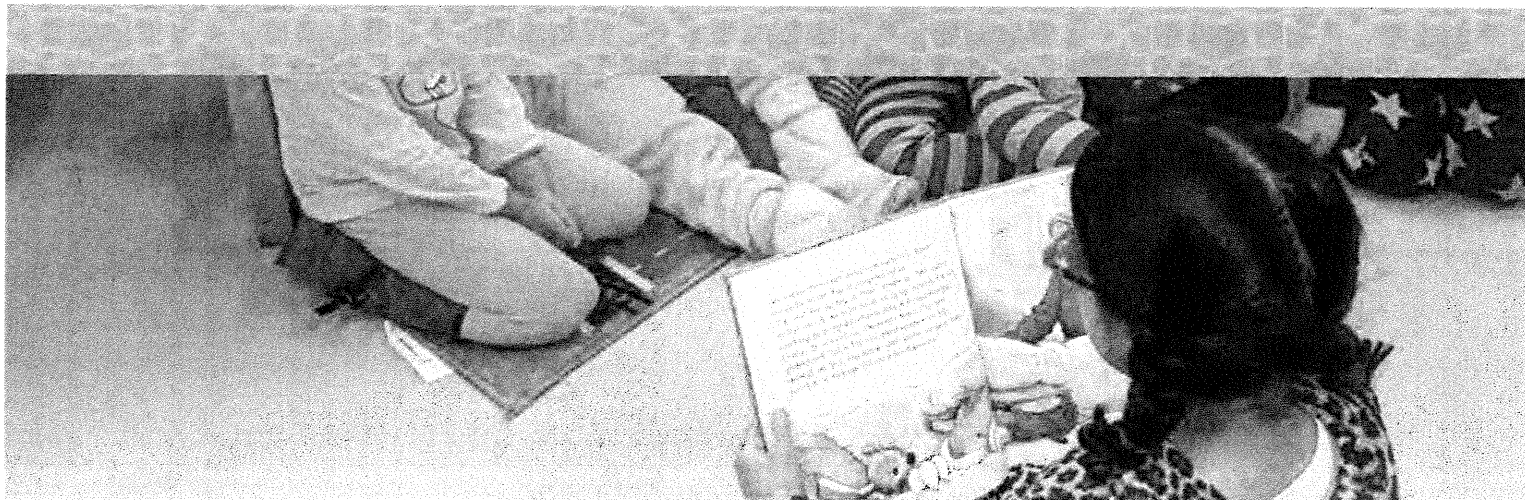
- Binnen ons team heerst eensgezindheid over de doelen van ons onderwijs
- De leraren hebben dezelfde ideeën over hoe je met leerlingen omgaat
- Over de wijze waarop jonge kinderen leren bestaat consensus binnen de school
- De teamleden hebben dezelfde opvattingen over wat kenmerken zijn van een goed pedagogisch klimaat
- De teamleden hebben dezelfde opvattingen over wat kenmerken zijn van een goede leraar-leerling-interactie
- De teamleden hebben dezelfde opvattingen over onderwijs op maat (afstemming aanbod, leertijd, instructie en verwerking)
- De leraren werken vanuit dezelfde inhoudelijke visie
- De schoolleiding ziet erop toe dat de teamleden werken vanuit dezelfde visie
- Aspecten van de visie komen regelmatig ter sprake in teamvergaderingen
- De schoolleiding ziet erop toe dat de teamleden dezelfde gedragslijn volgen
- De regels en afspraken voor het gedrag en de omgang in de groepen worden consequent gehanteerd door de teamleden

Analyses

Uit bovenstaande grafieken blijkt dat wij gemiddeld tussen geringe en voldoende mate scoren op de gemeenschappelijke visie die wij willen nastreven.

Mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat we een aantal nieuwe personeelsleden hebben en er een directiewisseling heeft plaatsgevonden.

Daarnaast zijn we bezig met het opstellen van een nieuwe visie voor onze school. Dit is terug te zien aan de stelling "de schoolleiding ziet erop toe dat de teamleden werken vanuit dezelfde visie". Hierop wordt het hoogst gescoord. Dit is ook één van de doelstelling van dit schooljaar. De verbetering zit bij de stelling "binnen ons team heerst eensgezindheid over de doelen van ons onderwijs". Het baart zorgen dat dit ruim onder voldoende scoort, aangezien dit hoger zou moeten zijn om goed onderwijs te kunnen geven.

Beoordeling, functioneren

Vragen:

- Er is sprake voor verschil in opvattingen tussen leraren
- Verschillen van inzicht worden in alle openheid besproken
- De leraren uit de onderbouw zijn betrokken bij het werk in de bovenbouw en omgekeerd
- Teamleden stellen hun handelen ter discussie
- Als leraar ben je niet uitsluitend verantwoordelijk voor je eigen groep
- Op onze school is ruimte om op een positieve manier om te gaan met conflicten
- Het gedrag van individuele leraren naar leerlingen toe is bij ons bespreekbaar
- Bij ons op school geven collega's op een positieve manier commentaar op elkaar functioneren
- Leraren delen elkaar (hulp-)vragen en problemen
- Binnen ons team maken we gebruik van elkaar deskundigheden
- Voor het reilen en zeilen binnen de school voelen alle teamleden zich verantwoordelijk

Analyses

Uit de grafieken blijkt dat wij op dit gebied voldoende scoren. Wij scoren het hoogst op de onderdelen die betrekking hebben op het gebied van "wij zorgen samen voor de school". Wat hier wel haaks op staat is het feit dat we het laagst scoren op de stelling "De leraren uit de onderbouw zijn betrokken bij het werk in de bovenbouw en omgekeerd". We voelen ons dus enerzijds wel samen betrokken bij de hele school, maar anderzijds lijkt de boven- en onderbouw niet bij elkaar betrokken te zijn. Een mogelijk oorzaak hiervoor kan zijn, de letterlijke scheiding in de school van onderbouw (begane grond) en de bovenbouw (1e etage) waardoor je sneller bij je bouwcollega's aan klopt. Ook kan het zijn door de pauzes die gescheiden zijn in verband met de organisatie.

Samenwerking, ondersteuning en verbinding

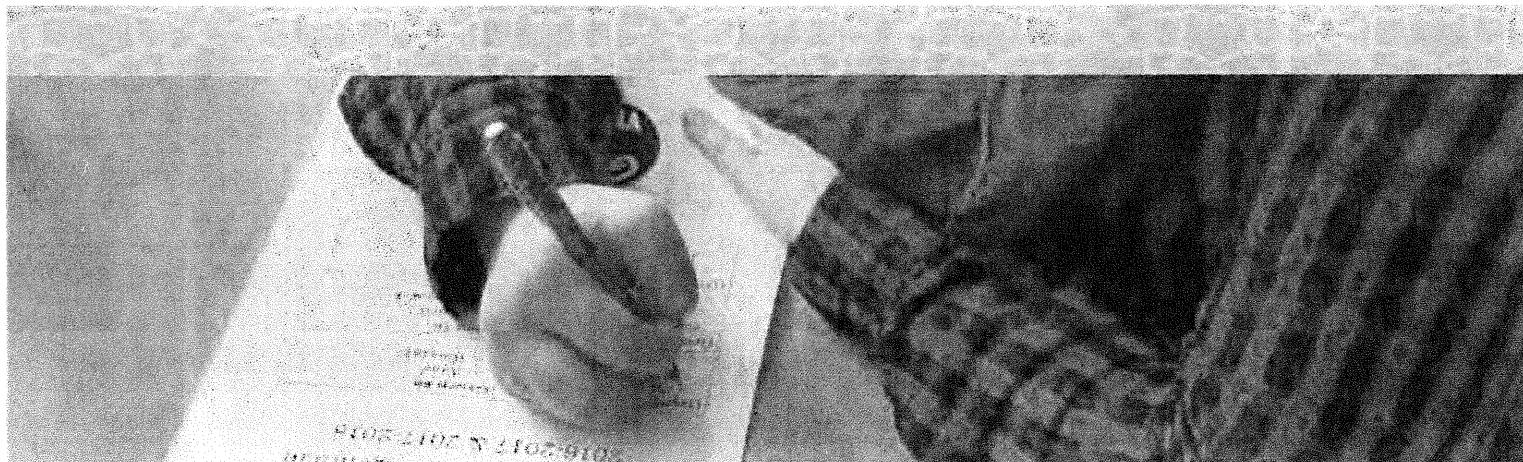
Vragen:

- Er zijn werkgroepen waarin leraren samenwerken
- Bij ons is het gebruikelijk lessen van elkaar bij te wonen
- Als collega's problemen hebben met het invoeren van veranderingen in de klas lossen we die samen op
- De intern begeleider ondersteunt groepsleraren
- Er bestaat intervisie binnen het team
- De schoolleiding stimuleert de leraren tot overleg, samenwerking en helpen van elkaar
- Er vindt interne scholing plaats
- Leraren nemen deel aan netwerken (WSNS)
- Vakleraren en groepsleraren ondersteunen elkaar
- Binnen onze school is de coaching van (beginnende) leraren goed geregeld

Analyses

Uit deze grafieken kan er geconcludeerd worden, dat er op school voldoende interne scholing(o.a. IB in de klas, taakspel en EDI) plaats vindt. Ondanks dat de meerderheid dit vindt, zijn er nog drie collega's die hier aangeven dat dit in geringe mate plaats vindt. De stelling die hier het laagst scoort is: "binnen onze ... goed geregeld". Dit is een punt dat belangrijk is en zeker opgepakt moet worden. Wat opvalt is dat van zes collega's die hier een voldoende aangeven er minimaal drie een nieuwe collega zijn. Één collega geeft het volgende specifiek aan: "voor mensen die nieuw bij ons starten moet dit beter worden opgezet." Daarnaast wordt er ook laag gescoord op het gebied van intervisie en de collegiale consultatie. Dit zijn twee factoren die met elkaar in verbinding staan.

Als laatste valt het punt over de werkgroepen op. Hierover zijn de meningen erg verdeelt. Er zijn twaalf leerkrachten die hier niet of in geringe mate invullen maar ook negen collega's die hier in voldoende en in hoge mate aangeven. Op het moment van schrijven worden er ook nieuwe kwaliteitsgroepen opgericht. Aan het begin van het jaar waren er ook twee (feestcommissie en werkgroep lezen) die al een aantal keer bijeen gekomen zijn, maar waarvan mogelijk niet iedereen het bestaan van wist.

Onderzoek naar directie

Vragen:

- ☒ De directie heeft een gewillig oor, ook bij persoonlijk problemen die invloed hebben op het werk
- ☒ De directie moedigt de leraren aan zelf initiatief te nemen
- ☒ De directie toont waardering voor leraren die hun werk goed doen
- ☒ De directie steunt leraren bij conflicten met leerlingen en/of ouders
- ☒ De directie neemt suggesties en ideeën van leraren over het werkklimaat en de sfeer op school serieus
- ☒ De directie informeert regelmatig bij de leraren hoe het gaat met hun werk
- ☒ De directie bezoekt leraren in de groep en houdt nabesprekingen
- ☒ De directie houdt functioneringsgesprekken met de leraren over hun totale functioneren
- ☒ De directie zorg ervoor dat teamleden steeds goed zijn geïnformeerd
- ☒ De directie brengt regelmatig relevante literatuur en documentatie onder de aandacht

Conclusie

Uit bovenstaande grafieken blijkt dat onze directie, de groepsleerkrachten uitstekend ondersteund. Met name het werken met de memo is een aantal keer specifiek benoemd op de vragenlijst. Daarnaast scoort de directie over het algemeen voldoende tot hoog.

De twee punten die nog voor verbetering vatbaar zijn, zijn: "De directie houdt functioneringsgesprekken met de leraren over hun totale functioneren" en "De directie bezoekt leraren in de groep en houdt nabesprekingen". De verklaring hiervoor kan zijn dat de directie dit jaar nieuw is en in het begin van het jaar eerst een globale indruk wilde krijgen van de school en het team (de stille periode). De directie heeft echter al een lesbezoek afgelegd tijdens de audit en recentelijk met de EDI-bezoeken. Deze vragenlijsten zijn voor de bezoeken ingevuld.

Persoonlijk welbevinden

Vragen:

- ☒ Ik voel me op school prima op mijn gemak
- ☒ Er is voldoende ruimte om met elkaar over privézaken te spreken
- ☒ Mijn collega's zijn niet alleen beroepsmatig in mij geïnteresseerd
- ☒ Als ik vind dat ik wat belangrijks te zeggen heb, wordt er meestal goed naar mij geluisterd
- ☒ Als ik iets vertrouwelijks aan mijn collega's vertel, kan ik er van op aan dat het de volgende dag niet aan anderen bekend is.

Conclusie

Uit bovenstaande grafieken blijkt dat over het algemeen het persoonlijk welbevinden van de collega's voldoende tot goed is. Echter zijn er ook drie collega's die bij minimaal drie van de vijf vragen het antwoord in geringe mate hebben ingevuld. Dit gaat om de stellingen: "als ik iets vertrouwelijks... bekend is", "mijn collega's ... geïnteresseerd" en "en is .... te spreken". Daarnaast heeft één van deze drie collega's zelfs alle vijf de stellingen beantwoord met in geringe mate.

Het is wel fijn om te zien dat de stelling: "ik voel me op school prima om mijn gemak" hier het hoogst scoort. Deze vraag is ook het meest beantwoord met 'in hoge mate'.

Literatuurlijst

Boeken:

Inspectie van het onderwijs. Toezicht op burgerschap en integratie.
Rijswijk: GVE

Franken, P. e.d. (2003). Aan de slag met actief burgerschap: Een handreiking voor po en vo.

's Hertogenbosch: KPC Groep

- Eijsackers, L.e.d (2003). Actief burgerschap good practices in scholen: Voorbeeld van goede initiatieven in het kader van Actief burgerschap en Sociale integratie. 's Hertogenbosch KPC Groep

Walraven, M.e.d (2006) Sociale competentie en participatie in beeld: Een begrippen- en analysekader. Utrecht: Oberon

Thijs, A. (2008) Burgerschapsvorming in leermiddelen primair onderwijs. Enschede: SLO

Bron, J.e.d (2003) Scholen voor actief burgerschap: Uitgangspunten. 's Hertogenbosch: KPC Groep

Bron, J.e.d (2009) Het ontwikkelen van een kernleerplan Actief burgerschap en sociale integratie voor het algemeen vormend onderwijs. Enschede: SLO

Thijs, A. (2008) Burgerschapsvorming in leermiddelen. Enschede: SLO

Websites:

<http://www.burgerschapindebasisschool.nl>

<http://iota.websitemaker.nl/burgerschap/50375>

www.minocw.nl/documenten/Burgerschapenintegratie.pdf

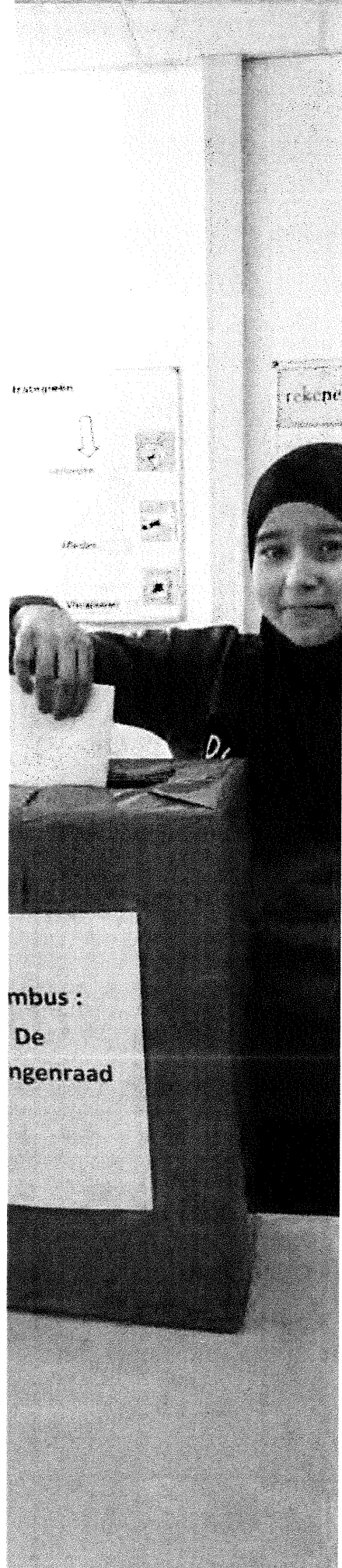
http://www.slo.nl/downloads/2008/Burgerschapsvorming_in_leermiddelen_po.pdf

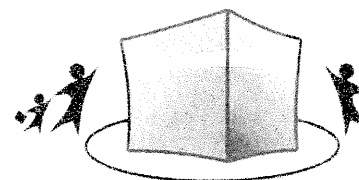
<http://www.slo.nl/primair/themas/burgerschap/>

<http://www.slo.nl/downloads/2009/Leerplanverkenning-actief-burgerschap.pdf>

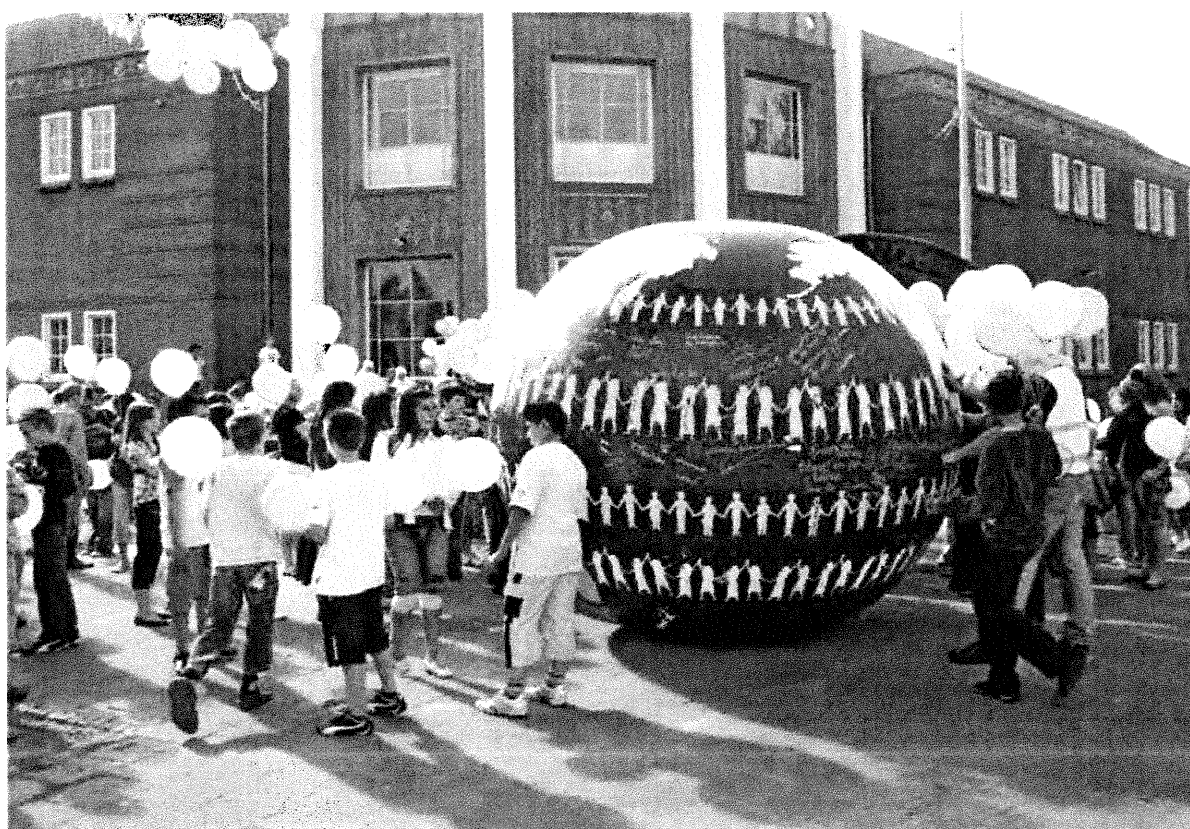
http://www.slo.nl/downloads/2008/Actief_20in_20burgerschap.pdf

<https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2017/02/07/burgerschap-op-school>

Schoolgids 2016 – 2017

Islamitische basisschool Tarieq Ibnoe Ziyad

**Postbus 1890
5602 CB Eindhoven**

**Telefoon: 040-2460356
E-mail adres: info@tarieq.nl**

Brinnummer van de school : 22NM

Voorwoord

Asalaam ou alaykoum,

Beste ouders, verzorgers en geïnteresseerden,

Dit is de nieuwe schoolgids van basisschool Tarieq Ibnou Ziyad. De school waar wij trots op zijn! In deze gids informeren we graag over wat onze school u en uw kind(eren) te bieden heeft. Hierin kunt u lezen waarop onze visie en uitgangspunten gebaseerd zijn. Heel belangrijk, omdat deze de grondslag vormen waarop we elk jaar weer onze leerlingen kennis bijbrengen. Met als doel hen vooruit te helpen; stukje bij beetje, elke dag weer. Wat wij u alvast kunnen vertellen is dat het fundament van onze school wordt gevormd door de driehoek van leerlingen, ouders/verzorgers en het team. En wij bieden u graag inzicht in hoe wij de verhoudingen binnen dit fundament zien.

In deze gids leest u ook over de inhoud van het onderwijs. En krijgt u praktische informatie over bijvoorbeeld de vakantieplanningen, schooltijden, wie er voor de klas staan en nog veel meer.

Tot slot het volgende: er is langdurig gesproken over een nieuwe accommodatie voor onze school. De gehele school is in het najaar van 2013 in discussie gegaan met de gemeente om deze discussie in de gewenste richting te krijgen. In december 2013 is dan eindelijk door de wethouder besloten dat de school toch nieuwbouw krijgt op de oude hoofdlocatie aan de Frankrijkstraat. In afwachting daarvan zijn we in de meivakantie 2014 verhuisd naar een tijdelijke locatie aan de Woenselsestraat 316. Daarnaast is er een proces gestart voor het ontwikkelen van een ontwerpspecificatie. Zowel de leerlingen als de ouders/verzorgers en het team konden hun inbreng hiervoor geven. Dit is deze zomervakantie omgezet tot een compleet programma van eisen waarmee in september de aanbesteding kan worden gestart. De bouw moet uiterlijk in juni 2017 zijn afgerond.

Mocht u na het lezen nieuwsgierig zijn geworden en persoonlijk kennis met ons willen maken? Dan nodigen we u van harte uit om eens een kijkje te komen nemen op 'de Tarieq'!

Met vriendelijke groet,

Directie en team van Basisschool Tarieq Ibnou Ziyad